

307046

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3.

జెన్న పట్టణము 1917 సం॥ మార్చి నెల 21 వ తేది బుధవారము

No. 294

సంపుటము. ౩.

స శ నా మ స ం వ త్స ర ప్పా న మా స బ హు శ త్ర యో ద శి ౧౩.

నంచిక ౨౯౪

త్వరలో!

వెలువడగలదు!!

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

ము ద్రి త మ గు చు న్న ది.

నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా యోరసాగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాస రాజమూలమును, దర్శనీయములగు గంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి ముద్రాకాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

సంవత్సరాది దినమున వెలువడగలదు.

కాగితముల కఠిన్యత జేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయుచుచుంటున్న వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము: వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు " " 0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " " 0-12-0
ఆంధ్రవానపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు " " 1-0-0
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

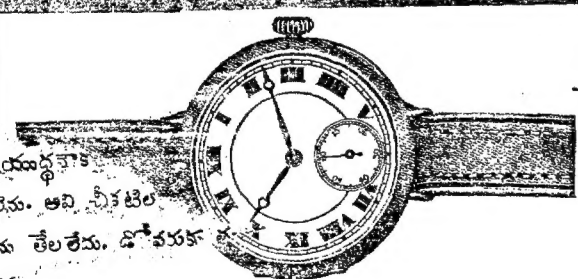
పండ్లపొడి.

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టిసిద్ధి మద్రాసు.

మంచి గడియారమునుకొని.

సంవత్సరముల పర్యంతము

వాడుకొనుడు.

(707)

నమక మైన మణిబంధపు గడియారములు

ప్రత స్త్రవైన మణిబంధపు గడియారములు మాకు క్రొత్తగా వచ్చియున్నవి.

ప్రతి గడియారమును సరిగా పోవుననియు, శుద్ధమయిన దనియు పూచియివ్వబడును.

నెం 584 "పడిల్ పీస్" మణిబంధపు గడియారము కట్టుతోడ సహా 6-8-0

నెం 585 ఏ డిటో చీకటిలో గంటలను చూపగలడయలు సహా 9-0-0

ప్రతి ఆరుగడియారములకు 1 గడియారముఉచితముగ బంపబడును.

E. A. WATCH COMPANY.

36, RATTAN BAZAR ROAD, MADRAS.

ఇ. ఎ. వాచ్ కంపెనీ,

36, రేటన్ బజారు రోడ్, మదరాసు. ఇ.సి.

ఉచితము!

ఉచితము!!

మానవ గడియారము
దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?

144 పుటలగుల వైద్యగ్రంథమున చదువుటవలన
మానవ గడియారమును రిపేరుచేయుటకు నేర్చుకొన
వచ్చును. క్రయము లేదు. తనాలఖర్చు లేదు.

రాజశ్రీ వ్యవసాయశాస్త్ర కేళవజీ,

20, చీనాబజారురోడ్, మదరాసు.

188

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వేర్చుమునుపొందుట స్వాభావిక
మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది.
ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి
శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును. ఈ ముద్ద్రాదిన ఇప్పించు
ను. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నియబడును పోస్టు చార్జీ
యు నుమే భరించుట నెదము. వెంటనే వ్రాయును.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అశంకనిగ్రహ కోవధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

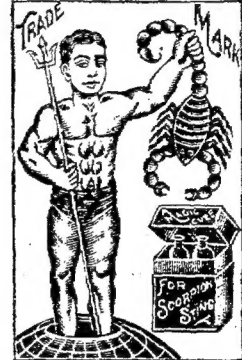
A Majic Cure for Scorpion Sting.

సర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(ఓజిష్టర్లు (ఓడు మార్కు) 586

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.

REGISTERED

ఇది ప్రతి కుటుంబమునం దుండ
వలసిన ఔషధము. ఆంగ్ల,
యూనానీ, హిందీ, తెలుగు, తమిళ
ప్రజామండలియున్నది. ఎన్ని దినము
లుంచినను మందు గుణముమాడదు,
తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలుక,
కుక్క, పాము, జిడ్డి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నుభయో
గియును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0
పోస్టేజీ 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్లు
వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీవేలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇవ్వం.
వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.

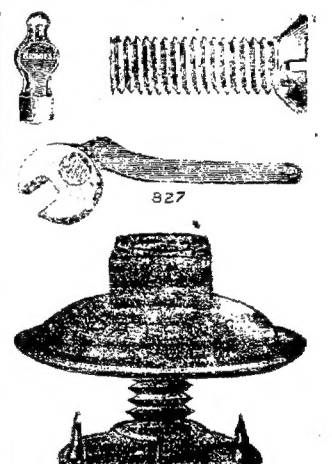
చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,

1/6 వెంకటేశ మేష్ట్రీ వీధి, సాకారు పేటనోట్టు, మదరాసు.

బయటపైకి ఆర్దరులు సత్వరముగాను జాగ్రత్తగాను
పంపబడును. ఒకమారు మోస్తరుచూచిన సంగతి తెలియగలదు.

(D668- W 318)

ఇనుప సామానులు,
రంగులు, సీమెంటు,
గొట్టములు పంపులు,
ఫిట్టింగులు, ఫెన్సింగు
సామానులు, మి
ల్లులు, మైనింగు,
జిన్నింగు, నైసుమిలు
మొదలగు వానిని
ఎకాయికి దిగుమతి
చేయువారు.

A. MOHAMED & CO.,

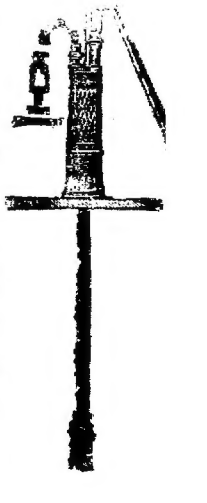
General Hardware &, Machinery Mart.
No. 312, Lingi Chetty Street, Madras

K. B. JOSHI & Co.,

32, Hornby Road, FORT, BOMBAY.

A NECESSITY FOR EVERY
HOUSE.

Water is essentially required for
every living creature for one's daily
life. And our deep or shallow well
pump is the only source to get it, as
per one's requirements without any
difficulty. It is an easy working
labour, saving and economic hand
pump ever introduced in India. Useful
for any depth up to 150 feet. Highly
recommended by many Govern-
ment Executive [Engineers] and
State Officials.

Write for full particulars and
prices to once. [537]

ఆంధ్ర పౌరసభ.

సాధున బంతుకవారమునాడు చెన్నపురియందు జరిగిన ఈసభ తీర్మానములలో IV (చ) గురించి నాయభిప్రాయము పంపినాను. తమరుదయచేసి దానిని ఆంధ్రపత్రికలో ఒకటింపఁ గోరుచున్నాను. ప్రతి తీర్మానము రావుసాహెబు గారు వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారిని ఉద్దేశించినదని స్పష్టము. భాషావిషయమై విశ్వవిద్యాలయమువారును, ప్రభుత్వమువారును తీర్మానించిన తీర్మానపు భావమునకు ఆయన "విద్యార్థిప్రాయము గలవార"ని దేనిని బట్టి యూహించి నాలో కాని "పరిశుభ్రపదవులకు" "గ్రాంథికభాషా వికారదుల"ని నియమించుట ఆవశ్యకమని చెప్పటవలన ఆయనకు "గ్రాంథికభాష" తెలియదని మాచించినట్లయినది. కాని నే నెఱిగినంతవఱకు వారిప్రతిపక్షులయిన వారి యాంధ్ర పాండిత్యమును మెచ్చుకొన్నారని ఆక్షేపించలేదు. వారికి గ్రాంథికభాష బాగుండదని ఎవరన్నను వారికి నష్టమేమియు లేదుగాని వారిని ఎఱిగినవారు విన సహించలేరు. అట్టివారు కారని అనేకు లెఱుంగుదురు. ఈతీర్మానమును ప్రతిపాదించిన కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును, అనువదించిన శ్రీ పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారును ఆయనను ఎఱుంగనివారు కారు. బ్రహ్మపురాంధ్రభాషాభివృద్ధిని సమాజ ముయొక్క ఆ ఆన వాల్చి కోల్పోవ ను యినప్పుడు నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు అధ్యక్షులుగా నుండి ఉపన్యసించుచు రామమూర్తి పంతులుగారి పాండిత్యము గొనియాడినారు. ఆయన ఎన్నడూ గ్రామ్యభాష వుంచినది చెప్పియుండలేదు. శిష్టులభాష గ్రాంథిక మనకున్న నీ గ్రామ్య మనకుండదని మాత్రము ఆయనమతము. మూడోండ్లక్రిందట విశాఖపట్టణము జిల్లా ఎలమంచిలిలోకూడిన సారస్వత సభయందు మహా మహాపాఠ్యాయులైన కాశీ నాథురాయశాస్త్రిలుగారు ఈ మతమును ఉపన్యసించిన మీఁదట సభవారు అంగీకరించినారు. ఇన్నూలు మున్నూ పేండ్ల నుండి సభ్యజనవ్యవహారములో వాడుకగా నున్న పదములు కవులు ప్రయోగించి యున్నప్పుడు అవి కావ్యభాషలోఁ జేరఁ దగినవని చెప్పుచు అట్టివి అనేకపక్షములకు కవిప్రయోగము లు చూపించి రామమూర్తి పంతులుగారు వాని సాధుత్వము సాధించినారు; తెలుగుగ నేర్చుచున్న కళాశాల లన్నింటికి వెళ్లి అక్కడి పండితులకు ఆ ప్రయోగములు చూపించి నిర్ణయ పత్రములు కైకొన్నారు; ఈ కాలమందు గ్రాంథికభాషలో వ్రాసిన పుస్తకములలో గూడ విద్యావంతు లనేకులు అట్టి పదములు వాడుచునే ఉన్నట్లు అనేక లక్ష్యములు చూపించి నారు. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు కూడ ఈరీతి నిర్ణయము నంగీకరించిన వారిని వారి బ్రహ్మపుర్యుపన్యాస మందలి "విద్యావంతులు ప్రయోగించెడి సాంస్కృతికభాష గ్రాంథికమై యేమందలి జనులకు బ్రమాణభాష యగుచున్నది" (చూపుట 4) అనేవాక్యమును "మహాకవి ప్రయోగములు నియమవిరుద్ధము లగునైనను సమ్యక్ము లగుచున్నవి." (చూపుట 5) అనేవాక్యమును తెలియజేయు చున్నవి. నేటివాడుకలో నున్న తెలుగుశబ్దముల సాధుత్వాసాధుత్వ నిర్ణయమునకు గ్రంథస్థమైన ప్రయోగములే ప్రమాణమని వారు చాటిచెప్పి యన్నారు. గత నవంబరునెలలో కొవ్వూరిలోగూడిన సారస్వత సభలో ఇట్లయినప్పుడు తప్ప మున్నూ అగురి కెక్కువ వుండి తెలుగువిద్యార్థులు ఈ ప్రమాణము నంగీకరించినారు. అంతాంత మూప్రతికలో ప్రకటితము.

అయితే, ఈలోకములో ఏసంఘములోనైనను ఏవిషయములో నైనను జనులందఱును ఏకాభిప్రాయము కలిగి యుండురా? అందులోఁ బండితులందఱును ఒకమతము నంగీకరించుట సంభవించునా? అయితే రామమూర్తి పంతులుగారు చూపిన ప్రయోగమేమో ఒకటి వుండిగాని ఆప్రయోగమును బట్టి ఆయన సాధువన్ని అసాధువని ఇతరులు వాదించిన వాదించుచుగాక. నేడు మనయాంధ్రకవులలో ఇట్టి పోరాట మున్నదా లేదా? బాక్షిజీవులలోను, వ్యాఖ్యాతలలోను అనేక విషయములలో భిన్నాభిప్రాయములు కలవారున్నారే ఒకటి రెండు వాదావళిములు:— పంతులుగారు సాధువులను వానిలో "తెలిసి తెలియని" అనేది ఒకటి ఎన్ని ప్రయోగములు చూపించినను కొందఱు అది సాధువని ఒప్పుకోలేదే! తిరుపతి వేంకటేశ్వరు లిట్టివి ప్రయోగించినప్పుడు కొందఱు తేషేమిచిన్నారు. కవిప్రయోగములకు విరుద్ధము కావచ్చును లోకుల వాడుక ననుసరింప వచ్చునని అనేక లాక్షణికులు చెప్పియున్నారు; తిరుపతి వేంకటేశ్వరులు కూడ అట్లే సమాధానము చెప్పినారు. నాగేశ్వరరావుగారి యపన్యాసమునందు "ఒకటవ" అని మూడువోట్ల నున్నది. (చూ. పుటలు 8,9) కల్లూరి వేంకటరామశాస్త్రిగారి గుప్తార్థ ప్రకాశికలో "దెబ్బది యొక్కవ" అని పెక్కు

వోట్ల నున్నది. వీరుభయము విద్యావంతులే. ఇవి లోకమందు వివరబడుచున్న శబ్దము లయినప్పుడు వీరివాఱులు లోకులకు ప్రమాణ మేల కాఁగూడదు? కవులంగీకరింపకున్న నుండురుగాక! సాధువులైనను లోకమందున్న శబ్దము లన్నియు దప్పకుండ అందఱును వాడవలెనని విధి ఉండదు. ఎవరి కిష్టమై నవి వారు వాడవచ్చును. అందు కాక్షేపణ ముండ గూడదు. మీఁదను బేర్కొన్న పౌరసభ తీర్మానమునకు అనువాద మైన పండిత గోపాలాచార్యులుగారు తెలుగున ననేక వ్యాసములు, గ్రంథములు వ్రాసి యున్నారు. వారు పరిష్కరించిన గ్రంథములలో గొందఱు పండితులు గ్రామ్య మని నిందించి నిరాకరించే శబ్దములు వంద లున్నవి. వారి మాధన నిధానము భేషజకల్పము మున్నగు గ్రంథములలో సభ్యభాషా శబ్దము లైనను గ్రామ్యములని కొందఱుతేషేమిచు చున్న 'నవించ' 'వెంట్రుకలు' 'కొందటి' 'అగుపడునకొద్ది' 'కలిగున్న' 'కళ్లమంట' 'సమకూర్చుపథ' బాలము కూర్చొని' లో నగు ప్రయోగములు కనబడుచునే ఉన్నవి. వారి టీకలోను అట్టివి అనేకములున్నవి. వీరును బండితులేకదా? వీరిగ్రంథముల కెక్కిన శబ్దములు లోకమందు వాడుకగా వివరబడుచున్నప్పుడు వారిగ్రంథములు చదువుకొనే వారికి ఆశ్చర్యములు సాధువులుగా తోచనా? ఇదేకదా నాగేశ్వర రావుగారి ఉపన్యాసమునుండి ఎత్తి మీఁదనే వ్రాసిన వాక్యముల కథము?

ఇంతకును రామమూర్తి పంతులుగారిని గ్రామ్య వాడులని యేల బేర్కొందుకో నాకు బోధ పడలేదు. ఆంధ్ర వాఙ్మయమునుండి గ్రాంథికభాషను వెదలఁగొట్టి దాని స్థానమున "గ్రామ్యభాష" అనునొక వింతభాషను నిలుపుట వారి మతము కానేకాదు. "అర్యవృత్తహార దృష్టాంబులు గ్రామ్యాంబులు" కావున వానిని గ్రామ్యము లనుటకు వలనపడదనియు, అట్టి ప్రయోగములు ఉత్తర్రాంధ్ర గ్రంథములలో వేల కొలది కనఁబడుచుండగా నంగీకరించుటకు బదులు వానిలోగొన్ని సాధువులనియు, గొన్ని యసాధువులనియు సిద్ధాంతీకరించుటకు బండితున కట్టి హక్కుగలదో తెలియరాదనియు, వ్యాకరణములను, ఇతరలక్షణ గ్రంథములను దమకుఁ బ్రమాణము లందుచేసి ఆంధ్రభాషను సమగ్రముగ లక్షణము దెల్పెడిగ్రంథము నొక్కదానినైన బండితుఁడు బేర్కొనవలసి యుండుననియు, అట్టిది నేటివఱ కొక్కటియు లేదనియు, వారి నిశ్చితాభిప్రాయము. ఉన్నపాటి లక్షణగ్రంథములైనను గవిప్రయోగముల ననుసరించియే వ్రాయఁబడినవి. కాన గవిప్రయోగములే మనకు గూడ ప్రమాణములుకావలయునుగాని యసమగ్రములు పరస్పర విరుద్ధములయిన లక్షణ గ్రంథములయందలి నిబంధనలు విధించుటవలన వ్యవహారహాని కలుగు ననియు వారు వాదించురు. శిష్టులనోట వెడలి మన చెవుల ననుదినము పడుచుండునట్టియు, కవులగ్రంథములలో కూడ మనము కనుచుండునట్టియు ప్రయోగములలో కొన్నింటిని మాత్ర మామోదించి తిక్కిన వానిని నిరసించుటకు కారణమువారికి దృష్టికరమయిన దెద్దియు గనఁబడకపోవుటవలన, అన్నిటికిని ప్రయోగాన్నాతను స్థాపించుటకు వారు పాటు పడుచున్నారే కాని భాషను తారుమారు చేసి యాంధ్రలోకమును మహాప్రళయమున నశింపజేయుట వారి సంకల్పము కాదు. ఇది వారి నెఱిగిన నాకుఁ దెలిసిన విషయము. వారి మతము సరిగా తెలిసికొఁ జాలక మొదట తృణీకరించినవారు పలువురు స్పష్టముగా దెలిసిన మిమ్ముట దానిని నిరాక్షేపముగా నంగీకరించినారు. యనమండ్ర నారాయణమూర్తిగారు, మిత్రులైన రావుపహద్దరు కిశోరి. రామానుజాచార్యులుగారును, గురజాడ అప్పారావుపంతులుగారును ఎంత బోధించినను ఒప్పుకొనక తిక్కినవారివలెనే "గ్రామ్యవాదము" ఖండించుచు అనేక వ్యాసములు వ్రాసినారు. తుదకు రెండు సంవత్సరముల క్రిందట విజయనగరములోజరిగిన ఒక సాహిత్య సభకు అధ్యక్షులుగా నుపన్యసించుచు తాము గ్రామ్యమున కొన్నది గ్రామ్యము కాదనియును, గ్రామ్యవాదు లన్నవారు యధార్థముగా గ్రాంథిక భాషావాదులే అని అందఱికిని ఆశ్చర్యమగునట్లుగా చెప్పి తామట్లు మతము మార్పు కొనుటకు రామమూర్తి పంతులుగారి వివరణమే కారణ మైనదని సంతోషముతో ఒప్పుకొని ఆయన బోధ తమ కయినట్లే లోకమున కుపకారక మవునని విశద పర్చినారు. ఈవృత్తాంతము 1914 ఆగష్టు 27 తేదీ హిందూపత్రికలో నున్నది. నేనును నారాయణమూర్తి పంతులుగారి వలెనే మొదట వారిమాట కైకొనలేదు. మావంటివాడు ప్రతి తెనుగు జిల్లాలోను ప్రతీకళాశాలలోను అనేకులున్నారు. సభ్యమైన తెలుగుభాష తిక్కినభాషలవలెలోకవ్యవహారమున కెల్లనర్హజనసామన్యమైన సులభ సాధనము కావలె ననియు, విద్యాభ్యాసము నుకరము కావలె ననియు, లోకనిదపాటింపక తమకు వుండిన తోచిన రీతిని పూనికతోఁ బనిచేయుచున్న రామమూర్తిపంతులుగారు స్తోత్రమున కర్పణ కావలెను గాని నిందకు పాత్రులు కాకూడదని విన్నవించుచున్నాను.

పన్నామిడి } యల్లాపంతుల జగన్నాథం బి. వ.
మార్చి 16. }

గుడివాడ డిస్ట్రిక్టు మున్సిపల్ కోర్టులో S. C. 1240 1916

కారుమూరి రామశాస్త్రి }
సా॥ వెరికగూడెం. } వాది

పిన్నమనేని అప్పయ్య కుమారుడు }
శేషయ్య సా॥ వెల్లటూరు. } ప్రతివాది

వాది తరపున నోటీసు

వాదికి ప్రతివాది వ్రాయించి యిచ్చిన 1913 వ నవంబరు నెల 22వ తేదీగల ప్రాంతరీనోటును పట్టి సదరు హైకోర్టులో దావావేస్తి ప్రతివాది నివాస మయిన వెల్లటూరు గ్రామముకు సేన్యముచేయించగా ఆగ్రామ కాపురమును కాదని రిటరక్ అయినందున అందువల్ల సదరు ప్రతివాదికి సబ్సి ట్యూటు సర్వీసు నోటీసు చేయించవలసినదిగా 26-3-17 వ తేదీకి వాయిదా వేసినారు, గనుక ఆ వాయిదా నాటికి ప్రతివాది, దావాకు ఆక్షేపణలు ఉన్న యెడల కోర్టుకు హాజరు అయి మనవి చేసికొనేది. (732)

గోవిందరాజు వెంకటరాయుడు,
వాది తరపున ప్లీడరు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కొపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిశములు - బొమ్మలకాల్డలు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. కాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

నీమిట్లు ఎక్కడైనా విరిగిపోయినదా? మద్రాసు, రాయపురముపోస్టు, బేసికాఫాండ్రి, సి. గోపాలనాయకర్ అండుసన్ను వారు చాల త్వరితముగను శ్రేష్ఠముగను వాగుజేయుదురు. 557

చిన్న పురుగులు

వెద్ద వెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, తుర్రైజెల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాతకులారా! ఈ పురుగువలె రయింబవల్లు, విధి విరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీ గృహములలోని నేలకొట్టెలు బంగారతో నింపబడియుండును.

తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాధికయై శోధించి తేనెటీగ సహకారిగా నుండదగినబంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెధక నిర్బంధద్రవ్యమగు ఉత్తేరించి వాటిలో సహకారము గాను కావున నిట్టి పరమశక్తిపున

Don't Let 'em Dig

"కామినియా నూనె"

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. కెండుకలను రాలనివ్వదు. పుర్రెయిండును బోగొట్టును. నిలకట్టుకు పరిమళ ముగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెను తయారు చేయువారి మోహన పదకుడు.

కల బుడ్డి 1-కి రు. 1_0_0   వి. పి. రు. 0_4_0
"   8-కి రు. 2_10_0   వి. పి. రు. 0_7_0

ఉచితము.

ఈ నుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్ధజాచీటి కంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత తానె గల నీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లీయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
నెం 155, జుమ్మామసీద్ బిగ్, బొంబాయి.

మద్రాసు యేజెంట్లు:— మెహతాపురమోత్తయ్యశ్రీ,
29, చైవాడ గారుకోడీ, మదరాసు.

విరోధామహాసంగ్రహము

ఇంగ్లండు

భారతీయ కార్మిక దళము.

డిల్లీ, మార్చి 18:—ఇంగ్లాండు దొరతనమువారి కోరికపై విరోధామహాసంగ్రహమును పనిచేయుటకు హిందూదేశ మందున్న రాష్ట్రములనుండి కార్మిక పట్టాలమును తయారు చేయుటకు ఇండియాదొరతనమువారు సన్నాహము చేయుచున్నారు. ఈ పట్టాలముపొంద్రు కుదనలు కట్టుట కోర్కె పై పుచ్చేయుట మొదలగు పనులందు నీయోగింప బడుదురు. పట్టాలములను సమకూర్చుభారము స్థానిక ప్రభుత్వము వాటిమీద పేరుబడి నది. భారతదేశమందు కాకలసినంత జనసంఖ్య కలదు. నాకరి పొకర్కములు కూడ సమకూర్చబడినవి. కాబట్టి పట్టాలములను ఆతిక్రమకాలములో తయారు చేయవలయును.

జాతీయ సేవ.

లండను, మార్చి 19:—జాతీయ సేవ కోరక ఆల్బర్ట్ హాలులో జరిగిన స్త్రీలసభకు రాజీగారు విచ్చేసిరి. గొప్పవారి భార్యలు చాలమంది వచ్చియుండిరి. సభలోని చర్యలు చాల ఉత్సాహపూర్వకములుగ నుండెను.

నాకల ముట్టడి.

లండను, మార్చి 19:—కెంటురేవు ముట్టడి 5 నిమిషములు మాత్రము జరిగినది. 9 గుండ్లు కాల్యబడెను.

సిటీ ఆఫ్ మెంఫీస్ నాక.

లండను, మార్చి 20:—“సిటీ ఆఫ్ మెంఫీస్” నాకను పట్టపగలు ముంచిరి. నాకపైని ఆమెరికావారి పతాక మెగురుచుండెను. నాకకు ప్రక్కలను ఆమెరికా చిహ్నములు చిత్రింపబడి యుండెను. యస్. ఏ. ఆను ఆశురములు పెద్దవిగా వ్రాసుబడి యుండెను. అని మూడవ ఇంజనీరు చెప్పెను.

కెంటు ప్రాంతములపై శత్రువుల దాడి

లండను, మార్చి 19:—రాత్రి 12-15 గంటలప్పుడు శత్రువులు కెంటురేవుపై ఫిరంగులను కాల్చిరి. మునుపటి కేయూయమును కలుగలేదు. 3 ఇండ్లకు మాత్రము స్వల్ప నష్టము కలిగినది.

క్రీ. శే.కన్నాట ప్రభి

లండను, మార్చి 19:—ప్రభిగారి అంత్యకర్మ సేడు జరిగినది.

కెంటుపైని దాడి

లండను, మార్చి 19:—శనివారమునాడు రాత్రి శత్రువుల యుద్ధకాకలు ఆరవీరతుగు రామ్మగేటుపై గుండ్లను వదలెను. అవి నీకటిలో పారిపోయెను. నష్టమెంత కలిగినది యను తెలిలేదు. దోచుకు తూర్పు శత్రువుల యుద్ధకాకలు తలపడి మా యుద్ధకాక పైని టార్పెడోను వదలెను. మా యుద్ధకాక గూడ టార్పెడోను ఫిరంగిగుండ్లను వదలెనుగాని ఫలితము తెలియలేదు. యుద్ధకాకలో ఎనిమిదిమంది మాత్రమే బ్రతికిరి. ఉద్యోగు లందఱును మునిగిపోయిరి. మరియొక యుద్ధకాక మాత్రమేను కాపాడుచుండగ దానికి కూడ టార్పెడో తగిలినది. కాని నష్టము స్వల్పము. మావాణిజ్యకాక ఒకటిగూడ ముంచబడినది. నాకాదగ్గర కొందఱు ప్రకటించిరి.

దినవ్యయము.

లండను, మార్చి 19:—ఏప్రిల్ 1 వ. లేదా నండి 1917 మార్చి 31 వ. లేదా దాహ్మసాచ వ్యయముదినమునకు 6 కోట్లు పానులగు నుండును. ఆ లేదాకి దోయబుజము 390 కోట్లపానులగు నుండును. మిశ్రమండలి వారును అధినివేశముల వారును బ్రిటిషువారి యుద్ధసందర్భమున 99 కోట్ల 40 లక్ష లియ్యవలసి యుండును అని బోర్డర్ గారు కామన్సువర్గలో పుట్టిరి.

ఖియి డిలు,

ఖియిగా పట్టుకొనిత మిశ్రమండలి ప్రయత్నములు మున్నగువారి బిల్లులు రూపుదిద్దుకునుకు సంబంధ నిశ్చయముగు నేని అందులకు లగడ ప్రతికూడము జేయుచున్నది నాకాపుగారు నుడిసిరి.

విమానముల దాడి

లండను, మార్చి 19:—16 వ. లేదా కెంటుపై జరిగిన జప్తియల దాడివలన నష్టమేమియును లేనని యుద్ధకార్యాలయము వారు తెలిపిరి.

మె. ఫినునాక

లండను, మార్చి 19:—ఈ నాకలోని నావికులలో 16 గురు దరిజేరిరి. శనివారమునాడు సాయంకాలము రెండు అంతర్గాములు దానిపైని గుండ్లను కదలెనని వారు చెప్పిరి. వానిలో సరకేమియును లేదు.

ప్రాన్సు

బాపామును పట్టుకొనుట.

లండను, మార్చి 18:—బెర్లియాచౌవన కీశాన్యముల శత్రువుల దాడిని మా అగ్ని ఆపివేసినది. మా కందకములపై బడిన శత్రువులు తిరిగి పేరుబడిరి. మెయిసర్సుడి ఛాంపెనుకు పవతుట మేము జయమును పొందుచున్నాము. కొన్ని కందకములను పట్టుకొంటిమి. ఈ భాగమునను ఆబర్సు ప్రాంతమునను మా కాల్యములు తలపడెను. ఫర్మర్ డి ఫంబాస్సును వద్దను మ్యూగుకు తూర్పునను తీవ్రముగా యుద్ధము జరుగుచున్నది. కొంతకాలము ముందు వెనుకకు పోయిన తర్వాత మేము కొన్ని కందకముల నాక్రమించితిమి. జర్మనులకు గొప్పనష్టములు కలిగినవి. బీస్మిత్ డిలో మ్యూగుకు పడవట మేము జయప్రథములగు దండయాత్రలు చేసితిమి. బాన్లూప్రీటర్ వద్దకు డిమినివిల్ వద్దను పొంటిమూసముకు పడవటను ఆల్బాను సిలొని సడిక్ కాఫ్ వద్దను యుద్ధము జయప్రథముగా జరుగుచున్నది. మేము శత్రువులను పట్టుకొంటిమి. విమానయుద్ధము లనేకములు జరిగినవి. 8 శత్రువిమానములు నేల గూలినవి. వీటిలో మూటిని కెప్టెన్ గినియన్ గారు నేల గూల్చిరి. వీరిపట్టికి 31 విమానములను హతము చేసిరి. అని పారిసు తంతివాన్ తెలియ జేయుచున్నది.

రెండు పట్టణములను పట్టుకొనుట.

లండను, మార్చి 18:—మేము త్వరగా ముందుకు నడచితిమి. మాన్యులు కొట్టివేయబడినను మేము వెట్రోల్సు, రాయానగరములను ప్రవేశించితిమి. వ్యవధి లేనందున జర్మనులు తీసికొని పోజాలక పోవుటచే పురవాసులలో ఎనిమిదివందల మంది నిలచియుండిరి. వీరు మమ్ములను సంతసముతో నాదరించిరి. మేము లాసింగ్లీ నాక్రమించుకొని వాయవ్యములనున్న రాయానాయక్ రోడ్డును చేరితిమి. శత్రువులవ్యూహము చిక్కలేదు. కాల్యములు సాంపేనులోను, మ్యూగుకు కుడిపక్కను పోవసలివెను. బాపామును తగులబెట్టినందుకు ప్రతికారముగ నెక్త్రెంచి విమాన మీదినమున ప్రాంతస్సఫర్టు ఆమ్మెయిక్ పైని బాంబుల వైచెను.

పెరోనులో ప్రవేశించుట.

లండను, మార్చి 18:—మా సేనలు పెరోనులో ప్రవేశించుచున్నవని రైటరు విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

విమాన యుద్ధము.

లండను మార్చి 18:—నవ్రుకును, వ్రూయికి పద్దయ మేము ధలము నాక్రమించుకొనుచున్నాము. మాప్రాత్యలమునకును రాయాట్రాయక్ తును మధ్య డెమిర్ లెగ్గీలవరకు నున్న రోడ్డును స్వాధీనము చేసుకొంటిమి. శత్రువుల వెనుకటిసేనలతో జరిగిన యుద్ధమునూకు జయముకల్గినది. మేమింకను శత్రువులను తరుముచున్నాము. రిమ్సుప్రాంతమునను సిప్రేట్ కు త్రమునను వెట్రోల్సుతో పోరవలసివచ్చెను. కలొనువద్ద మాకందకములపై బడిన శత్రువులకు నష్టములుగలిగినవి. మేము శత్రువులను పట్టుకొంటిమి. గయియ గారి 25వ విమానముతో సహా 4 విమానములు నేల గూల్చబడినవి. 18 వ లేదా 10 విమానములను గూల్చితిమి.

విమాన యుద్ధము.

లండను, మార్చి 18:—పెరోనువారి సేనలకు 40 లక్షలైన నాకా విమానములవారు 14 శత్రు విమానముల నాకాకముచేసి 13 విమానములను నేలగూల్చిరి. వీరిలో చాల భాగము పగిలి పోయినవి.

ప్రాన్సు రంగము

లండను, మార్చి 19:—సోమువద్దను ఆంకరు దగ్గరను జయమునకు కారణము కాలము అనుకూలముగా నుండుట చేతను భూమిఅంతయు గట్టిబడుటచేతను కలిగినదని రూటరు విలేఖకుడు తెలిపెను. ప్రతిరోటరు మా సేనలు శత్రువుల వెనుకటి సైన్యములకు ఒత్తుడి కలిగించుటచే ఈ రోజంతయు పోరు జరిగినది. బాపూమువద్ద తీవ్రమైన పోరు జరిగినది. అచ్చట జర్మనులు తప్పించుకొని పోవుటకుముందే ఆంగ్ల సైనికులు వారిపైబడిరి. జర్మనులు ఎంతమాత్రమును యుద్ధము చేయకుండ తప్పించుకొను అవకాశమును చూచుచుండిరి. మేము ముందుకు పోయిన వెంటనే వారి సైన్యములు వెనుకకు పోయెను.

బ్రిటిషువారి పురోగమనము.

లండను, మార్చి 18:—ఆంగ్ల సైన్యముల పురోగమనము వలన జర్మనులు చాలవరకు వెనుకకు పోవలసి వచ్చుచున్నది. ఉత్తరదక్షిణ భాగములందు చాలవరకు 1 టింటి మూడు వంతులు మా సేనలు ప్రవేశించినవి. మారనుయుద్ధము లగాయితు ఇంతవరకు జర్మనులు ఇంత యెక్కువసంఖ్యతో వెనుకకు పోలేదు. మా సైన్యముల మరుతులమువలన జర్మనులు సాయుధములగు తమస్థలములను కూడ విడిచి పారిపోవుచున్నారు. వాతావరణస్థితులు మాకు ముందుకు సాగుటకు సౌకర్యములు కలుగ జేసెను.

ముందుకుపోవుచున్న సేనకు వెనుకభాగమున బ్రిటిషువారు ఇంతమెలకువతో ఎన్నడును పనిచేసి యుండలేదు. మా సైన్యములు చాల ఉత్సాహముగా నున్నవి. ముందు జయభోవు బహిరంగ యుద్ధమందు అసహన సైన్యముతో పోరు ఫలితమని అందఱును ముందంజవేయుచున్నారు. అనుకున్న దానికంటె బాపాము ఎక్కువగా నష్టపడలేదు. ఈసభ్య స్వాధీనముచేసికొన్న పట్టణము లన్నిటిలోను పెరోను, చాలను అనునవి ముఖ్యమయినవి. కొన్ని సమయములందు మా సేనలు జర్మనులను కందకములలోనే ముట్టడించి బాంబు గుండ్లచే చాలనష్టము గావించినవి. గ్రాయులు నన్నిటిని తగులబెట్టుటచే శత్రువుల వెనుకపంపుటవైపున ఆగ్నిబాణములు కనబడినవి. ముఖ్యముగా పెరోను దగ్గర గొప్పకుంటలు బయలుదేరెను అని విలేఖకుడు వ్రాసెను.

జర్మనులు నూతులందు విషముకలుపుట

జర్మనులు ఆఫ్రికాదేశమందు వైస్మితిభాగమున చేరిక కిలిని యిక్కడకూడ వెనుకకు మరలిపోయినపుడు నూతులను విషపూరితముగ జేసి పోవుచున్నారు. బోస్నోలోనున్న రొంతయు విషపూరితమైన దనియు అనుపయోగకారిగా నున్న దనియు వైద్యపట్టాలమువారు తెలిపిరి.

జర్మనులు మౌపేరు వదలుట

లండను, మార్చి:—రెండుసంవత్సరముల నుండి బలకరముగా కాపాడుకొనుచున్న ఆండక్ డిజిలబుధ్యునున్న ప్రదేశమంతటను మా సేనలనాడి కాగలేక జర్మనులు దారిదండి మరలిపోయిరి ఈరోజునగూడ సేనముగాముందుకు పారితిమి. రాత్రి కావలి సైన్యములు రోయులో ప్రవేశించగనే శత్రువులు రోడ్డును పాడుచేసి ఇండ్లను తగులబెట్టిరి.

మా కావలి సైన్యములు స్వాధీనమునుండి తప్పించుటకు వీలులేక జర్మనులు విడిచిపెట్టి 800 మంది పొరులు మా సైన్యములకు జయోత్సాహముతో స్వాగత మొసంగిరి. లాసింగ్లీ గూడ మేము స్వాధీనము జేసికొంటిమి. రోయికోయర్ దాటు చాలవరకు ఈ కాన్యముగా ముందుకు పోతిమి. ఇంతవరకు మేము స్వాధీనముజేసికొనిన శత్రువుల సంఖ్య ఎంచలేదు. సాంకేగులోను మ్యూగునదికి కుడిపక్కను తీవ్రముగా ఫిరంగులు ప్రేలుచున్నవి. శత్రువులు బాపూమును తగులబెట్టుటకు ప్రతికారముగ శత్రువుల స్థావరగుప్రాంతస్సఫర్టు ఆమ్మెయిక్ పైని అనుదానిపై పరాసు వైమానికులు బాంబుగుండ్లను జేసిరి.

జర్మనుల పలాయనము.

లండను మార్చి 19:—మేము ఆగ్రావో ఎండును రిఫ్ఫుదేశమును కావలయునని విడిచితిమి. మా సేనలకు శత్రువులకు కొన్నివోట్ల మాత్రము యుద్ధము జరిగినది. బ్రిటిషుకు ప్రెస్పానకన్యకుకు మధ్యను విజయవాద్ కు డి. యి. మునుభారతద్రావులు జరిగినది. తక్షణాగ్ని యుద్ధము మా సేనలకు పోల్కొనినది. నిజము అని జర్మనులు తెలిసిన మా సేనలకు ముందుకు పోవలెనను డేవుకుకుపోయినది. జయమును తిప్పుకొంటిమి. జయము పొందకపోయిన గూడు వెదకుచున్నాము.

జర్మను లన్యాయముగ నిండ్లు తగులబెట్టుట.

పారిసు, మార్చి 19:—జర్మనుల గ్రామముల వద్దలి పోవునపు డాగ్రామములనుకాల్చి పోవుట చాలఅన్యాయము గా నున్నదని మార్చి 19 క్యూటిక్ గారు నడిపిరి.

జర్మను వార్త

లండను, మార్చి 19:—మాయూహల ప్రకారము ఆరాన్ పూట్సులమధ్య మేము విడిచిపెట్టిన బాపాం, రాయి, నోవ్ అను స్థలములను ఫ్రెంచివారును బ్రిటిషువారు నాక్రమించు కొనిరని జర్మనువార్త యొకటి తెలియజేయు చున్నది.

జర్మనులు వెనుదీయుట

లండను, మార్చి 19:—జర్మనులు చాలదూరము వెనుకకు పోయిరి. వెరునులో మాసేనలు ప్రవేశించుచున్నవి. వాతావరణ స్థితి మాకనుగుణ్యముగ నున్నందున శత్రువులను వెంట పంపితిమి. సేనలన్నియు సంతోషముగా పనిచేయు చున్నవి. మేము సెసిల్ చాల్సీస్, వెరోనుల నాక్రమించితిమి. చాల్సీసుకు దక్షిణమున నుండి ఆరాన్ వరకు 24 గంటలలో 10 మైళ్లదూరము శత్రువులను తరిమితిమి. మేము సుమారు రెండు వది గాఢములను పట్టుకొంటిమి. వర్మిల్స్ వాయవ్యముల మాకందకములపైని శత్రువులు రెండుమాగు పడిరి. శనివారమున యుద్ధము బాగుగ జరిగినది. శత్రువుల విమానముల నేడింటిని నాశనము చేసి, తొమ్మిదింటిని క్రింద పడవేసితిమి. మా విమానములెన్ని దింకను కనపడుటలేదు.

జర్మను లింకను పారిపోవుటకు ప్రయత్నపడుట

లండను, మార్చి 20:—బ్రిటిషు సేనల ఎదుట కంటే ఫ్రెంచి సేనల ముందు శత్రువులు త్వరగా పరుగిడుచున్నారు. శత్రువుల వెనుకటి రోడ్లపై మా తుపాకులను సేనలను నిల్పుచున్నాము. ఆకాశమున కెగయు పోగులను శత్రువులు పారి పోవుటకు మరల ప్రయత్నించుచున్నారని తెలియుచున్నది. శత్రువులు నాశనముచేయుట మానలేదు. కాండ్లో గ్రామమున నుపయోగించు సామగ్రి సంతయు కాల్చివేసిరి. మేయరును, డిప్టీ మేయరునే కాక, సేనలలో చేరు వయస్కుల బాలుర నందరిని తీసుకపోయిరి. జనుల వస్తువులను తీసుకపోవుటయే కాక ఆమెరికన్ టెలిఫోన్ కమిషనువారి సామగ్రిని సహిత మెత్తుకొనిపోయిరి. దినమున కొక్కొకనికి క్వి పాను రొట్టెనుమాత్ర మిచ్చెదమని వారు పనిచేయునని బలవంతపెట్టిరి.

బెల్జియము మార్గమున జర్మనులు పరుగిడుట.

లండను, మార్చి 18:—పడమటి రంగమున ఎల్లలు గంటకొక క్రితగమరుచున్నవి. జర్మనులు తమ ఆనుకూలము కొరకు వెనుకకు పోవుచున్నామని చెప్పుచున్నారు. 100 మైళ్ల దూరము జర్మనులగోడ కిట్టలమైనదని చెప్పవచ్చును. బ్రిటిష్ ఫ్రెంచివారు తరుముచుండగా జర్మనులు బెల్జియముపై పునకు పరుగిడు చున్నారు. జర్మనుల సేనలో నేడేని భేదము గలిగి యుండునని యిందులను తెలియుచున్నది. మిత్రమండలివారిప్పుడు సెంటుక్వెంటినున కెనిమిది మైళ్ల దూరమునను కాంబ్రె కైదు మైళ్లదూరమునను నున్నారు. జర్మనులు మరల నెక్కడ నిలిచెదరో తెలియదు. వాయునను గ్రామము పట్టుకొనబడి నందున జర్మనులు పూర్తిరీతము బెడరించలేరు. జర్మనులు విడిచిపోయిన స్థలములలో తీగెలును తప్ప సర్వమును నాశనము చేసి పోయిరి. వావులలో ఆర్సెనిక్ అను విషమును కలిపిరి.

బెసామును తగులబెట్టుట

లండను, మార్చి 19:—శత్రుసేనలు త్వరగా మరలి పోవుటమాత్ర జర్మను ముఖ్య సేన చాలదూరమున నుండెనని తోచుచున్నది. ఆ కిట్టలబావులు భూమియంతయు క్రమ్ముకొనుట మాడ కష్టమయ్యెను. జర్మనులు బాపూముకు అగ్ని నెట్టిరి. అది యెక్కెచ్చగా మండుచున్నది. కాని ఈ రోజున మావైద్యములు బాపూము ఆకరణనున్నవి. వెరోను పడమన్నది. దీనిని శత్రువులు కాచుకొన ననుభవముగా నున్నారు.

సోము ఆంకెరు యుద్ధముల కంటే బాపూము పరకము ముఖ్యము యుగది. రి మానములక్రిందట మే జరుమోటుగారు బాపూమును చిన్న జిల్లాపైరు అని ప్రాసి యుండిరి. బెల్జియమును సునానముగా ప్రియవారు స్వాధీనము చేసికొన జూరుదురు. కాని అండ్లెయులును పరామి వారును బాపూమును అట్లు చేసికొనజాలరు. ఈ ప్రదేశము కాల్చి రోడ్లకు నడివంగుచున్నది. డిఫెన్స్ రెస్టాల్మెంటు ఆండ్లె

యసయ్యముల చేతిలో నుంటేనే జర్మనులు బెల్జియము పై పునకుల మయివానమునకు చులకనగా పరుగెత్తిపోజాలరు. ఆరానుతర్వాత పడమటిరంగమున బాపూమే మిత్రమండలి వారు స్వాధీనము చేసికొనవలసిన ముఖ్యస్థలము. లోపార్డు అడవినుండియు క్రేవిలియర్సు నుండియు జర్మనులు ఎపుడు వెడలగొట్టబడిరో అపుడే బాపూముకూడ పడునని నిశ్చయింపబడెను. అని ఇటలీవారు వ్రాసిరి.

జర్మనుల కలాయనము

పారిసు, మార్చి 18:—నిన్నటిరోజున మొత్త ముమీద జర్మనులు 50 కిలోమీటరులు వ్యాపించు రంగమునుండి వెనుకకుపోయినట్లు ఒక వ్యాఖ్యాననిపుణుడు వ్రాయుచున్నాడు. ఈసందర్భమున 10 మంది జర్మనులు చనిపోయిరి. ఒకరోజుననే వారు పోగొట్టుకొన్న స్థలములలో రురోజున పోయినదే చాలా పెద్దది. ఇంతటితో జర్మనులు వెనుకకు పోవుట మానుదరని తోచదు.

శత్రువులను వెంటపంట్టుట

లండను, మార్చి 20:—మేమింకను శత్రువులనుపారదోలుచున్నాము. మాకావలి సేనలు శత్రువుల వెనుకభాగమునందున్న యుద్ధానులతో ఘోరముగా పోరుచున్నవి. శత్రువు ముఖ్య సేనలు పోరుటలేదు. శత్రువులయూహా లేమైనను, వారనుకొననంత దూరమునకు వారిని తరుముచున్నాము. నాతావరణస్థితి యింకను బాగుగనే యున్నది. జర్మనుల పోకలనన్నిటిని కడుబాగ్రతతో కనిపెట్టి వారిపై బడుటకు సిద్ధముగా నున్నాము. మాకావలి సేనలు ఆరాన్ బాపూము రోడ్లను దాటినవి. వీటిని మేమింకను బాగుగయుపయోగించుట లేక పోయినను జర్మనులువానిని వదలినమాట నిశ్చయము. ఆ ప్రధానస్థానము మావశమైనది.

బ్రిటిషుకావలి సేనలు శత్రువులపై బడుట.

లండను, మార్చి 20:—కావలి గుజ్జపుడశములు యుద్ధానులతో పోరుచున్నవి. ఫిరంగిదళము వారు శత్రువులను తరుమగా పదాతులు స్థలము నాక్రమించుచున్నారు. నేటిదిన చర్యలు మేము పూరితముగానున్న వాతావరణ స్థితియందును గాలిలోను జరిగినవి. గతనలునది యెనిమిది గంటలలో 200 చదరపు మైళ్లనుండి జర్మనులను వెడలగొట్టితిమి. లిన్నగా వెనుకకు పోవుచున్నామనిన వారు పరుగిడుచున్నారు. కావలి సేనలు శత్రువుల వెనుకటి సేనలతో ఘర్షణపోరుచు ముందు సేనలనొక రెండు మున్నవి. జర్మనులు పరుగెత్తునప్పుడు వెనుకమొట్టబెట్టుట తగులుచున్నవి. ఆరాన్ మొదలు సెసిల్ వరకు బ్రిటిషు సేనలు స్వరక్షణమును మాని కందకములనువిడచి యుద్ధముచేయుచున్నవి. గతరెండుదినములలోను బ్రిటిషువారు ఆరాన్ బాపూముల మధ్యనున్న లైలరొడ్లను శత్రువులతో పోరుకుండనేదాటిరి. లీట్రాస్టాయిన్ ద్రవ, హిబర్టర్ ఆరాన్ వద్దకు జరుగుచున్న పోరుముగిసినది. లైలరొడ్లుచెడిపోయినను త్వరలో బాగుచేయవచ్చును. ఇదివరలో జనరలు ఫ్రెంచి గారు ప్రయత్నించి నిష్ఫలము నొందిన స్థలములను మే మాక్రమించుకొంటిమి.

శత్రువులయుద్ధసామగ్రియంతయు తగ్గిపోవుటచే వారు ముందుకు రాలేకయున్నారు. శత్రువులవైమానికులదృశ్యముగా నుండవలెననియెన్ని ప్రయత్నములుచేసినను మావిమానములమా ల్యమైనకాగ్యములు చేయుచున్నవి. యుద్ధానులపై మావిమానములుగుండ్లను వదలి వారి గుజ్జపు డశమును హతము చేసెను. బాపూము వెరోనులు దోడుకొన బడినవి. బాపూలో విషము కల్పినను వారిని పరిశుద్ధము చేయుట సులభసాధ్యము. ఆగ్రాసు రంగమున కలవరమధికము నున్నది. ఆగ్రాసుకు వైరుతి మూల జర్మనులు పొండికోరు విడచి 10 మైళ్లు పారిపోయిరి. ఇక కాంబ్రెమాగ్ననుకు 2 మైళ్ల దూరము మాత్రమున్నది. నేసిల్సును వదలుటకు పూర్వము శత్రు సేనలు పురవాసులవద్ద ఆహార పదార్థములను భిక్ష మెత్తుకొనిరి.

20 గ్రామములును పట్టణములును

మిత్రమండలి నశిమగుట.

లండను, మార్చి 20 - సోము మార్గమున సోమును, పూర్వామార్గమున చాంటీని, మా సేనలు దాటినవి. ఈరెండు గ్రామముల మధ్య ననేక స్థలములను పట్టుకొంటిమి. సోముకు దూరమున ముగ్గురు దళము సెంటుక్వెంటికో మార్గమున పోవుచున్న శత్రువుల సహాయ వైద్యశాలను పట్టుకొనినది.

మేము 35 కిలోమీటరులవరకు నాక్రమించితిమి. కాంటీ దక్షిణమున నున్న మాసేనలు ఎయిడెట్టి సాయినస్సు. ప్రాంతమును శత్రురహితముగా చేసినవి. క్రాయిక్ వాయవ్యముల మాసేనలు మాబర్గు రోడ్డువరకు వ్యాపించినవి. ఈదినము 20 గ్రామములును కొన్ని పట్టణములును శత్రువులబారినుండి తప్పి పడవినవి. శత్రువులు పోవుటకు పూర్వము స్థలవ్యూహముల సమూలముగ సరికివేసిరి. పొలములు గనులచే నాశనము చేయబడినవి. వంతెనలను రోడ్లను కొట్టివేసిరి. గ్రామములను తగుల పెట్టిరి. నిర్వాహకులైన జనులకు ఫ్రెంచి సేన లాహరమిచ్చెను. హంసెనులో చాలఫిరంగులను కాల్చిరి.

వర్మానువద్ద జర్మనులు పైబడుట.

లండను, మార్చి 20:—అవరోహ మార్గాను రంగమున జర్మనులు రాత్రికాలమున పైబడిరి. వారుమాసేనలను చేరుటకు ముందే మాఫిరంగులు వారికిచాల నష్టము కలిగించినవి. ఆసకోరవద్ద శత్రువులు మాసేనలలో 200మీటరుల దూరము వరకు ప్రవేశించిరి. ఘోరసంగ్రామము జరిగినతర్వాత శత్రువులు కొంచెము వెనుకకుపోయిరి. రెండుశత్రువుల విమానములను పడవేసితిమి. గిస్సార్ ప్రాంతమున శత్రువుల సేనవైనను, సహాయ సేనల వైనను త్రాక్ విల్లీ బ్రిజ్ కిక్ల వద్ద యంత్రాల యములవైనను మావైమానికులు బొంబులనువేసిరి.

పోయిన కందకములను మరల పట్టుకొనుట.

లండను, మార్చి 20:—యూరప్ నడిక వామభాగమున శత్రువులు ఆక్రమించిన కందకముల నన్నిటిని మరల పట్టుకొంటిమి. యుద్ధమింకను జరుగుచున్నది. అని ఫ్రెంచి వార్తయొకటి తెలియజేయుచున్నది.

పరాసువారి విజయములు

పారిసు, మార్చి 19:—ఏవర్, ఎయిదులకు మధ్య పరాసువాదు ముందుకు పోవుచున్నారు. ఏవర్ ఖర్తమున పరాసుగుజ్జపుడశము నేసిల్ను ప్రవేశించినది. మేము వెంటనే కావలివారిల సోమువద్దకు పంపి వెనుకటి శత్రువులతో పోరితిమి. హోమాగ్నమున వేసిగ్నీ? వాయవ్యముల 20 కిలో మీటరుల దూరము ముందుకు నడచితిమి. ఉదయము పది గంటలకు మా గుజ్జపుడశము నామక్ అను స్థలమును పట్టుకొనెను. పూర్వాయి, సాయినస్సులకు మధ్య జర్మనుల మొదటి పంక్తిని, కార్లి వెంటు, మార్చియిక్, నూవ్ వేంట్రి అను స్థానముల నాక్రమించితిమి. సాయినస్సు కు తీరమున నొక పీఠభూమిని స్వాధీనము చేసుకొని క్రాయి అను గ్రామమును పట్టుకొంటిమి. రిమ్మువద్ద శత్రువులు పైబడ వారిని తరిమివేరి తిమి. హం వెనువద్దకు వర్మానువద్దకు గొప్ప ఫిరంగుల యుద్ధము జరిగినది. చాంబ్రెటీన్ వద్ద శత్రువుల ప్రయత్నములు విఫలము లాయెను.

మంత్రివర్గము రాజీనామా

పారిసు, మార్చి 19:—పరాసుదేశపు మంత్రివర్గము రాజీనామా నిచ్చినందున యుద్ధవ్యవహారము రెంతమాత్రమును మారవు. రైబాట్ గారు మరలకంత్రిగములను నిర్మించుచున్నారు.

జర్మను మంత్రిుల రాజీనామా.

లండను, మార్చి 19:—బ్రతుంకు గారి రాజీనామాకు కారణము తెలియదు. వ్యక్తిసంబంధములకు కలహములును కార్యణ్యములు నేకారణములగును. ఇట్టి తరుణమున వీరి రాజీనామా అనర్థకమని దూరమోహించు పత్రికలు కొన్ని వ్రాసినవి గాని దీనివలన యుద్ధ కార్యనిర్వాహణము కొరతబడదని వెక్కు పత్రికలు వ్రాసినవి.

ఫ్రెంచివారి విజయములు.

లండను, మార్చి 20 :- శత్రు సేనలకు క్షౌంఠిన మా స్వల్ప సేన లింకను వారిని తరుముచున్నది. నెస్విక్ తూర్పున పొం నెస్కో లైలుమార్గమును స్వాధీనపడుచుకొని సాయుక్త ఖర్తమున నున్న గుబ్బార్డు నాక్రమించితిమి. మా కావలి సేనలు సెంటుక్వెంటికో మార్గమును పట్టినవి. మైసుకు తూర్పున జర్మనుల రెండవ స్థానమును లోబరదు కొంటిమి. గడిచిన కొద్దిరోజులలో 100 ఫ్రెంచి పట్టణముల మరల పశువులు కొంటిమి శత్రువులనుమానములేక అనేక స్థానముల దోడుకొని పోయిరి. జర్మనుల బారినుండి తప్పించుకొనిన పురవాసుల గోకుల మాకు స్వాగతము నొనగిరి.

తిరుగ స్వాధీనమైన పట్టణములందు పరాసువారు ప్రవేశించుట.

పారిశుః మార్చి 19.—పరాసువారు తాముస్వాధీనము చేసికొన్న పురములలో ప్రవేశించినపుడు ఆయాపురవాసులు వారికి స్వాగతమొసంగి తమస్వస్థులగుట కేవలము వచ్చినట్లు సంతసించిరి. నోయనకు ఏమియు అపాయము కలుగలేదు. ఈ గ్రామముందు యుద్ధమునకు పూర్వము 6000 జను లుండిరి. పరాసువారు దీనిని స్వాధీనము చేసికొన్నపుడు 10000 వంది జనులుండిరి. ఈసంఖ్యకు జర్మనులు చుట్టుపట్ల గ్రామస్థులను ఈస్థలమధము సంఘీభావముగా చేర్చుటయే కారణము. ఆరవ పటాలమున కధికారియు సోముయ్యధ్యమనందు ప్రఖ్యాతిగాంచినవాడగు ఆగు జనరలు ఫాయోలీగారు నోయనలో ప్రవేశించిరి.

రష్యా

రష్యా విప్లవము.

లండను, మార్చి 19.—రష్యా విప్లవమును గూర్చి పొంగు మెంటు ప్రజలసభలో ఆస్కీయతుగారు ప్రక్షింపగా లాయడు బార్ని గారిటుల నుడిచిరి. ఈజిప్టును ఆర్థికస్థితిగూడ జరిగినది. నూతనప్రభుత్వమును దోయులందరూ, నాకా భూసేన లన్నియును గూడ నామోదించినవని తెలియుచున్నది. ఆసద యంతయును తొలగినదని ఇంకను తెలుపుట కారాము దొరక లేదు. యుద్ధమును అధికవీక్షతో నిర్వర్తించుటకే నూతన ప్రభుత్వ మేర్పరు ప బ డిన ద ను వాస్తవ భవకము (ఉత్సాహము). విప్లవనాయకులను నైన్ సక్రమవిధానమును మరల గూడదని రష్యా ప్రజలు గ్రహించు రను నయ్యకము మాకు కలదు. ప్రజాపరిపాలన స్వాతంత్ర్యము గల దేశముల ప్రజలకే ఆత్మగౌరవసంరక్షణమునం దధికవీక్ష కలుగుచు. రష్యావారును మనము కోరిన మానవస్వాతంత్ర్యము లభించునె ననిన రష్యావారు మిత్రమండలితో కలసి తీవ్రముగ పోరునలు పవలెను. (ఉత్సాహము) ఈవిషయము గు తీర్మానము 22వ తేదీకి నిలుపబడును.

పోలీసు సేన.

పెట్రోగ్రాదు మార్చి 19.—రహస్యపరిశోధక-పురపక్ష క-సేనలు మరల ఏర్పరపబడుచున్నవి. వెనుకటి మంత్రులను యుద్ధరంగమునకు పంపుచున్నారు. ప్రతికూలందగు ఉద్యోగులను పెట్రోగ్రాదు మాస్కోనగరములందు పదలనుండి తొల గించిరి. ఆహారముల అందుబాటు విషయమున రాష్ట్రీయ గవర్నరుల స్థానమున మేయరులు నియమింపబడుచున్నారు.

ఫిన్లండు

ఫిన్లండు పార్లమెంటు సంఘాధ్యక్షుడగు స్వీనుహూ యరుగారిని చెరనుండి వదలిమెట్టనే పెట్రోగ్రాదుకు పంపుట కేర్పాటు చేయవలెనని కర్మస్థిగారు టాబాలస్కుజిల్లా కోర్టువారికి వ్రాసిరి. ఫిన్లండు వారిస్వాతంత్ర్యమును గూర్చిన ప్రకటనమును త్వరలో ప్రకటించుటకు మంత్రు లాలించిం చున్నారు. వాషింగ్టనులో అమెరికారాయబారిగా నుండిన బారను రాసెను గారిని గవర్నరుజనరలుగా నియమించుటను గూర్చి అలోచనలు జరుగుచున్నది.

లేఖాపరిశీలనము

పైనికపరిశీలనము తప్ప తక్కినవాని నన్నిటిని దొరతనమువారు కొట్టివేసిరి. రాజయందెరులును శిల్ప కళానైపుణ్యము గల స్థానములను కాపాడుటకు ఒక సంఘ మేర్పరపబడినది.

కర్మాగృహ యుద్ధము.

పెట్రోగ్రాదు, మార్చి 19.—పెన్నెనుండి కర్మాగృహ మాధ్యమన ప్రోవుచున్న శత్రువులవై రష్యన్లుండిరి. తురుష్కులు పర్వతములపైకి పారిపోయిరి. యుద్ధమింకను జరుగుచున్నది.

శత్రుస్థానములను పట్టుకొనుట.

లండను, మార్చి 20.—బాసాతుడక్షిణమున నున్న శత్రువులను పెండ్-పేలిక్ మాగ్నమునకు తరిమితిమి. నోమాక్ ముత్య నైర్వతిములనున్న నాయానాబాదును పట్టుకొంటిమి. అనిరష్యావారు తెలియ జేయచున్నారు.

ఇటలీ

శత్రువుల సమరసన్నాహము.

లండను, మార్చి 16.—వేసవి మొదలుకొని ఆడిజి లోయను కాశోక్కు మధ్య యుద్ధము చేయుటకు 2000 మై శ్వరోడ్డును ఆస్త్రియనులు వేసిరి ఇటలీ రంగమందున్న టైముస్పత్రిక విలేఖకుడు వ్రాసెను. 1916 సం॥కంటె శ్రేమ తేకుండయే పై నికులను తుపాకులను ఎక్కువగా సమకూర్చు దురు. జనరలువాక్ హోయేబ్జక్ గార్లు జరుపుచున్న పోరు క్రితి ఆస్త్రిజర్మనులు మరొక దండయాత్రకై సంసిద్ధ లగుచున్నట్లు రూటరు విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు. కాని ఇటాలియను సైన్యములు వారికి ఎదురేగి వారిప్రయత్నములు కొనసాగకుండ జేయుచున్నది. విమున్నాలో 61 ఏండ్లప్రాచు ముగలవారు కూడ యుద్ధమునకు సిద్ధముకావలెనని ఉత్తరపు జేసిన్లు జూర్జ్ వార్తా పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి.

ఇటలీ ప్రభుత్వము

లండను, మార్చి 18 రోము.—ఛెంబరువారు ప్రభు త్వమును నమ్ముచున్నామని యొప్పుకొనిరి. సుగనాలోయ వైబడిన శత్రువులకు నష్టముకలుగునట్లు పారదోలితిమి. మే ము నాలుగవతేదీని పట్టుకొనిన సాక్ పేల్లీగ్రోవర్డు నున్న రత్న కస్థానములను గొప్పప్రయత్నముచే శత్రువులు మరల పట్టు కొనిరిని ఇటాలియనువార్త తెలియజేయుచున్నది.

ఇటాలియనుల విమానములు

లండను, మార్చి 20.—గెరియానో రైల్వేస్టేషను పై నను, మెట్టారెల్లో తుత్తరమాగ్నమున నున్న రైలురోడ్డుపైను ను విమానములు టున్న గుండ్లను వదలెనని ఇటలీవారు తెలియ జేయుచున్నారు.

బాల్కను

బాల్కను రంగము.

లండను, మార్చి 19.—మొనాట్టరు తుత్తరముననున్న మెగోకో గ్రామమునకు దక్షిణమున నున్న గొప్ప కందకము నందు ప్రెంచివారు ప్రవేశించిరిని బల్గేరియనువార్త తెలుపు చున్నది.

1000 మందిని పట్టుకొనుట.

సోఫియా, మార్చి 19.—గత రెండు దినముల యుద్ధములో 1000 మంది బల్గేరియనులు మాచే పట్టుబడిరిని ప్రెంచివారు తెలియజేయుచున్నారు.

టర్కి

బ్రిటీషు సేనలు ట్రైగ్రిసును దాటి ముందుకుబోవుట.

మెసపొటేమియా, మార్చి 18.—ట్రైగ్రిసునదికి వాసు పార్శ్వమున 30 మైళ్ళకురకు రక్షకవైశ్యమును కాపుంచి బా గ్దాదుకు 15 మైళ్లు తూర్పుననున్న తురుష్కుల వెనుక వైశ్య ములను జనరలు మాడుగారు ఒకరాత్రి పయనముచేసి బుధవారమునాడు ముట్టడించిరి. తురుష్కులను మాడుమైల్లు వెనుకకు తరిమిరి. సంధ్యవేళ బకూబాపట్నమున కొంతభాగమును ఆక్ర మించితిమి. ఈపట్టణము దమాబానదికి కుడిప్రక్క నున్నది. మరగిరంగులు కాల్పుబడినవి. మంగళవారమునాటిరాత్రి ట్రై గ్రిసునదిని దాటి ఎత్తించి ఒక చిన్న తురుష్కు పొగయోడ వదిలి కొట్టుకొనిపోయిరి. దానిలోనున్న మందుగుండు సామా నును మాస్వాధీనము చేసికొంటిమి.

ఆంగ్ల విజయ పర్యవసానము

లండను, మార్చి 16.—మెసపొటేమియా రంగమందు తురుష్కులు పొందుచున్న అపజయముచే జర్మనులు అంగీకరిం చినవో టర్కి సామ్రాజ్యమును కాపాడుకొనుటకు తమ సేనల నన్నిటిని తూర్పురంగమునుండి మరల్చుటకును, దేశమందున్న తురుష్కుల నందరిని కూడ యుద్ధమునకు పిలుచుటకును తు రుష్కు రాజ్యమువారు ఉద్దేశించిరిని టైముస్ పత్రికకు ఏథె న్సు విలేఖకుడు తెలిపెను.

బాగ్దాదు స్వాధీనము

ధిల్లీ, మార్చి 18.—బాగ్దాదు స్వాధీన మైనదని పార షికమునుండి అరేబియా నుండి మహమ్మదీయ సంస్థానాధి పతులు రాజ ప్రతినిధిగారికి తమ సంతోషమును వెల్లడి జేయుచు తంతివార్తల వచ్చిరి. ఈతంతివార్తలు పంపినవారిలో నస్కాటు సుల్తానుగారు అగ్రానీ సుల్తానుగారు చేరియుండిరి.

ఈజిప్టు హైకమిషనరునకు మెక్కానుండి హెగ్దాను రాజుగా రిటీవల తంతివార్తవచ్చిరి.—అసమాన పరాక్రమము గల మీ సేనలు బాగ్దాదును స్వాధీనము చేసికొన్నందుకు మిగుల ఆనందించుచుంటిని. కిరాతులనుండి బాగ్దాదును విడు దల జేసిరి. ఇదేప్రకారము పడమటి రంగమును కూడ మన సేనలకు జయమగు గాక!

మెసపొటేమియా రంగము.

ధిల్లీ, మార్చి 17.—ఇదివరకు తెలియజేసినట్లు ట్రైగ్రి వ నదికి 30 మైళ్ళ వైపు జనరల్ మాడుగారిచే స్థాపింపబడిన స్థానము నదికి వామపార్శ్వమున నున్నది. మార్చి 14 వ తేదీ రాత్రి బాగ్దాదుకు 15 మైళ్ళ దూరమున మేము తాకిన తురు ష్కుల వెనుకటి సేనలు మాడు మైల్ల దూరము తరుచుబడి నవి. శత్రువు లింకను పరుగిడుచున్నారు. దయాలా నది దక్షి ణ పార్శ్వముననున్న బాతుబాస్ పట్టణములోని కొంత భాగ ము నాక్రమించితిమి. 18వ తేదీ రాత్రి ట్రైగ్రిన్ నదిని దాటు చున్న శత్రువుల నావ మొక దానిని మా సేనలు కనుగొనినవి. మేము ఫిరంగుల కాల్పుగా నావ పగిలి మందుమండెను. దా నిని మేము పట్టుకొనగా 250 తుపాకులును కొంత మందును దొరకినది.

అంతర్గ్రాముల ఫలము

ఆంధ్రప్రదేశ్, మార్చి 19.—బాగ్దాదు పతనము ఏషి యలోని శక్తిని మార్చుచున్నది అనేవేటుగాని చెప్పుబాలరు. అంతర్గ్రాములు నిరాటంకముగా ప్రవర్తించుటవలన దేశములు ప్రజాపాలితము లగుచుండుటయొక క చైనావారును యునై టెడ్ స్టేట్సువారును జ్యోతులను భేదభావముతో జూచుచు న్నారు. అమెరికా, చైనా, జపానులు ఏకమై యుద్ధములో దిగునని యూహింపవలసి యున్నది. అని యండ్ల పెక్కిరు లకహాద్దక్ గారు వ్రాసిరి.

మెసపొటేమియా వార్త.

ధిల్లీ, మార్చి 18 - 14తేదీ యుద్ధమున తురుష్కుల వెనుకటి సేనల మువ్వడివరకు తరిమితిమి. మా సేనలు వారిపై తరచుగా బడి 15వ తేదీ రాత్రి 3 గంటల వ్యక్తానమును వశప రచుకొనెను. 15వ తేదీని శత్రువులు సమరామాగ్నమున పారి పోవుచుండిరి. 16వ తేదీని శత్రువులు 14వ తేదీని యుద్ధము జరిగిన స్థలమునకు 25 మైళ్ళ దూరమున పారిపోవుచుండిరి.

అమెరికా

జర్మనీకిని, యునై టెడ్ స్టేట్సుకుగల యుద్ధసిద్ధి.

వాషింగ్టను, మార్చి 18.—యునై టెడ్ స్టేట్సువారుసా యుధతాటస్థ్యమునే పూనియుండినను, అమెరికావారి వ్యా పారకాలను మాటిని జర్మనులు ముంచినందున జర్మనులకును అమెరికావారికినియుద్ధము కలిగియే మున్నదని తెలియుచున్నది. అంతర్గ్రాముల వినాశమునకై సమసాయము లారయు లిల్లొక్ గారు కాంగ్రెసును పిలువ నుంకించు చున్నారు. వర్తకనావ లన్నిటిపై ఫిరంగుల నమర్చుచున్నారు. అని అప్పడేస్వర్తక్షణ మొనర్చుకొను చున్నది. అంతర్గ్రాములకు వెలకి అట్లాంటిక్ సముద్రమును నిర్భయముగా చేయుటకు యుద్ధకాలను నియమింపవలసియున్నది. రైల్వే యంత్రోగ్యగులందరు కట్టుకట్ట కుండ ఎలులవైన నాసివేయవలసినదనియు, లేనియెడల దేశ రక్షణమునకు కష్టము కలుగుననియు ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు ఆదివారము నందు నిశ్చయించిరి.

700మంది జర్మను నావికులు.

వాషింగ్టను, మార్చి 19.—ఫిలిడెల్ఫియాలో రక్షణ లోనున్న 700మంది జర్మను నావికులను బార్బియాకోటకు మార్చిరి.

వైల్వే సమ్మే

వాషింగ్టను, మార్చి 19.—న్యూయార్కులో వైల్వే పనివాండ్ల సమ్మే ముగిసినది,

న్యూయార్కు, మార్చి 19.—నియమనకు 8 గంటలంతా వైల్వే పనివాండ్లు పనిచేయుటకును వారిదముగ చేసినపనికి దినపుకూలీలో అద్దెంపుప్రకారము గంటకు 1 1/2 ధాము నిచ్చు టకును సమాధానము కుదిరినది.

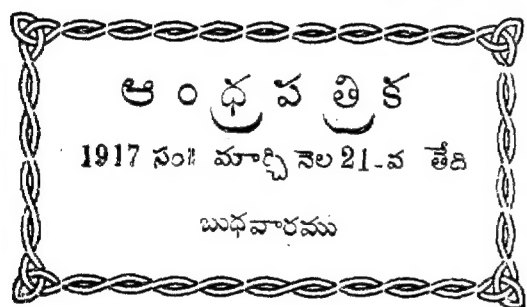
ఆంధ్ర విద్యానిధి.

మన పురోవృద్ధికి విద్యావ్యాపనమే ముఖ్యమైన సాధనము. సకలదానములందును విద్యాదానము త్రవ్వమైన దానము. ఈ యుత్తమదానమును జేయుటకు సంవత్సరాది దినము సుదినము, సంవత్సరాది పండుగ సమీపించుచున్నది. ఆ పుణ్యదినమునందు దేశబంధువులందఱును ఆంధ్ర విద్యానిధికి చందాల నిచ్చుటకును చందాలను పోగుచేయుటకును ప్రార్థనలు, సంవత్సరమున కొక రూపాయి నిచ్చెడివారు సభ్యులుగ జేరగలరు. కాని యథాశక్తిని ఆంధ్రులందఱును విద్యానిధికి సహాయము చేయవచ్చును. విద్యానిధికి సహాయమును చేసినవారి పేరులు ఆంధ్రపత్రికా ముఖమున ప్రచురింపబడును.

అధ్యక్షుడు: సహకార్యదర్శులు:
 పండిత డి. గోపాలాచార్యులు.
 డి. ఎన్. శర్మ. వే. రామదాసు.
 కా. నాగేశ్వరరావు.

విషయానుక్రమణిక.

ఆంధ్ర పరిశోధ	2
విరోహ మహా సంగ్రామము	
విదేశ తంత్రవాదము	3-4-5
ప్రధాన వ్యాసము	
రైలుమార్గములు	6
వాస్తవ - వ్యాఖ్యలు	7
స్థానిక వార్తలు	8
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రాములు	9-10-11-12
బరహంపురం వార్తలు	13

రైలు మార్గములు

1915-16 వివరము

గత సంవత్సరమునందు రైలు మార్గముల నిర్వహణమునందు రెండు ముఖ్య విషయములు గమనింపదగి యున్నవి. మూలద్రవ్య వ్యయము తగ్గింపబడినది. ఆదాయము హెచ్చినది. ఇందులకు కారణము యుద్ధము. రైలుమార్గముల కనసరమైన సామగ్రిలు పరదేశములనుండి వచ్చుట లేదు. హిందూ దేశమునందు వానిని నిర్మించుటకు సాధనములు లేవు. 1853 నందు రైలుమార్గముల నిర్మాణ మారంభమైనది. గతసంవత్సరమునందు హిందూదేశమునందు 35,833 మైళ్ల రైలుమార్గములు గలవు. ఆ రైలుమార్గములకై 537 కోట్ల రూపాయలు వ్యయము చేయబడినవి. రైలు మార్గములనుండి గత సంవత్సరమునందు రూ. 64,66,00,000 ఆదాయము వచ్చినది. రైలుమార్గములకై రూ. 32,92,00,000 వ్యయమైనది. ఆదాయమునందు సగముద్రవ్యము వ్యయమైనది. ఇంత తక్కువ వ్యయము ఇంత అధికాదాయము ఈ నుధ్యకాలమునందు సంభవించి యుండలేదు. రైలుమార్గములకై వ్యయము చేసిన ద్రవ్యము మీదను 100-కి రమారమి సంవత్సరమునకు 6 చొప్పున వడ్డీ గిట్టింపు లియినది. గత సంవత్సరమునందు నిర్ణయించిన వ్యయమునందు సయితము 491 లక్షల వ్యయము తగ్గింపబడినది. బ్రిటిషు పరిపాలకుల స్వాధీనమునందున్న రైలుమార్గములకు గాకను నితరమార్గములకు 64 కోట్ల రూపాయలు

వ్యయమైనవి. రైలుమార్గములందు విశేషభాగము బ్రిటిషుపరిపాలకుల వశమునందున్నది. గత సంవత్సరమునందు రమారమి 47 కోట్ల మంది రైలుబండ్లమీదను పయనము చేసిరి. వారివలన 21 కోట్ల రూపాయలు లభించినవి. ప్రయాణికుల డొకడు సగటున 35 మైళ్ల చొప్పున పయనము చేయుచు మైలునకు 2½ దమ్మిడుల నంతున చెల్లించెను. 82 కోట్ల టన్నుల సరకులను గొనిపోవుట వలనను 39 కోట్ల రూపాయలు లభించినవి. టన్నుకు మైలునకు 4½ దమ్మిడులకు తక్కువగ చెల్లింపబడినది. ప్రయాణికులకును సరకులకును గత సంవత్సరమునందు చెల్లించబడిన రేటు కొంచెము తగ్గినది. కాని ఈ యేడు రేటులను హెచ్చుచేయుటకై పాలకులు నిర్ణయించిరి. రైలుబండ్లయందు ప్రయాణమును జేసినవారి యందు గత సంవత్సరమునందు ఆకస్మికముల వలనను 247 మంది మృతినొందిరి, 821 మందికి దెబ్బలు తగిలినవి. రైలు పనివాండ్రయందు 433 మంది మృతినొందిరి, 796 మందికి దెబ్బలు తగిలినవి. ఇతరులు 1738 మంది మృతినొందిరి. 536 మందికి దెబ్బలు తగిలినవి. మొత్తమున 2418 మృతినొందిరి. 2153 మందికి దెబ్బలు తగిలినవి. ఈ మరణములందు ఇతర కారణములవలన సంభవించిన మరణముల సంఖ్య విశేషముగ నున్నది. రైలుబండ్ల క్రిందను పడి ఆత్మహత్యను జేసికొనిన వారి సంఖ్య 256. అక్రమ ప్రవేశము వలనను 1355 మంది మృతినొందిరి. ఈ మరణములు రైలు పనివాండ్రయజాగ్రత్తవలనను సంభవించి యుండును. ఇందులకు తగిన ప్రతీకారమును రైలు అధికారులు గల్పించుట యవసరము. ప్రయాణికుల మరణములు ఆ వెనుకటి సంవత్సరమునందు కంటే తక్కువ సంఖ్యపైకరమైనను ఇతరమరణముల సంఖ్య తగ్గక క్రమాభివృద్ధిని బొందుట సంతాపకరము. 1911 నందు ఇతర కారణములవలనను 1445 మృతినొందిరి. 1916 నందు 1738 మృతినొందిరి. ప్రతియేటను ఈ సంఖ్య హెచ్చుచున్నది గాని తక్కువ లేదు.

గత సంవత్సరమునందు రైలు శాఖయందు 6,26,580 మంది పని జేయుచుండిరి. అందు యూరపియనులు 7,293, ఆంగ్లో ఇండియనులు 10,412, హిందూపులు 6,08,895 కలరు. పనివాండ్రయందు 15,449 మంది స్వచ్ఛందమైన కులుగ నుండిరి. వారందరును యూరపియనులును ఆంగ్లో ఇండియనులును నై యుదురు. రైలుపాఠశాలలందు 11,232 పిల్లలు విద్యాభ్యాసమును జేయుచున్నారు. రైలు కర్మాగారములందు 10,474 శుశ్రూషను జేయుచున్నారు. యుద్ధము వలనను రైలు మార్గములకు గలిగిన విషమదశ ప్రజల కనుభవమువలన దెలిసి యున్నది. 1916 మార్చి చివరకు 50 ఎంజినులు 600 బండ్లు 165 మైళ్ల రైలు వ్యాపారు 5 లక్షల స్టీఫరులు పరస్పరములకు పంపబడినవి. రాజ్య రైలు మార్గముల నుండి 1183 మందియును ఇతర రైలుమార్గముల నుండి 1257 మందియును పరదేశములకు పంపబడిరి. 1916-17 నందు ఏరి సంఖ్య ద్విగుణితమైనది. రైలుకర్మాగారములు యుద్ధోపకరణములను జేయుటకై వినియోగపడుచున్నవి. మొదటను ఈ కర్మాగారములు మందుగుండ్ల తొడుగులను జేయుటకుమాత్రముపయోగింపబడుచుండెడివి. ఇప్పుడు దేశమునందు మందుగుండు ద్రవ్యములు సయితము చేయుట కేర్పాటులు చేయబడుచున్నవి. యుద్ధమువలన క్రొత్త రైలుమార్గములను వేయుట కాటంకము గలుగుటయే కాకను లోగడ నిర్ణయించిన మార్గములు

సయితము నిర్మితము లగుటకు సౌకర్యములు లేకున్నవి. రైలుమార్గముల స్వామ్యత్వము రాజ్యాధీనమునందు కొంతయును సంఘముల యధీనమునందు కొంతయును కలదు. అమెరికా యందును నింగ్లాండు నందును రైలుమార్గములకు సంఘములు స్వామ్యము. జపానునందును జర్మనుదేశమునందును రైలుమార్గముల స్వామ్యత్వము రాజ్యమునందు గలదు. వర్తమానకాలమునందు సాంఘికవాదులు రైలుమార్గముల స్వామ్యత్వము రాజ్యాధీనమై యుండవలయునని కోరుచున్నారు. హిందూ దేశమునందును రైలుమార్గముల స్వామ్యత్వము రాజ్యాధీనమునందుండ నవసరమని మన నాయకులు వాదించుచున్నారు. ఆ మార్గము నవలంబించుటకు గల యాటంకములను తొలగించి రైలుమార్గములను రాజ్యాధీనము చేయుట వలనను దేశమునకు మంచిమేలు గలుగగలదు.

కృష్ణా డెల్టా భూములు - మాగాణి సేవ్యము.

కృష్ణానదికి ఆనకట్టకట్టిన తరువాతను డెల్టా తాలూకాలందు పల్లపు సాగు వ్యాపించి ప్రజలు సుఖపడుచున్నారు. నీటివన్ను వలన కృష్ణాజిల్లా యందు సంవత్సరమునకు 36 లక్షల రూపాయలు వసూలుగుచున్నవి. డెల్టా తాలూకాలందు 7,12,000 యకరములు పల్లపుసాగుక్రింద నున్నవి. కాని నీటివసతి యన్ని గ్రామములకును అన్ని పొలములకును సమానముగ గలుగజేయుట యధికారులకు దుర్లభ మగుచున్నది. నీటిని లున్నను పూజారివరమును బడయుట యరు. కష్టముగ నున్నది. నీటి యొనరు అన్ని గ్రామములకును సమానముగ గలుగజేయుటకై భూములు ఏ. బి. తరగతులుగ విభజింపబడినవి. కాని దానివలన నేమియును ప్రయోజనము గలుగలేదు. ఆ విభజనమువలనను రయితుల కష్టములు హెచ్చినవి గాని తగ్గలేదు. పల్లపు సాగు గల భూములకు నీటియొనరును గల్పించుట అధికారులు నిర్ణయింపవలసిన సమస్యలందు ముఖ్యసమస్య యై యున్నది. నీటియొనరును కల్పించుటకై పంచాయతీ సభలను స్థాపించుట యవసరమని ప్రజలు పాలకులకు విన్నపములను బంపిరి. ఆ విషయ మింకను నిర్ధారణము గాలేదు. ఆ కష్టము లటు లుండగ కృష్ణా డెల్టా భూములందు పల్లపు సాగునుండి 25,000 యకరముల భూమి పల్లపు ఆయకట్టునుండి తొలగింపబడు నని కృష్ణాజిల్లా గెజెట్టునందు ప్రకటింపబడినది. ఆ విషయము ప్రకటనలోని ఈ క్రింది భాగమువలన విడిత మగుచున్నది.

“ఈక్రింద నుదాహరింపబడినటువంటి గ్రామములకు యెదురుగా కనపరచినటువంటిని తెలిపిలో కెటిలో మెంటు పల్లముగా గాని లేక బాపతు పల్లముగాని నమోదును నటువంటిని భూములను కృష్ణా యాస్టర్క్ డెల్టాలోని పల్లపు ఆయకట్టునుండి తగ్గించుటకుగాను ఉద్దేశింపబడినవని యిందుమూలముగా తెలియపర్చడమయినది. అందుకు గాను యెవరికైనను యే విధమయినటువంటి ఆక్షేపణలు ఉన్నయెడల వారు ఆటువంటి ఆక్షేపణలను వినుటకుగాను యేర్పరచబడినటువంటి స్పష్టముల డిప్యూటీ కలెక్టరు అసిస్టెంటు యింజనీరుగాగ్లవర్థ వారిచే నియమింపబడిన తారీఖులకు హాజరు కావలెను. వైన చెప్పబడిన ఉద్యోగస్థులు వారి పనిని 1917 సం॥ మార్చి 15 వ తేది నుండి ప్రారంభించెదరు.”

మైన నుదాహరించిన వాక్యములవలనను అధికారులు 25,000 యకరముల పల్లపు సాగును తగ్గించుటకు నిశ్చయించి రని తెలియుచున్నది. ఆ నిశ్చయమును చేయుటయం దే గ్రామమునందెంతభూమి తగ్గింపదలచినదియును తెలియజేసిరి. తగ్గింపదలచిన భూములందు బాపతు పల్లపు భూములు కాకను మామూలు పల్లపు భూములు సయితము

తము చేరియున్నది. మామూలు పల్లపుభూములు అనకట్టు లేని కాలమునందును పల్లపు సాగునందు చేరియున్నది. ఆ భూముల పల్లపుసాగు నాపుటకు పాలకుల కట్టి హక్కుగలదా తెలియజేసింది. కంకిపాడునకు దిగువ నున్న భూములకు ఈ యేర్పాటులు చేయబడ నున్నవి

ఈ వార్త పల్లపుగ్రామములందు గల రయితుల మీదను పడుగువలె బడినది. రయితులు వ్యయ ప్రయాసములకు లోనై మెరకచేలను పల్లపుచేలకు నూర్చిరి. భూమిని పల్లపు సాగునకు మార్చిన తరువాతను మరమ్మత్తుచేసినగాని పంట పండినది. మెరకచేలను పల్లపుసాగునకు మార్చుటకును మరమ్మత్తును చేయుటకును యెకరమునకు రూ 50 నుండి 100 వరకును వ్యయ మగును. 25 వేల యెకరములను పల్లపుసాగున కుపయోగ కరముగ జేయుటకు రయితుల కనేకలక్షల రూప్యములు వ్యయమై యుండును. పల్లపు భూములను తిరిగి మెరకకు మార్చవలయునని పాలకులు సంకల్పించినపు డినష్టమును భరించున దెవరు? వెనుకటి నష్టముమాట యెటులున్న ను ముందు జీవనాధారము పోయిన రయితుగతి యేమి గావలయును? ఒక గ్రామమునందు చుట్టును పల్లపు సాగు ఉన్నపుడు నడుమను మెరక సాగు చేయుటకు వీలులేదు. జిగివిగల భూముల దిది కొంత సాధ్యమైనను జిగివిలేని భూములందు బాతుగ సాధ్యము గాదు. పల్లపు భూముల నడుమనున్న మెరకభూమి ఉరికొట్టి చచ్చుచు పొక్కిపోవును; కాని ఏ పంటకును నుపయోగ పడదు. రెండు మూడు యెకరములుగల రయితు నకే ఈ దురస్థి సంభవించిన వాని కుటుంబము నకు జీవనాధారము లేకను కష్టపడుట సంభవించును. పల్లపు ఆ యకట్టు భూములను మెరకశీర్షికకు మార్చుటవలనను నేమియును ప్రయోజనము గలుగదు. ప్రజాక్షేమమునకు మూలమైన ఇట్టి మార్పులను ప్రజలలో సంప్రతింపకను పాలకులు నిర్ణయించుట సంతృప్తికరము గాదు. పల్లపు సాగును మెరకసాగునకు మార్చుటయందు గల పాధకభాదములను ప్రజలకు తెలిపి వ్యవహారమున కుపక్రమించుట పాలకులకు ధర్మము. పాలకు లెంత సదుద్దేశమును బూని ఈ పనిని ప్రారంభించినను రయితులకు కష్టదశ మాత్రము తక్కువ గలుగనున్నది. ఇంతవరకే కష్టముల ననుభవించుచున్న రయితుల కిది మరింత కష్టములకు గారణంబు గాగలను. ప్రత్యేకించి రయితులకు గల యిబ్బందులను అధికారులు విని తొలగించి నను ఈవద్దతి యే పనికిరానిదైయున్నది. రయితులు సంఘములు నాయకులు వారల కీమార్పునలనను గలిగెడి నష్టమును కష్టములను అధికారులకు శ్రుతపరిచి రయితులకు గలుగనున్న దురవస్థను తొలగించుట యవసరము. అధికారులు ప్రత్యేకించి రయితులకు గలిగెడి నష్టమునె కాకను మార్పు వలన భుక్త మగుచున్న హక్కునకు గలుగనున్న నష్టమును సయితము యోచింప వలసి యుండును.

(౧)

అపాయకరమయిన ప్రకటనలు
ఇంగ్లండులోని స్వేచ్ఛావ్యాపారసంఘమువారు స్వేచ్ఛా వ్యాపారమే కావలయుననియు, రక్షితవ్యాపారముగాని, అధినివేశానుకూల వ్యాపారముగాని దేశాన్యదాతకమనియు సామ్రాజ్యసభ సమావేశము కాబోవుచున్న సమయమున ప్రకటించి యున్నారు. రక్షితవ్యాపారము నింగ్లండువలంబించెనేని ఇండియాగూడ ఇంగ్లండుదేశపు సరకు మీదను, పరదేశముల సరకుమీదను దిట్టముగ సంకమును వేసి బ్రిటిషు వ్యాపారమునకు నష్టమును కలుగజేయునని వీరు ప్రచురించి యున్నారు. ఇంత సిగ్గుమాలిన ప్రకటనమును మేమెప్పుడును జదివియుండలేదు. బ్రిటిషు వ్యాపారమునకు నష్టము

వచ్చునుగాన, ఇండియా పరిశ్రమలను గాని, ఇండియా స్వంత వ్యాపారమునుగాని వృద్ధిలోనికి రానీయకూడదని ఈ ప్రకటనముయొక్క స్పష్టమయిన అర్థము. యుద్ధపు దినములలో మీరేమియు వివాదాంశములను చర్చింప గూడదని విల్లింగ్డుడును ప్రభువు చీటికి మాటికి హైందవులకు హిందోపదేశమును జేయుచున్నాడు. ఇట్టి ప్రకటనలను ఇండియాయొక్క ఆర్థికాభివృద్ధికాకుండ చంపుటకయి బ్రిటిషుసంఘములు ప్రచురించుచుండగా ఉరకుండుట యెట్లు? బ్రిటిషు ప్రజలందరు ఇండియాకు వ్యాయము చేయవలయునని యున్నారనియు, లేనిపోని ఆంధో శనములవలన వారికి మీరు కోపమును కలుగజేసి సంపాదించబోవులాభమును పోగొట్టుకొనవలదనియు విల్లింగ్డుడును ప్రభువుగారే యుపదేశించి యున్నారు. ఇండియాప్రజల యెడలను ఇండియాయొక్క ఆర్థికాభివృద్ధి యందును విల్లింగ్డుడును ప్రభువు జెప్పునంత సదభిప్రాయమును ఇటువంటి ప్రకటనల ముఖమున బ్రిటిషుప్రజలు కలిగి యున్నారాయని శంకింపవలసినచుచున్నది. భరతమహాఖండమును, ముప్పదికొట్ల ప్రజలను ప్రప్రథమమున బ్రిటిషుగర్వకుల లాభముకొరకై యున్నారను భావనలను ఇట్టి స్వేచ్ఛా వ్యాపార సంఘములవారు తమ ప్రకటనములవలన వ్యాపింపజేయుచుండుటవలన సామ్రాజ్యమున కెంతహానిని జేయుచున్నారో తెలిసికొనినవో నిట్టి ప్రాతలను ప్రకటింపరని మాతలంపు.

సామ్రాజ్య శాసనసభ.

తిరిగి సామ్రాజ్య శాసన సభ నిన్ను సమావేశమైనది. కొన్ని వివాదగ్రస్తులుగాని శాసనములు సభాంగీకారమును బడసినవి. రయితులందఱును సరకులమీదను కేటుపాచ్చు చేయుట కేర్పాటుచేసిన శాసన మామోదింపబడినది. డక్కా విశ్వవిద్యాలయమును సంక్షేపించుట విషయమై నవాబు ఆలీ చౌధరి గారి రాక తీర్మానమును పాపాదింపి. హాల్డింజీ ప్రభువు డక్కా విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిష్ఠాపనమును జేయుట కామోదించి ఆరేండ్లు నిండినవి. విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమును యోచించుటకు పంచాయతీ సభ ఏర్పాటు చేయబడినది. పంచాయతీ సభయొక్క తీర్మానము ప్రచురింపబడినది. అట్టి పరిస్థితులందు తూర్పు బంగాళమునందలి ప్రజలకు నిస్పృహత జనించుటయందు వింతలేదు. నవాబాలిచౌధరిగారి ప్రసంగము భూపేంద్రనాథబాసుగారికి సంతాపమును గలిగించవచ్చును. కాని చౌధరిగారి వాదమునందు సత్యము గలదని యంగీకరింప వలయును. తూర్పు బంగాళమునకు రాష్ట్రము పోయినది. విశ్వవిద్యాలయము రాలేదు. సర్ కేంకరం నాయకుగారు డక్కా విశ్వవిద్యాలయము సంక్షేపింపబడలేదని ఆధారపూర్వ మిచ్చినందున చౌధరిగారు వారి తీర్మానమును సుపచారమును జేసిరి. చెన్నపురి రాష్ట్రమునందలి యాంధ్రులకుగల విషమదశయే తూర్పు బంగాళమునందలి ప్రజలకు విద్యావిషయమునందు గలదు. పండిత మదన మోహన మాలవ్యగారు పట్టికు సర్వీసు కమిషను రిపోర్టునందలి సిఫారసులను శాసన సభ యందు విమర్శించుటకు పూర్వము ప్రయోగమునందు చుచుజన దని యొకతీర్మానమును పాపాదించిరి. పంచాయతీ సభయొక్క సిఫారసులు సాదర భావముతో గ్రహింపబడలేదు. కొండత్రవ్వ ఎలకును బట్టిన రితిని సభాతీర్మానములు గలిగించెడి ప్రయోజనము స్పష్టము. తీర్మానముల వాచరణమునందు బెట్టుటవలనను హైందవులకు స్వల్ప ప్రయోజనము గలిగి 52 లక్షల రూప్యముల వ్యయభారము మాత్రము తప్పని దగును. పంచాయతీ సభయొక్క సిఫారసులు మహాశాసనముల నియమములకు ప్రతికూలముగనున్నవి. ఇట్టి మసందర్భములనేకములుండుటవలనను పాలకుల ఏర్పాటులను సామ్రాజ్యసభయందు చర్చించుట యవసరము. సర్ రెజిస్ట్రార్లు క్రాడకుగారు విషయనిర్ధారణమును జేయునపుడు విషయాంశములు సభయందు చర్చింప బడునని, తెలిపినందున మాలవ్యగారు వారి తీర్మానమును సుపసంహరమును జేసిరి.

చెన్నపురి కార్పొరేషను.

నిన్ను పురపాలన సంఘమునందు నీటి గొట్టములకు సంబంధించిన విషయము విచారింపబడినది. సభాధ్యక్షుడు నీటి కొలాయిలు బయటికి కనుపడని యిండ్లయందు కొలత యంత్రములను పెట్టవలయు ననియును సెలకు పదిరూప్యముల కధికమైన పన్ను నిచ్చెడి ఇండ్లకుమాత్రమే ప్రత్యేకము కొలాయిల నొసంగవలయు ననియును నొకతీర్మానమును విచారణకై ప్రవేశపెట్టెను. ఇంతవరకును ర రూప్యముల పన్ను నిచ్చెడి

వారు ప్రత్యేకము కొలాయిని పెట్టుకొనవచ్చును. ఇపుడు రూ 10 లు చెల్లించెడివారికి మాత్ర మిహక్కును గలిగింప వలయునని ఆధ్యక్షుని మతము. కాని సభ్యులు తెలిపినటు లిందసందర్భములనేకములుగలవు. వీడవారు నీటికై ఒకటిరెండు ఫర్లాంగులదూరము పోవుట సంభవించుచున్నది. పురపాలన సంఘము ప్రజలకు సమకూర్చవలసిన సౌకర్యములందు మంచినిరు మంచిగాలి ప్రముఖములు. మాతనముగనిర్మించిన జలాశ్రయము వలన చెన్నపురికి నీటియిబ్బందితీరినదని ఎంచబడినది. హిందువులు మహమ్మదీయులు లేదనిది మొదలునిద్రించువరకును నీటిని తరుచుగ వాడుచుందురు. అట్టి నీటివైదను వీడలకు సులభముగ లభింపజేయుట పురపాలక సంఘమునకు ధ్యమైయున్నది. కొలాయిలను కనుపడునటులు పెట్టుట యసాధ్యమైన పని. కొలాయిలను పెట్టుట ఇంటిపీలునుబట్టి యుండుట మేలుగాని పరీక్షాధికారిపీలునుబట్టి యుండుట మేలుగాను. ఈవిషయమై తీవ్రచర్చ జరిగిన తరువాతను అధ్యక్షుని తీర్మానము నిరాకరింపబడినది. పట్టణమునందు నీరు నిర్మిమిత్తముగ వ్యయ మగుటను గురించి తెగిన ఏర్పాటులనుజేయుట వలనను నీరు వృద్ధము గావండుట కేర్పాటులను జేయవచ్చును. ఇది సభ్యులకు విచారయోగ్యమైన విషయము.

యుద్ధపు అప్పు

ఇంతవరకును హిందూదేశమునందు యుద్ధపు అప్పునకై రూ. 2,81,42,200 దరఖాస్తులు పంపబడినవి. అందు కలకత్తా యందు రూ 1,51,98,700 బొంబాయి రూ 90,45,900 మద్రాసు రూ 6,78,800 లకు దరఖాస్తుల నంపినవి. చెన్నపురి యందు ఏ.వి.య.మై సి నెటు భవనమునందు 23 వ తేదీయందు సభ గూడునని పెరేవువారు ప్రకటించిరి. ఆసభకు శ్రీమంతులు సామాన్యులు విశేషముగ బోయి యుద్ధ పత్రములను విరివిగ గొనెదరనినమ్ముచున్నాము. ఆనసరమైన 150 కొట్లకును ఇంక మూడుకొట్లయినను పూడలేదు. బ్యాంకులు అప్పుపత్రములను తీసికొనువారల కేమైన సదుపాయములను జేసిన పత్రములను గొనుటకు వీలు గలుగును. గవర్న మెంటువారు వారి యుద్ధోగ్యగ్రులకు 1918-వ సం॥ మార్చివరకును వారి జీతముల నుండి సెలకు కొంత చొప్పున తగ్గించుచు పత్రములను గొనుటకు సహాయమును జేయుట కంగీకరించిరి. బ్యాంకులును ఈతీరిని నప్పుపత్రములను గొనువారలకు సదుపాయములను జేయుట యవసరము.

సవిన హిందూదేశ సంస్థానము

దక్షిణ హిందూదేశ సంఘము తరపున నిన్నటిసాయంత్రము హిందూ హైస్కూలునందు సవిన హిందూదేశ సంస్థానము అనువిషయమును గురించి ఎస్. సత్యనారాయణగారి రాక యుపన్యాసము గావించిరి. ఈసభకు న్యాయమూర్తి శేషగిరయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఎలిజబెత్తు చక్రవర్తిని కాలమునుండి తూర్పుఇండియాకంపెనీవారికి (ఈస్టు ఇండియాకంపెనీ) హిందూదేశమందు వర్తకము చేయుటకు ఇచ్చిన ఉత్తరువు మొదలు 1909 శాసనసభల శాసనమువరకు జరిగిన రాజ్యపరిపాలన మార్పులను గురించి తెలియజేయుచు నిండి యా దొరతనమువారిని పాల్ల మెంటు సభవారికిని గల బొంధవ్యములను గురించి ప్రస్తావించిరి. ఇండియాకోరికనువారి న్యాయశాసనము లన్నియు 1915 ఇండియాకోరికనువారి శాసనమును పేరబరగుపు స్తకమునందు చేర్చి ఉదహరించబడినది. వానిలో బ్రిటిషు పరిపాలనకును ఎట్టి ఉన్నతోద్దోగ్యమునైన హైందవుల కిచ్చుట కెట్టి ఆభ్యంతరమును లేదు ప్రస్తుతము ప్రజాప్రతినిధి పాలనమును మించిచూచుచున్న వారందరును మరింత స్వేచ్ఛగా ఈసుఖమును అనుభవించునట్లు చేయవచ్చును. కాని యింతవరకు ప్రజల కష్టముఖములను దొరతనమువారు నిజముగా ఆరయుట లేదు. ఏదో ఒక మోస్తరుగ ప్రజలకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య మిచ్చినంతమాత్రమును ప్రజలకును, దొరతనమువారికిని అనురాగము జనియింపజాలదు. శాసనసభలందు, విద్యావిషయములందును, స్థానిక స్వపరిపాలన సందర్భమునను ప్రజాప్రతినిధి సభ్యులకు ఎక్కువ స్వాతంత్ర్యము కలుగజేయుట, ఆనవసరము. కార్యనిర్వాహక సభలందు కూడ ఎక్కువగా మన అసభికారసభ్యులను నియోగించినగాని మనదేశము బాగుపడదని ఉపన్యాసకులు ఒత్తిపలికిరి. తదనంతరము అధ్యక్షులు శేషగిరయ్యగారు ఎక్కువకూడ మొదలు శాసన కర్తలు కష్టమయిన పరిపాలన విధులను ఏర్పరచుచేతముకలవారుగా మండరిని దేశచారిత్రమును చరిత్రవాదం దరికి తెలియగలదనిరి. ఇదిగాక దేశకాల ప్రాత్రల ననుసరించి హిందూదేశమునకు అనుకూలమగు రాజ్యపరిపాలనసౌకర్యములు కలిగింప నుద్దేశము కలవారుగా మన్నాని తెలియజేసిరి

ప్రాంత వార్తలు

రాజ్‌పూర్ సభలు ముగిసినవి

బుధవారము 21-వ తేది.

జైలర్ కళాశాలలో బహుమానము లిచ్చుట సా. 5-30. గం. గురువారము 22 వ తేది

మదరాసు వాఙ్మయ వార్షికసభ సాయంకాలము 6-గం. శుక్రవారము 23 వ తేది.

రిఫర్సు వి. సి. యస్ గారి యువన్యాసము. విశ్వ విద్యాలయ భవనము. } సాయం 6-15 గం.

మేరీఫుగారి యుగధర్మ సమావేశము. విశ్వ విద్యాలయ భవనము. } సాయం 5-30 గం.

శనివారము 24-వ తేది.

పురపరిపాలనాసంఘపు బిల్లు. పార్లమెంటు సభ. } సా. 5 గం. దక్షిణ హిందూజేశ వ్యాపారుల సంఘసంఘము.

సంక్రమణము 27 వ తేది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘము వార్షికసభ. సాయం 5-30 గం.

ఉద్యోగ విషయములు:- ప్రాచీనతర దిట్టికలె

క్రమ గానున్న జవాబ్ మానేజ్ భాగ్ సాహెబు గారిని గోదా వరిజిల్లానుండి కొలుపుటలం జిల్లాకు మార్చిరి.

క్రొత్త నకీలు:- ఏ. వరదాచార్యగారిని, ముఖ్య

న్యాయవాది గాను న్యాయవాది ఓట్లపేజీ గాను, హైకోర్టుకేసుగా చేర్చుకొనిరి.

తరాలాప్రకటన:- ఈనెల 24-వ తేది శనివారము

నాడు తెలుగు సంవత్సరాది అగుటచేత తిపాలక చెప్పికి నెలపు. అయినను ఆదివారము మోస్తరుగా పనిజరుగును.

యుద్ధమునమావేశము:- యుద్ధమున సహ

యమునకు ప్రజలను ప్రోత్సహము చేయుటకై శుక్రవారము నాడు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విశ్వవిద్యాలయభవనమున నొక సభ జరుగును.

సాక్షి ప్తలిపి సంఘము తిరువల్లి క్లెరింగ్:-

ఈ సంఘమువారి వార్షికసభ హైదరాబాద్ పాఠశాలలో శుక్రవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు జరుగును. ప్రాధాన్యము క. రామానుజాచార్యగారు యం. ఏ. గారు, "యుద్ధానంతరము వాణిజ్య, పరిశ్రమలస్థితి"ని గురించి యుపన్యసించును. దివాన్ బహదూరు రాజగోపాలాచార్యగారు గౌరవోత్సవహోమించెదరు.

చెన్నైలో ఆంధ్రసభ:- మిగత సంతకరూపి

మ. గాంధీజీయము-ఈనెల 24 వ తేది శనివారము ఆంధ్రులకు నూతనసంతక రూపధినియగుటచేత నాడు సాయంకాలము 4 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున చెన్నైలోని ఆంధ్ర సోదరులకు ఆంధ్రసభవారు ఉపాహారాతిథ్యము నొసంగ నిర్వహించిరి. ఈ ఆతిథ్య భారమును మహిమంతులకు మొదట మ. కాతా సూర్యనారాయణరావుపంతులు గారికి కరిగించిరి. ఈ సందర్భమున ప్రకటించబడినదిగాని ఆకస్మికముగ రావుగారి ఆవ్యగార పరలోకగతులగుటచే వారు నర్సాపురమునకు వెళ్లక విధిలేనిస్థితి కలిగినందున వారిచేతులనుండి వీలులేక వారి భారమును వహింపజాలకపోయిరి. వదాన్యులగు రావుసాహెబులు కలవల కన్నులు పెట్టి రామానుజముపై గొడ్డుగు పండిత గోపాలాచార్యుల గారు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు కాతా సూర్యనారాయణరావుగారు చేపవపు రాయరాసు పంతులుగారు టి. ఎస్. రాధాకృష్ణ నాయుడు గారు మున్నగువారును పూనుకొని ఈ కార్యమును సభవారి పక్షమున జరిపింప నిశ్చయించిరి. ఈ సత్కరముతో మూడు వత్సరములనుండి జరుపబడుచున్న ఈ సంతక రూపధినిని సంతకరూపమును భగవద్గురహమునకు వదాన్యులగు నాంధ్రప్రదేశ్ సభ సహాయమునకు సభవారు నిర్వహించ గలుగుటకు పునఃసూచకము. ఈ మహోత్సవమున కాంధ్ర సోదరుల లండనును విచ్చేసి ఆతిథ్యమును స్వీకరింప ప్రార్థించు.

న్యాయసాస వార్తలు.

కోర్టులలోనుండి కొట్టుట:- ప్రతి 2-వ తేది ఈ యమున మునిస్ట్రీ అను ఒక డిక్రీ బాక్ ద్వారా ప్రభుత్వోచ్చోద్యోగుల స్వాధీనమునుండి మహమ్మదు మహమ్మద్ శంభి,

సయ్యదు అల్లీనాగూ సాహెబు అప్పాసామి విశ్ల అను ముగ్గురు తప్పించిరిని స్కాటుకాజుకోర్టు బంట్లోతు గులాంగూస సాహెబు వారిమీద చేసిన పిర్యాదుపై ఎఫ్ డివిజన్ పోలీసు వారు హిందూ శిక్షాస్మృతి 225 సెక్షను క్రింద ఎగ్జూర పోలీసుకోర్టులో సి. డి. ఎన్ వెల్దేగారి యెదుటకు తెచ్చిరి. మహమ్మద్ సాహెబు, మునిస్ట్రీ అను వానిని పుదుకోట లో పట్టుకొనుటకై బెయిల్ పును తీసికొని డిక్రీ బాక్ ద్వారా గృహమునకు వెళ్లెను. గృహమును ప్రవేశించి మునిస్ట్రీమిని పట్టుకొనగానే ముద్దాయి లండను మహమ్మద్ సాహెబును కొట్టి గృహము వెడలనడచిరి. ఇంతలో మునిస్ట్రీమి పారిపోయెను. పోలీసువారితో చెప్పగా నేరస్థుని పట్టుకొనిరి. యం. వి. యక్ కుప్పరావుగారు నేరస్థుని పక్షమున వాదించుచున్నార. కేసు జరుగుచున్నది.

5వ-తేది 1-15 గంటలకు మహమ్మద్ మా సేననువాకు యూజిఫ్ యును యుకుపులను ధరించి మంటుకోర్టులోని టాకర్ కంపెనీలో ప్రవేశించి గుమాస్తాగానున్న సోమసుందర మొదలిగారిని యుంగరములు, చేతిగడియారములు చూపమని యడిగెను. గడియారముల పరిశీలించి యొక గడియారమును తీసుకపోగా వానిని పట్టుకొనిరి. ఇదివరలో ఏడు మూడుపర్యా యములు కేసునొందినందున వీనికి 2 వత్సరములు కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

17వ తేదీని చెన్నైలో అనునతడు తిరువల్లి క్లెరింగ్ హైకోర్టు సభ అంగడిపోయి కొన్ని రకములు చూపను నెను. అంగడివాడు చూపునపు డొక కట్టుకు దాచుకొనిపోగా పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. వీనికి మూడు నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

ఇరువదై దేండ్లవయసుగల దొరస్వామి ఆయ్యంగారను నతడు 19-వ తేదీని చింతాడ్రెవేటలో తనబంధువుల గృహము నకుపోయి 40 రూపాయల విలువగల వెండిచెంబు నొకదానిని తప్పించెను. వీనిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. మూడుమాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

ఉత్తరాగ్రాదు జిల్లా మాన్ కేసులో బాగుగ పనిచేసి నందుకై పోలీసు యిక్ స్పెక్టరు వి. పి. శ్రీనివాసయ్యగారికి 50 రూపాయలును, సబ్ యిక్ స్పెక్టరు సోమసుందరం మొదలియార్ గారికిని, శ్రీనివాసచారిగారికిని చెరి 25 రూపాయలు బహుమానముగ నొసగిరి.

క్రైస్తవ యువజన సంఘ వార్షికసభ.

నిన్నటి రోజున క్రైస్తవ యువజన సంఘమందిరమున గవర్నరుగారి ఆధ్యక్షత క్రింద ఈ సంఘపు వార్షికసభ సమావేశమయ్యెను. వీని తేలుమును గోరవారు చాలయంది సభకు విచ్చేసిరి. రెవరెండు కాన్డెగోల్లు స్పీక్రు గారు ప్రార్థన జరిగించిన తరువాత సంఘము యొక్క పోస్టు చదువబడెను. గత సంవత్సరంతయును ఈ సంఘమున 600 సభ్యులుండిరి. గత వత్సరమున వ్యాయామపరిశ్రమలు చాలవృద్ధి గాంచినవి. ఈ సంఘము వృద్ధి మొదలుట గవర్నరుగారి ముఖ్యకారకులు. వారి దయచేతనే యీ సంఘము వృద్ధిమొనరునది పోస్టులో వ్రాయబడినది. ఇటీవల జరిగిన శాసనసభలో కూడ గవర్నరుగారును విద్యాశాఖాధికారియు వ్యాయామ పరిశ్రమలు ఇండియా దేశమందు దినదినము వృద్ధిగాంచుచున్న దని ప్రస్తావించిరి. ఇదంతయు దొరతనమువారి ప్రాపువల్లనే కలుగుచున్నదని నిరూపించిరి.

ఈ సంఘముయొక్క విద్యాశాఖయందు కూడ తగిన అభివృద్ధి కలిగినదని తెలియజేసిరి. జూను మాసమునకు కొట దగ్గర సిపాయిలు పని చేయుచుండిరి. అపుడు నైన్యకార్యదర్శి కలకత్తాకు మార్చబడెను. సెక్రటరీ తామను మంటు పూనవల్లి రోడ్డులోను గూడ యుద్ధవిషయ మైనపని జరుగుచున్నది. బాలకుల సంఘశాఖ కూడ మంచిపని చేయుచున్నది. ఈ సంఘమునకు గాడ్డను ప్రభుగారు రధ్యక్షత వహింప నంగీకరించిరి. ఇదందరకును సంతోషకరముగా మున్నది. ఏ. ఆర్. నాపు, సి. ఎ. ఇన్నిసు జే. బి. రాజు, లెఫ్టినెంటు కర్నలు ట్రైనెడ్ గార్లు బోరు ఆఫ్ డెరక్టురులుగా పరిపాలక సంఘసభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

గవర్నరు గారు మృదుమధురవాక్యములతో ఈ సంఘముచేయు మంచిపనిని గురించి పొగడియుద్ధసందర్భమునకూడ ప్రశంసనీయమైన కార్యముచేయుచున్నట్లు నుడివిరి. చెన్నై పురి

యందు శ్రీలు గావించుపనిని కొనియాడిరి. భోజనపరిగృహములు సౌకర్యముగానుండినవియు ఇంతకంటె ఎక్కువగా నున్నచో మరింత భాగుండుననియు పలికిరి. ఇదివరకు ఈ భోజనపరిగృహములలో స్థలము దొరకనివారికి గూడ సదుపాయములు కలిగించవలెనని హెచ్చరించిరి. తదనంతరము బ్రిటీషు సేవనలో ఫీల్డు కార్యదర్శి జే. జే. విగ్గోగారు సామ్రాజ్య మందంతటను క్రైస్తవ యువజన సంఘములు చేయుచున్న పనిని గురించి ప్రస్తావించి పరాసు ముద్దపు చిత్రములు, రీయస్ దేవాలయము తగులబడుట మున్నగు వానిని గురించి తాము చూచిన దానిని తమకు తెలిసిన దానిని భయాశ్చర్యములు గలుగునట్లు సభ్యులందరికిని తెలియజేసిరి.

రణముఖమందు కూడ ఈ సంఘము చేయు మంచిపనిని గురించి సంభాషించిరి. 73 ఏడ్ల క్రిందట ఈ సంఘము 12 గురు సభ్యులతో బయలుదేరెను. యుద్ధ మారంభమయిన తరువాత 15 లక్షలకంటె ఎక్కువగా సభ్యులు చేరిరి. అదేరీతి ఆర్థికస్థితియు పెంపొందినదని పూర్వపు యుద్ధములో ఈ సంఘముచేసిన పనిని గూర్చి ముచ్చటించిరి. అధ్యక్షులకు గవర్నరుగారి ఉపన్యాసాంతరమున బాతీయ క్షేత్రము పాడిరి.

చెన్నై నగర పరిపాలక సంఘము

వారి సమావేశము.

నిన్నటి సాయంత్రము పూనవల్లి హైకోర్టులోని సంఘమువారి మందిరమున జే. సి. మోలనీగారి ఆధ్యక్షత క్రింద సాధారణ సభ సమావేశమయెను. రావుసాహెబ్ సి. రామానుజంశెట్టి, రావుబహదరు పి. ల్యాగరాయ శెట్టి మున్నగు ప్రముఖులు సభకు విచ్చేసిరి. సభ్యుల సదుపాయము ననుసరించి క్రొత్తగా ప్రవేశ పెట్టబడు మునిసిపల్ బిల్లును చర్చించుటకు అధ్యక్షులు ఏప్రిల్ 16-వ తేదీని ఏర్పరిచిరి.

ఇండ్లలోని కొళాయిలు.

(1) తమ కొళాయిలు వైకి అగపడకుండ ఉండగోరువారు కార్పొరేషన్ వారి వద్దనుండి మీటరును అద్దెకు తీసి కొనవలయుననియు, (2) నెల 1-కి 10, అంతకంటె ఎక్కువ రాబడి గల యిండ్ల వారి దరఖాస్తులను మాత్రమే మంజూరు చేయువలెననియు రెండు తీర్మానములను అధ్యక్షుడు సభవారి విచర్యకు ప్రవేశ పెట్టిరి. దీనిని కూడదని జి.ఎ. నటేశ్వర్ గారు ఆక్షేపించిరి. నీరుసప్లయచేయబడనివారిదగ్గర పన్ను వసూలుచేయుచున్నచో ఈ తీర్మానములను అమలుజరుపనయ్యెను. అంతేకాని ఉపపాదించిన రీతిని చేసినచో అన్యాయముగ నుండునని ఏ. సి. పార్థసారథి నాయుడు గారు ప్రస్తావించిరి. ఇట్టి తీర్మానముల సుపాదించి ఎట్టి అధికారముమీద అధ్యక్షుడు పూనుకొనెనని సి. శ్రీనివాసాచారి గాగడిగ పిచ్చుట తన కట్టి అధికారము కలదు గనుకనే ఈ తీర్మానముల సుపాదించితిని మోలనీగారు బదులొసంగిరి. అట్లయినచో యీ తీర్మానములు మంచివి కావనియు ప్రజలకు నష్టము గాంచుననియు శ్రీనివాసాచారిగారు పలికిరి. మొత్తముమీద ఎవరుకూడ వీనిని ఆమోదించక పోవుటయేగాక వలదు వలదని ఏకగ్రీవముగా పలికిరి. అంతట నీ తీర్మానములను వోటుకు పెట్టగా వీగిపోయినవి.

రోడ్డు కంకర కంట్రాక్టు.

ప్రస్తుతము రోడ్డులు సరిగా లేవు. వీటికి కంకర దొరకుట కష్టముగా మున్నది. ఇట్టి దుస్థితియు తొలగించుటకు ప్రత్యేకముగ ఒక కమిటీని ఏర్పరచి సులభముగా కంకరను పడయుటకును, రోడ్డును సురుగుగా నుంచుటకును ఏర్పాటు చేయించవలెనని జే. డబ్ల్యూ. కోశాగా రుపపాదించిరి. దీని నిమిత్తము ఆర్థిక సందర్భములు కూడ సౌకర్యముగా నుండునట్లు కావించవలెనని నుడివిరి. దీనిని కంట్రాక్టు దారులు లాభముతో చేయ కలుగుదురని తోచినపుడు కార్పొరేషనువారు కూడ అట్టి ఏర్పాటు లేల చేయకూడదని ఆడిగిరి. రావుసాహెబు రామానుజం శెట్టి జి.ఎ. నటేశ్వర్ గారు మున్నగువారిని ఒక ఉపసంఘముగా ఏర్పరిచిరి. ఈ ఏర్పాటును జి. నారాయణ శెట్టి గారు బలపరచిరి. ఇంజనీరుగారు ఈ సంఘములో ఉండకూడదని రంగాచారిగారు ఆక్షేపించినందున ఇంజనీరు చేరును తీసివేసిరి. తదనంతరము తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

ఆక్రమణలు.

ఆక్రమణలను గురించిన దరఖాస్తులను పరిష్కరించుటకు కార్పొరేషను వారికి అధికారము ఉండవలెనని తీర్మానము ఆమోదింప బడినది.

ముఖ్య సమాచారములు.

అమృత సరస్సులో జరిగిన యుద్ధమునకు సభలో 12 లక్షల రూపాయలు సమ కూరినవి.

సంయుక్త రాష్ట్రములలో నింతవరకు యుద్ధరణమునకు వచ్చిన ధనము 7లక్షల రూపాయలకు వైగానున్నది.

మార్చి 24 తేది మొదలు ఇండియాకు అల్యూమినింగుని దానితో చేయబడిన వస్తువులు గాని దిగుమతి చేయబడ గూడదు.

బారిష్టరు సి. పి. దారుగారి అధ్యక్షత క్రింద ఈ సం వత్సరము ఆలిఫూరులో ఏప్రిలు 14, 15 తేదీలను వంగ జేశమం డల రాజకీయసభ సమావేశ మగును.

బాపాము సడిపోయినందులకు కలకత్తాలో పండుగ చేసిరి. దొరతనమువారి భవనములపైనను, అంగళ్ళమీదను బ్యాంకులమీదను జండా తెగురుచుండెను.

సంయుక్త రాష్ట్రములలో చనూలాబాదువద్ద గంగానది లో పురుషులు, స్త్రీలు, బిడ్డలు ఎక్కియుండిన పడవయొక్కటి మునిగిపోయెను. జనులందరు మునిగిపోయిరి. ఇప్పటికి 57 శవ ములు. తెలిసవి.

యుద్ధరణమునకు కరాచీలోని సెవింగు హెల్పింగు బ్యాంకివారు, బ్యాంకిలోపైకము వేసినవారివరకు 2,20,000 రూపాయలనిచ్చిరి. ఇంకను రెండుమూడులక్షల పైకము నియ్య దలచుచున్నారు.

ప్రేటు సెక్రెటరీగారిసభలో సభ్యులుగా నున్న మిస్ట్రా అబ్బాస్ అలీఖేగారికి బదులు అలిఖురలోని అఫ్తాబ్ అహమ్మద్ ఖాన్ గారి నెన్నుకొనినటుల లీడరుప్రతిక్ వ్రాయు చున్నది.

పూనానగరమును యుద్ధమునకు ప్రజలు చాలచుండి ఆమోదింపి పనిచేయుచున్నారు. ఇదివరకు రమారమి 4లక్షల రూపాయలను అప్పు ఇచ్చిరి. మరికొందరు ఇంకను ఇచ్చెద రని తెలియజేసిరి.

కాంగ్రెసు చహాసభ:- కలకత్తాలో కోబహార్ నందు 32వ నెంబరుగల భారతీయ సంఘము వార్షికోత్సవమున కాంగ్రెసు సంఘము వారు రాబోవు నెల 7 తేది సాయంత్రము 3 గం టలకు సమావేశ మయ్యెదరు.

1918 మార్చి నెలవరకును యుద్ధమునకు సహాయము చేయగోరు సర్కారు వుద్యోగస్థులు తమజీతములనుండి ప్రతి నెలకుకొంతము త్రముచొప్పున నీయవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించు చున్నారు. ఈవిషయమై ముందుబాగుగ తెలియ జేయబడును.

లాహోరులో రాజప్రతినిధిగారి దర్బారు:- రాజప్రతి నిధిగారు పంజాబునకు పోగానే దర్బారుకాటి జరుగునని తెలియుచున్నది. రాజప్రతినిధిగారు లాహోరునకు పోయి నపుడు పంజాబు విశ్వవిద్యాలయమువారి రాయనకు యల్. యల్. డి. బిరుదు నిచ్చెదరు.

లీగోస్టులోనున్న యిద్దరు యూరోపియన్లు తమ ప్రాకారములోపల గురిపెట్టి కాల్పుచుండగా దొరతనము వారి కార్యదర్శియగు గె. జె. హెచ్చి కర్ గారి భవనములో గవాక్షమున కొకగుండు తగిలెను. అదృష్ట వశమువలన నెనరికి దెబ్బలు తగులలేదు. గతవారము గె. లాంగుగాడి కూడ నిట్టి ప్రమాదము జరిగినది.

సంయుక్త రాష్ట్రముల లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారి కుమారు డగుపడకుండుట:- గవర్నరుగారి కుమారుడు లెఫ్టి నెంటు హోలిసెన్ తన కావలి భటులతో గూడ ఫిబ్రవరి 27-న తేదీనుండి కనుపడుట లేదనియు బహుశః శత్రువులకు చిక్కియుండు ననియు ఆంతకు పూర్వ మొక మిలిటరీ క్రాస్ నిలబడు పొందెననియు గవర్నరుగారికి వార్తవచ్చినది.

పట్టిక సర్వీసు కమిషను రిపోర్టునందు 6000-7000 పురుషులు గలవు. 20 సంపుటముల వేల రూ 40-లు. కాగిత ములకరువేర్చడిన ఈయుద్ధ సమయమునం దిట్టి వ్యయమువలన నెనరికి ప్రయోజనము గలిగినదని బట్ట ను ఈవినింగు గెజెట్టు ప్రతీక ప్రస్తావించుచున్నది. పురోహితుడు ఉపదేశించెడి ఏకా దశీ వ్రత మితరులకు గాని తనకు గాదు గదా?

నిన్నటిదినము జరిగిన మైనూరుశాసనసభలో భూమిప న్ను శాసనమున నొక సవరణను ఎ. ఆర్. బెనర్జీ గారుపసా దించిరి. రివిన్యూ వ్యవహారములన్నిటియందును దొరతనము వారికి అప్పలు అధికారములేకుండ రివిన్యూ కమిషనరుగారికి సర్వాధికార మియ్యవలెనని వారితీర్మానము యోగమందుగురు అనధికార సభ్యులు వీనికంగీకరించినందున యుపసాదకు లూరకుండిరి.

యుద్ధమునకు దరఖాస్తులు:- మొత్తము రూ 2,87,42,200, వంగరాష్ట్రము రూ. 1,51,93,700, బొంబాయి రూ 90,45,900, పంజాబు రూ. 18,67,500, సంయుక్త రాష్ట్రములు రూ. 7,04,900, బర్మా రూ. 7,76,900, చెన్న పుర రూ. 6,78,800, బీహారు ఒరిస్సా రూ. 80,100, మధ్య పరగణాలు రూ. 251400, అస్సాము రూ. 33300, హిందూ జేశ బొక్కసము రూ. 1,09,700,

బొంబాయిలో థామస్ మూర్ కంపెనీలో హావల్దారు గానున్న సయ్యదుఇబ్రహీం అనునతడు కంపెనీతరపున సేవ నలోబ్యాంకులో చేయుటకు 350రూపాయలనొప్పును తీసుకొని పోవుచుండెను. బ్యాంకి ద్వారములో నొకదొంగ వైకమును జేబులోనుండి తప్పురింపబోయెను. వానిని పట్టుకొనగా సేవ దొంగిలించలేదనియు ఇబ్రహీంను తొందరలో నెట్టుకొనిపోతి ననియు చెప్పెనుగాని ఇదివరలోనతడు రిసార్సులుకీడ్ నొంది నందున వానికి 2 వత్సరములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

గురువారమున బొంబాయిలో 15 వత్సరముల యీడుగల అనంతశివుడనుబాలుడు కట్టెలమోపు నొకదానిని మోసుకొని పోవుచుండెను. అప్పుడొక కూలివాడతని నడ్డగించి, పోలీసు వాడననిచెప్పి కట్టెల మోపెక్కడ కొంటినని అడిగెను. తాను పనిచేయుచున్నచోట కొంటినని బాలుడుతెల్పుగా నాదొంగ పోలీసువాడు దొంగతనముచేసితివని లంచమడిగెను. బాలుడు తనవద్ద పైకములేదని చెప్పుచుండగా నొకపోలీసుభటుడువచ్చి కూలివానిని పట్టుకొనెను. పీనికొక నెల కఠినిక్ష విధింపబడినది.

జనవరి 26వ తేదీని కలకత్తా జపాను వారి కంపెనీలో నున్న బెనర్జీ అను నతడు తన యజమానితో కంపెనీ విషయ మును గూర్చి మాటలాడు చుండెను. అప్పుడు యాగమాచి అను నా యజమాని కత్తినివై కొర్రమువచ్చి పలువురి ఎదుట నతడు బెనర్జీని ముఖముపై కొట్టెను. యజమాని కిష్టములేని యెడల ఉద్యోగిని పనినుండి తొలగింప వచ్చును కాని కొట్ట నధికారములేదని మేజిస్ట్రేటుగారు యాగమాచికి 200 రూపయల జరిమానా విధించిరి. వీనిలో 150 రూపయలు బెనర్జీ గారి కిచ్చునట్లు తీర్మానించిరి.

వచ్చున్నపు కళాశాల మందిరమున 19 వ తేదీ సోమ వారమునాడు న్యూజి. వి. శేషగిరయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద సాధుసంఘ మహాసభవారి ఆరవ థిల్లీకాగొసేవను దర్బారు వుత్తరము జయప్రసాదుగా జరిగెను. రాజధక్తిని వృద్ధిపరచుటకు ఈసభాస్థాపకులగు స్వామికరుజానందగారు కొన్ని బహుమతులను విద్యార్థుల కిచ్చునట్లు ఏర్పాటుగానించిరి. ఆంగ్ల భాష యందు గా జభక్తిని గురించి వచ్చున్న కళాశాల పండితుడు పి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారును ద్రవిడ భాషయందు తిరువయ్యూరు నివాసి శశిరామయ్యగారును ఉపన్యసించిరి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు ప్రభుభక్తి భారతీయులకు పూర్వము నుండియు ఉద్గ్రహాలతో పుట్టిపెరిగిన విషయమనియు కర్ణాట ప్రభువుగారు కలుగజేసిన సందడివలన కలుగలేదనియు నుడివిరి. బ్రిటిషు పరిపాలనమువలన భారతీయు లకు ఉదారభావమున ప్రజాప్రతినిధి సంఘములందు అభివృద్ధి యను కలిగిననియు బ్రిటిషు పరిపాలకులు భారతదేశము నుద్ధరించుచున్నారనియు ప్రస్తావించిరి. ద్రవిడ భాషయందు ఉపన్యసించిన వారిద్దరును రాజాలమున ప్రజల కును నుండవలసిన ధర్మములను తెలియజేయుచు పాలకులు తమ ప్రజలయెడ సానుభూతికలవారై మెలగవలయుననియు

భారత దేశమందు భారతీయుల కందరికిని రాజధక్తి అనుమా యితగా నున్న ప్రధాన సుగణము. వారికి నేర్పవలసిన అవ సరము లేదు. ఆ కాలముందు ప్రభువులుకూడ వారిని కొర వించి వారిచే మన్నన పడనియుండిరి. అదేప్రకారము యిప్పుడు కూడ నుండినచో అన్యోన్య శోభస్ఫురముగా నుండుననితి. తదనంతరము ఆగ్రాసనాధిపతి 5 పతకములను బహుమతి గా వించిన తర్వాత స్వామి కరుణానందగారు యిట్టి ఘనకార్య ములు సాధుసంఘ మహాసభ తరపున చేయుచు రాబధక్తిని దోహదము చేయుటయందు గావించుచున్న ప్రయత్నములను పొగుడుచు భారతీయులకు విధేయత, ప్రభుభక్తి క్రొత్త సం గతుల కావనియు, యివి రెండును సాంప్రదాయముగా పూ ర్వపు యుగములనుండి వచ్చుచున్న వనియు శ్రీరాముల వారు దళిరధుని ఎడజూపిన అసమాన విధేయతయును, కురు రాజుచేసినపని తప్పని తెలిసియుండియు కురురాజుపక్షముననే భీష్ములవారు యుద్ధముజేయుటయు రాజధక్తి నిదర్శనము లనియు నుడివిరని ఒక విలేఖకుడు మాకువ్రాసెను.

నోటీసు.

ఇండియా యుద్ధముగముయొక్క ప్రాముఖ్య తను గురించియు, సరతులను గురించియు శ్రద్ధ తీసికొనుటకును ఇంగుకు తమ తమసామగ్గ్యముల కొలది శోడ్డుకుట విధియని యెల్లరకు నచ్చ చెప్పుటకును ఒక మీటింగును నియమించవలయు నని, జె. ఇ. వాలిస్; పి. యస్. శివస్వామయ్యగ; సి. వి. కుమారస్వామిశాస్త్రి మున్నగు మద్రాసు పౌరాణేసరులు పెరిపుగారిని కోరినందున 1917 సం॥ మార్చి నెల 23 తేది శుక్రవారము సాయం కాలము 5-30 గంటలకు, చేపాకులోనుండు సెనేటు హాలునుందు ఒకమీటింగు నేర్పాటు చేయడమయినది.

సి. రామానుజం శెట్టి, మద్రాసు పెరిఫ్.

మదరాసు అండు నదరక్ మహారాటా రైల్వేకంపెని, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు కాబడినది.)

నాకాసేవకు కావలెను.

(1) దేశమధ్యమునందు నాకలపై పనికి.

బ్రాస:- అనుభవముగలిగి, ఇంగ్లీషు చదువకు వ్రామను నేర్చిన లెక్క గుమార్తాలు. జీతము రు 30-0-0 + రు 15-0-0 మొ॥ రు 50 + 25 వరకు. ఒకలపై పనిచేయుటకు, వంటవారు జీతము రు 25 మొ॥ రు 50 వరకు (బత్తాసహా చేప్చి) నాకరులు జీతము రు 18 మొ॥ రు 24 వరకు (బత్తా సహా.)

(2) తూర్పు ఆఫ్రికాలో రైల్వేలకు.

ఫోర్డు మోటారు కార్లను తోలడయినవ. తము రు 50 వరకును, బత్తా రు 25 యివ్వ జీమను. ఉచితమైన బస, రేషనులు యివ్వబడును. బ కావలసినవారు యల్. ఇ. టెయులర్ గాడు రిక్రూటింగు ఆఫీసరు చీపుఇంజనీరు ఆఫీసు. యం. అంపు, యస్. యం. రైల్వే రామ పురం మద్రాసు. లేక, ఇతరస్థలములలో నుండువారైనచో నీదిగువ కనుపరచిన డిస్ట్రిక్టు ఇంజనీరులలో వారికి సమీక మున నుండువారికిగాని దరఖాస్తు మంపవలెను.

గుర్తి గుంటకల్ గోదావరి గడగ్ బెంగుళూరు ధార్వాడ కాంటన్ మెంటు బెంగాళు సెటి పాకాల

సామ్రాజ్య శాసనసభ

ఆయుధ శాసనము సవరణ జేయు చట్టము.

ఫిబ్రవరి 20:— సాంఘిక అధ్యక్షత క్రింద ఈ ఉదయమున సామ్రాజ్య శాసనసభ సమావేశమయినది. ప్రేక్షకులు కొద్దిమంది వచ్చిరి. సర్. జే. బి. గుప్తాగారు సభకు దయచేసిరి.

వ్యవసాయ శాఖయందు భాగములు

1917 వ ఫిబ్రవరి 11 వ తేదీన గౌ. మహారాజా సర్ మహేంద్రచంద్ర సాంఘిక రిడిగిన ప్రత్యేక ప్రత్యుత్తరముగా 10 ఏకంబుల వ్యవసాయ శాఖయందు గుర్తింపు కిచ్చిన నెలవులను గురించియు అందుచే కలిగిన భాగమును, వాటిని ఎట్లు సూక్ష్మతతోననుసరించుచు ఉన్నవారయిన వ్యవసాయముగా సభ్యులను గౌ. సర్. బ్లాడు హిల్లుగారు బెట్టిరి. చెన్నపురి యందు రెండు యంకెక్కువకు సాక్షియ ప్రభుత్వ సేవ ఏర్పాటు లను చేయలేదను విషయము గుర్తించడంబడి యున్నది. పట్టికలో చూపించిన భాగము ఇంకను భర్తీచేయబడ లేదు. అయితే శాసనమును గురించి సర్వసేనానిగారి అభిప్రాయము.

ప్రశ్నితరములు ముగిసినపిదప 1911 సం॥ ఆయుధ శాసనమును యింకొకసారి సవరణ చేయు నిమిత్తము సర్వసేనానిగారు ఒక చట్టమును ప్రవేశపెట్టిరి. ఈ చట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు మూడు కారణము లున్నవని తెలిపెను. అవి ఏవన:—(1)యుద్ధమునందుండియు గాచేయబడిన వారి కుటుంబము లకు జీవనాధారము కలుగ జేయుట. (2)ఒక పక్షమున గాని ఒక తుకడి పాలించు అధికారిత్వము అధికారమువలె ఒక తుకడి జీవనానికి సక్రమ చరణ లేకుండ శిక్షనిధించు అధికారము నిచ్చుట. (3)49 అనుబంధము ననుసరించి సక్రమ చరణ లేకుండ నైతిక సంబంధము కాని నేరములకై దండింపబడిన వారికి క్షమాపణ నిచ్చుటయు, శిక్ష తగ్గించుట మున్నగు అధికారములను వై న్యాధికారులకు ఒసంగుట. తా మిచ్చుట ఉపసాదించిన విషయములు సాంకేతిక స్వభావము కలవని తెలిపిరి. కార్యక్రమపథములు అయిన వెనుక ఈ చట్ట ము అలోచనకు బెట్టిరి. చట్టమును ఆమోదించిరి. సర్వసేనాని గారు కోర్చుచి సవరణ చేయబడెను.

ఇండియా బ్యాంకి నోట్లు శాసనము.

ఈ శాసనమును ఏకముగా ఒక్క శాసనముగా జేయవలెనని సర్, విలియం యే యరు గారు ఉపసాదించిరి. 1916-వ సం॥ 7-వ నియమము క్రింద 80 కోట్ల విలువ గల డిబిట్ నోట్లు బెజర్ బిల్లులకు సమానముగా 80 కోట్ల కెక్స్ట్రా గాకుండ బ్యాంకింగ్ బిల్లును జారీజేయుటకు ఉత్తర నియమబడి యున్నది. అది ఇచ్చుట కొంచెము కాలములో కాలదోషము చెందున గాన ఆ అధికారమును యుద్ధానంతరము మరొక ఆరమాసములవరకు అయిదులలో నుండునట్లు చేయవలెనని అడిగిరి. ఇది అత్యవసరముగా చేయవలసిన శాసనమని పలికిరి. మామూలు చర్య లేమియు లేకుండ ఈ బిల్లును గురించియోచించిరి. ఆర్థిక మంత్రిగారిని అభినందించుచు యుద్ధమునల బ్యాంకు నోట్లుల వ్యవహారము మిక్కిలి ప్రభుత్వముగా జరుగుచున్నదని గౌ. నాచుగారు నడిపిరి. బిల్లు ఆమోదించబడెను. కీ॥ శ్రీ వాజ్డే ఆలీషా గారి కాలాకు ఆస్తిని గురించి ఒక బిల్లు ను అనులు జరిపించ వలెనని జే. బి. వుడ్డుగారు రుపపాదించిన పిమ్మట దానిని ఆమోదించిరి.

రెండు బుద్ధవిదాన పోవు సరకులపై పన్ను

ఈ పన్ను చేయు సంకల్పమున రెండు బుద్ధవిదాన యిండి యాజేతరుండు సమలవిదాన గాని సముద్రములవిదాన గాని పోవు సరకులపై పన్ను విధించవలెనని సర్ రాబర్ట్ గిల్లను గారు రొక బిల్లు నుపసాదించిరి. తెరచాపటవలతో పొగమోడలు పోటీగా పనిచే యేయన్న విని పొగమోడల సంఘమువారు తమకు విజ్ఞాపకము జేసికొన్నట్లు తెలియజేసిరి. పన్నుమిన హాయియహక్కులను అణిచియుచున్నా రనియు మోగిల్లు యోగ్యతలను బట్టు సంకలుల తీర్మానింపబడు ననియు గిల్లనుగారు తెలియజేసిరి. డిప్యూటీ ఛాన్సలర్లకు తీసికొని రాబడు కంకరవిదాన రాబర్ట్ గిల్లనుగారు ఒప్పుకొన్నంతవరకు పన్ను మాని వేయవలెనని జే. బి. గంగన్నామి ఆయ్యంగారు ప్రస్తావించిరి. రాబర్ట్ గిల్లను గారు చెప్పినదంతయు విన్నవారై ఈ బిల్లును బలపరచిరి. బిల్లు ఆమోదించబడినది.

జంతుబాధా నివారణ శాసనము.

సర్ రాజ్ నాథు క్రెడెట్ గారి ఉపసాదనమీదట ప్రత్యేక సంఘమువారు జంతుబాధా నివారణ శాసనపు నిబంధనలు అలోచించి ఆమోదించిరి.

పాపా విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లు.

సిమ్లా సభవారి ప్రథమ సమావేశము వరకు ప్రత్యేక సంఘము వారు విశ్వవిద్యాలయపు రీసోర్టును ప్రకటెట్టుట నాప వలయునని సర్ శంకరునాయుడుగారు రుపపాదించిరి. ఈ లోపు గా బిల్లును తిరుగ ప్రయత్నము చేయుటయు అధికారమియ వలెనని కోరిరి. బిల్లులో కొన్ని మార్పులు చేయబడిన వనియు, మునుపటికంటె బాగున్నదనియు అందరు దీని కొప్పుకొనిరనియు తెలియజేసిరి. ఇట్లు చేయుట కందరును అంగీకరించిరి.

ఇండియా క్రిస్టియన్ శాసన సవరణ

1882 సం॥ ఇండియా క్రిస్టియన్ శాసనమును సవరణ చేయు తీర్మాన ముపసాదించుటకు సర్ ఫజుల్ఖాయి కరీంఖాయిని గారు సభవారి అనుమతి కోరుచు ఈ సవరణ కంగీకరించిన చో అందరికిని మిగుల సహకారిక గుండు ననిరి. ప్రభుత్వమున బొంబాయి సెంట్రలు పరపతి బ్యాంకు స్థాపింపబడిన విషయ మును తెలియజేయుచు ఈ బ్యాంకు పరపతిసంఘ శాసనము క్రింద నమోదు జేయబడినయు ఇండియా కంపెనీ అట్ల ననుసరించి నమోదు కాలేదని యి పలికిరి. అందుచే ఈ సవ రణ ముపసాదించ వలసిన అవసరము కలిగినదని ను డి వి రి. యిప్పుడు శాస్త్రప్రకారము ధర్మసామ్యము దొరతనవారి అప్పు పత్రముమీద బుద్ధిమాయకాదు. 1917 సం॥ పరపతి సంఘము శాసనముక్రింద నమోదుచేయబడినను ఇండియా కార్యదర్శిగారు వడ్డీ నిచ్చెదమని పూచిపడెదరు. అయినప్ప టికిని ఇండియా కంపెనీ ఆక్ట్ క్రింద నమోదుచేయబడిన పరపతిసంఘమువారు ధర్మసామ్యములకు అట్లు బదులీయగూడ వనిరి. ఇదివరకు పరపతిసంఘములవారికి దొరతనమువారు కలుగజేసిన హక్కుల గురించి కొంచెము ప్రస్తావించి బ్యాంకు అప్పుపత్రములు యిచ్చెను హామీస్వభావమును తెలియజేసిరి. ధర్మసామ్యముల వృద్ధి జేయున దేశమును వారందరికి ఈమార్పు ముఖ్యవసరమని తెలిపి పోటుకు పెట్టిన పిమ్మట దీనిని అంద రును ఆమోదించిరి.

నారీమణుల యుద్ధ ఋణ కార్యాలయము.

బొంబాయిలో వైకార్యాలయమును గకర్నరుగారు ఈ నెల 19 వ తేదీన స్థాపించిరి. నూటికి రెండు వడ్డీనిచ్చు ప్రత ములతో గకర్నరుగారును వారిపత్నియు పని నారంభించిరి. తర్వాత సహాయము చేయదలచుకొన్న వారి పేరులను వ్రాసి కొనుటలో 80 నిమిషము లయ్యెను. చాలమంది తమ పేరుల నిచ్చిరి. 12 లక్షల రూప్యములు దొరికినట్లు సాయంత్రము తెలిసినది. ఏమెలు సెలారంభమున నింక ననేకులు చేరెదరని తెలియుచున్నది. ఈ కార్యాలయమునకు 7500 రూప్యముల వరకు దరఖాస్తుల సంపుకొనవచ్చును. తపాలాఫీసులో 700 రూప్యములకు వైన దరఖాస్తులు పెట్టుకొనుటకు వీలులేదు.

ఉద్యోగ నిర్ణయములు

గౌ. జే. పి. లెకువర్డు ఐ. సి. ఎస్ గారు సెలవుమీద వెళ్లినందున వారికి బదులుగ గౌ. లయనలు డేవిడ్ సె. సి. ఎస్. ఐ. ఐ. సి. ఎస్ గారు దొరతనమువారి ముఖ్య కార్య దర్శిగా నియమించబడిరి.

దొరతనమువారి ఉప కార్యదర్శి డి. ఎన్. స్ట్రాట్ ఐ. సి. ఎస్ గారికి 6 వారములు ప్రీవీలేజీ సెలవు ఈయబడినది.

విశాఖ పట్టణయందు జనరలు డ్యూటీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగానున్న ఎ. వెంకన్న నాయుడుగారిని బళ్లారి చీఫుల ప్రొగ్రెసివ్ వార్డు తగాదాల పరిష్కారము కొరకు బళ్లారికి స్పెషలు డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

తిరుచనాపల్లిలో ఖజానాపని నేర్పుకొనుచున్న మహ మ్మదు ఫరుక్ సాహెబు బహదరుగారిని ట్రెయినింగు అనంతరము తంజావూరు జెనరల్ డ్యూటీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

కలకత్తా రెడ్ క్రాసు సంఘమువారి విక్రయము.

3 లక్షల రూప్యములు జను. కలకత్తా, మార్చి 19.—గత వారమునందు నిలవయు న్ను జనుపనార. బస్తాలు ఈ రోజున రెడ్ క్రాసు సంఘము వారి విక్రయములో ఏలము జేయబడినవి. వీనిని కార్మికులు ప్రభువుగారు దొరతనమువారి మందిరమున ఏలము జరుపుచు న్నారు. ఎక్కువ ధర పెట్టిన వారికి కార్మికులు ప్రభుత్వ పేరున ఒక పెద్ద వెండి గన్నె నొక దానిని బహుమతిగా నియమించిరి ప్రయత్నము చేయబడినది. దీనికొరకు చాల మం ది విరగబడిరి. దీనిలో ముఖ్యముగా సర్ డేవిడ్ యూలు సర్ ఆర్చిబల్డు మైరు అనువారు ఎక్కువ ఉత్సాహమును పాట

పాడుచున్నారు. విక్రయమునలన లక్ష పదివేల రూప్యములు వచ్చినవి. ఏలముజేసిన జనుపనార బస్తాలలో చాలవరకు సర్ డేవిడ్ యూలు గారు కొనిరి. కొన్ని వానిని తిరుగ వీరు ఏలమున కొనిగిరి. వీనిని మరల వీరే రూ.5000లకు కొనిరి. తిరుగ వీటిని వలమున కొనిగిరి. ఒకమారు వారి వద్దకు వీటిని రూ.5000 లకు కొనెను. రెండు జనుపనార బస్తాలకు రూ.22000 లకు సర్ ఆర్చిబల్డు మైరు గారు కొనిరి. విక్రయానంతరమందు వెండి గిన్నెను సర్ డేవిడ్ యూలుగారికి ఎక్కువ పాటపాడి నందులకు కారుమైకేలు ప్రభువుగారు బహుమతి జేసిరి. మొత్తముమీద రెడ్ క్రాసు అయ్యకము వలన 3 లక్షల చిల్లర రూపాయలు చేరెను.

కీ॥ శ్రీ॥ కన్నాటు ప్రభువుగారు.

లండను, మార్చి 20:—కన్నాటు ప్రభువుగారి అంత్యకర్మ లిండ్సర్, సెంటుబార్జి గుడిలో జరిగినది. యూరేగింపు గౌ. వముతోను నిగాడంబరము గాను జరిగినది. సామ్రాజ్యములోని ప్రతిభాగము నందలి సయినీకులను విచ్చేసిరి. కాలనీలముఖ్య కమిషనర్లును, బాడ్లక్, మెస్సీ, స్టెట్సుగార్లును విచ్చేసిరి. మర్రిత్రవములోని వార నేకులు వచ్చి యుండిరి. కన్నాటు ప్రభువుగారును ఆర్థర్ యువరాజుగారును, కన్నాటు ప్రభుత్వ శాసనసభకుల బండివెంబడిని వచ్చిరి. తర్వాత చక్రవర్తి చక్ర వర్తినిగార్లును రాజకుటుంబమువారును వచ్చిరి. ఈ యుత్సవము నకు వికానీర్ మహారాజుగారును, సర్ ప్రతాప్ సింగు గారును, రట్లాం రాజాగారును విచ్చేసి యుండిరి.

జర్మను రాయ బారిస్టాసమును వశపరుచుకొనుట

లండను, మార్చి 19:—అధికారుల యొప్పుకొలువినద చైనా పోలీసువారు తియాక్ హెక్ లోని జర్మను రాయబారి స్థానమును వశపరుచుకొనిరి.

జాబులు.

విలేఖకులకు సూచన

చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాల విద్యార్థి; విారు పంపిన విషయమిదివరకే ప్రకటితమై యుండెను. ఆం॥ సం॥

సంవత్సరాది వసూళ్లు.

ఆయా నాలుగు దినముల క్రిందట ఆంధ్రదేశిక ప్రతికయందు నెల్లూరు “పారుడు” రాబోవు సంవత్సరాది నాడు గోఖలే భార్యవర్గము వారు ఇంటింటికి వెళ్లి ద్రవ్యము వసూలుచేసి ఆంధ్ర విద్యానిధికి పంపవచ్చునని నూచించి యుండెను. ఆ ప్రకారమే మా సమాజము వారు వసూలుచేసి వచ్చిన ద్రవ్య ములో ఖర్చులు పోను సగము విద్యానిధికిని మిగిలిన సగము కావలిలో నూతనముగ నెలకొల్పబడిన వివేకానంద పారిశ్రా మిక పాఠశాలకును బంప తలచినారు. కావున మా యూరి వారందఱు ఈ యుద్దయము నందు మాకు తోడ్పడెదరని ప్రార్థించుచున్నాము. నెల్లూరు. ఓరుగంటి రామచంద్రయ్య. మార్చి 19. కార్యదర్శి.

II

రెండవ కృష్ణామండల గ్రంథాలయ ప్రతినిధుల మహాసభ

ఆయా రాబోవు ఏప్రిలు నెల 8వ తేది ఉదయము 7 గంటలకు జగ్గయ్యపేట గ్రామమునందు గంపలగూడెము తుమార జమీందారుగారును, సుసేన్ధ్రాంధ్రకవులు నగు శ్రీకొట గిరి వేంకట కృష్ణారావు బహదరు జమీందారుగారి యాధి పత్యముక్రింద ఈసభజరుపబడును. కావున ఆసభకు గ్రంథాల యములనుండి తగినంతమంది ప్రతినిధులు విచ్చేయుదురని ప్రార్థించుచున్నాము. ఆయాసంఘముల చరిత్రలను సభకు తీసికొనివచ్చెదరని కోరెదను. గ్రంథాలయములను గూర్చి నట్టియు సారస్వతసంబంధమైనట్టియు ఉపన్యాసములుగూడ సభయందు జరుగును. జెజవాడ } ఆయాగ్రామ కార్యకర్తల రావు, మార్చి 17, } ఆయాసంఘాధ్యక్షులు.

THE GREAT WAR.

Personnel of New French Cabinet.

German Retirement: Allies' Pursuit.

British-Proclamation to Baghdad Citizens.

[REUTER AGENCY]

GREAT BRITAIN.

Free Trade Union's Manifesto.

LONDON, March 20
The Free Trade Union has issued a memorandum setting out a series of arguments against Colonial Preference. The Union contends inter alia that the adoption of the scheme would cause disappointment and heart-burnings within the Dominions and lead India to build up a protective tariff against manufactures of Great Britain. It contends that the policy is not reconcilable with the recommendations of the Paris Economic Conference and submits that the taxation of Allies' merchandise would weaken the alliance and check the common action against German schemes.

Imperial Cabinet. Premier's Message.

LONDON, March 20
The "Manchester Guardian" is publishing a special number to synchronise with the first meeting of the Imperial Cabinet. It contains a message from Mr. Lloyd George who says:—"Overseas representatives were asked to attend, because we felt it imperative that the whole Empire should assist in arriving at certain impending decisions about war and peace terms, which are decisively important to the future of all its peoples. The meetings are evidence of still greater changes which the war is bringing about in the inter-relations of the different parts of Empire, the full nature of which will not be apparent till after the war and consequences only dealt with them."

New Government and the War.

Mr. Lloyd George's Important Statement. More Effective Russo-Allies Co-operation.

LONDON, March 20
Replying to Mr. Asquith in the House of Commons to-day Mr. Lloyd George said that, owing to the dramatic suddenness of events in Russia, it was impossible at present to give a detailed account of what he believed would prove a landmark in the history of the world. After relating amid cheers the events leading to the formation of the provisional Government, Mr. Lloyd George said: "As far as our information goes the new Government has received the support of both the country as a whole and the Army and Navy. Our information however, does not enable us to say that all danger is over. It is satisfactory to know that the new Government is formed with the express purpose of carrying on the war with increased vigour. (Cheers) The Imperial Government, he continued, was confident that the Russian people would find that liberty was compatible with order even in revolutionary times, and that a free people were the best defenders of their own honour. The Premier added:—"The Imperial Government is confident that events marking the world's epoch and the first great triumph of principles for which we entered the war, will not result in confusion or slackening in the conduct of the war, but in closer and more effective co-operation between the Russian people and the allies in the cause of human freedom. (Cheers) The Government proposed to put down the motion on that subject for the 22nd instant."

The Late Duchess of Connaught. Indian Representatives at Funeral.

LONDON, March 19
The funeral of the Duchess of Connaught took place in St. George's Chapel, Windsor. The ceremony was dignified and simple. A feature was the presence of khaki troops from various parts of the Empire. The congregation included Colonial High Commissioners and Messrs. Borden, Massey and Smuts. There was a large attendance of Cabinet Ministers and members of the Corps Diplomatique. The Duke of Connaught and Prince Arthur immediately followed the coffin and then their Majesties and other members of the Royal Family. The Maharaja of Bikanir, Sir Pertab Singh and the Rajah of Ratlam had a place in the Royal procession.

BRITAIN'S WAR EXPENDITURE.

Six Millions Daily. Huge Loans to Allies.

LONDON, March 20.
In the House of Commons, replying to Mr. McKenna, Mr. Bonar Law stated that the national expenditure from April 1st to March 31st was approximately six millions daily. The nominal total of the national debt on March 31st would be approximately 3,900 millions. He estimated the debt due to Britain by the Allies and Dominions in respect of war advances at approximately 964 millions.

Payment for War & Peace Services.

LONDON, March 20
Total payments for all war and peace services, from February 11th to March 31st, were estimated to average

seven millions and two hundred and sixty thousand daily, but this period included heavy special payments averaging over a million daily.

Germans and Prisoners.

LONDON, March 20
In the House of Commons Mr. Hope announced that if the Germans carried out their threat to employ prisoners near the firing line, the Imperial Government would immediately decide on appropriate action. (Cheers)

Zeppelin Raid on Kent.

No Casualties: Little Damage.

LONDON, March 20
In the House of Commons Mr. Macpherson, Parliamentary Under-Secretary to the War Office, stated that as no fatalities and practically no damage were caused by the Zeppelin Raid on the 16th instant, it was not necessary to issue a further communique on the subject.

Admiralty Account of the Raid.

British Destroyer and Merchantman Sunk.

LONDON, March 20
The Admiralty announces that enemy destroyers shelled the undefended watering place of Ramsgate on Saturday night and hurriedly escaped in the darkness. It is impossible to ascertain what damage was inflicted. The enemy destroyers engaged and torpedoed one of our destroyers east of Dover. She returned the fire with torpedoes and guns but the result is not known. There were eight survivors. All the officers were drowned. A second British destroyer was torpedoed while picking up survivors, but was not seriously damaged. A British merchantman was also torpedoed, and sunk in the Down.
Naval expenditure in 1915-16, amounted to 211 millions.

BRITISH FRONT.

On the Heels of the Enemy.

British Pressure Maintained.

GERMAN ARRAS-BAPAUME SALIENT GONE.

LONDON, March 20
Reuter's correspondent at headquarters, wiring to-day, says:—"We continue to press hard on the heels of the retreating enemy. Our reconnoitering patrols, of whom we have a considerable force, are frequently meeting Uhlans, who are covering the rearguard. The result is much brisk fighting, but the main enemy forces decline action. Whatever the enemy's tactical scheme may be, it is certain that we have forestalled him and are hustling him to a degree he did not anticipate. The weather is still dry and favourable for open fighting."

Every German movement is being watched with cat-like vigilance, and all along the line we are prepared to pounce. Our patrols have crossed the Arras-Bapaume road and railway at many points, and, although we cannot yet claim to dominate these important roads, the Germans are certainly off them. In other words the great salient has practically gone."

British Patrols Harass Retreating Enemy.

Striking Rapidity of British Advance.

LONDON, March 20
Reuter's correspondent at the British headquarters in the despatch sent this evening opens with references to the unaccustomed sigh of Cavalry patrols skirmishing with small parties of Uhlans and of batteries of Artillery constantly galloping across the country and taking up new positions covering the enemy's retreat. Operations to-day were carried on beneath the dark sky and in a gale of wind. During the past forty-eight hours the British have pushed the Germans off something like two hundred square miles and the intended orderly retirement has developed into a rapid retreat. The patrols are fighting rearguards all the way on some occasions driving them closely in on the main forces. It is abundantly clear that the Germans are considerably mauled as they go. The British front from Arras to Nesle has now lost the character of a defence line and has streamed forward in the elusive contour of open warfare. The most striking illustration of the rapidity of the advance during the past two days is the fact that the patrols have got astride the Railway and the road between Arras and Bapaume in various places without encountering any resistance. The great Le Transloy, Hebuterne-Arras salient has disappeared. The Railway and road are much damaged, but communication can be quickly restored. The correspondent quotes the interesting fact that we are now practically holding the line which General Joffre chose in an attempted unsuccessful French stand during the great retreat.

Obstructive Tactics Broken Down.

The feyness of snipers, machine-guns, machine-gun teams and explosive traps testifies to the breaking down of obstructive tactics owing to the mobi-

TELEGRAMS.

ity of the advance. Airmen have been rendering invaluable service notwithstanding frantic counter-efforts to restrict observation. Aeroplanes have been swooping down to within close range on the Uhlans and emptying the drums of their Lewis guns into the orsamen. Bapaume and Peronne were largely gutted and evidence is accumulating of the poisoning of the water supplies but purification is comparatively a simple business. The latest news shows that the Arras-Peronne front is swinging round to-day like the alteration in the hands of a clock from five to four-thirty. The Germans have fallen back behind Hendecourt nearly ten miles south-east of Arras and only two miles from the main road to Cambrai. One significant episode in the retreat was that before Nesle was evacuated the soldiers bagged the inhabitants for victuals saying that they were absolutely foodless.

Twenty More Villages and Towns Liberated.

Enemy Convoy Captured.

Last night's communique said:—"During the day our troops advanced beyond Ham on the Somme and Chaunty on the Oise. We hold numerous localities between both. Our cavalry operating several kilometres north of Ham, captured a convoy retreating in the direction of St. Quentin. Our advance at the point has attained the depth of thirty-five kilometres. Our detachments south of Chaunty have reached the line Ailette-Soissons which has been entirely relieved of enemy pressure. North-east of Crouy our advanced elements progressed along the Mauberg road. About twenty villages and small towns have been liberated during the day. Before retreating, the enemy laid waste the country. Fruit trees were cut down and torn up by the roots, fields were destroyed by mines, roads and bridges were demolished and numerous villages incinerated. Shelterless and starving, the inhabitants were fed by the French troops. There has been violent artillery firing in Champagne."

Violent German Attack Near Verdun.

Enemy Loses Heavily.

A French communique says:—"After a violent bombardment the Germans last night made a powerful attack on the Avocourt-Mo-thomme front. Our barrage and machine gun fire smashed the waves of assault on the greater part of the front before they could reach our line and inflicted heavy losses on the enemy in the direction of Hill 304 and on the edge of Avocourt Wood, where enemy parties succeeded in penetrating our lines on a front of about two-hundred meters. Lively hand-to-hand fighting occurred, in consequence of which the enemy was partly driven out from our advanced elements. Two enemy aeroplanes were brought down. Our air squadrons bombed factories and foundries at Thionville and on the Briey basin, and convoys and marching enemy troops in the region of Guiscard."

Pursuit Continuing.

LONDON, March 20.
General Haig last night reported:—"Pursuit had continued. Our cavalry and advanced guards have been driving back rearguards. Ground has been gained to a depth of two to eight miles."

Forty more villages have been taken. Our trenches were raided in the neighbourhood of Loos and Ypres and a few British are missing. Our aeroplanes co-operating with infantry performed much valuable work."

Lost Trenches Recovered.

LONDON, March 20
Last night's French communique said: "We have recaptured almost all trenches on the left bank of the Meuse into which the enemy had penetrated. The fighting continues."

Important French Progress.

No Break in Advance.

ONE HUNDRED TOWNS AND VILLAGES LIBERATED.

LONDON, March 20.
A French communique says:—"Our light detachments keeping in close touch with the enemy have continued to advance without stopping. We reached the Ham-Nesle railway, east of Nesle at several points and occupied Guiscard, north of Noyon and advanced our patrols along the national road of St. Quentin. We captured the second German position east of Misse. We have now liberated about one hundred French townships and villages during the last few days. The enemy has shamefully devastated and pillaged many localities. Thousands of inhabitants whom the Germans were unable to drive away came to welcome us."

German Preparations for Further Retreat.

Systematic Destruction of Villages.

LONDON, March 20.
Reuter's correspondent at the French headquarters telegraphing to-day says:—"The enemy has been falling back more rapidly before the French than before the British. All roads behind the fleeing foe are closely packed day and night with transport-columns and guns, while everywhere on the horizon the smoke could tell of preparation for further retreat. Destruction is proceeding systematically. For example at the village of Coatdo the enemy burned the farms and waggons and destroyed the machinery and everything useful. They also carried off boys approaching the military age, besides the Mayor and the Deputy Mayor. Previously they had not only seized all the people's produce, but also the supplies of the American Relief Commission, and they had been forcing everybody to work in return for three quarters of a pound of bread daily."

TELEGRAMS.

German Retirement.

LONDON, March 20.

A Wireless German official communique says:—Our evacuation of the tract between Arras and Aisne was prepared long ago and carried out without disturbance by the hesitating pursuing enemy. We destroyed traffic establishments in the evacuated regions and provided five days food for the population left behind.

ITALIAN FRONT.

Italian Aerial Activity.

LONDON, March 20.

A wireless Italian communique says one of our airships dropped a ton of high explosives on the railway station at Galliano and on the railway line northward of Mattarello.

SALONIKA FRONT.

Lively Fighting Near Monastir.

LONDON, March 20.

A wireless German communique says:—Lively fighting has occurred between Ochrida and Lake Prespa and northward of Monastir. No decision has been reached.

MESOPOTAMIA FRONT.

Inhabitants Friendly.

LONDON, March 20.

MESOPOTAMIA: The Official communique says:—We crossed the Diala on Saturday night and occupied Sasriz and part of Bakubah which is a good supply centre. The inhabitants were friendly and ready to trade. Meanwhile enemy has retired hastily towards Eranikin.

Enemy Positions Taken.

LONDON, March 20.

A wireless Russian communique says:—We dislodged the Turks from a number of positions southward of Bana, the enemy retiring towards Pendshevin. We occupied Harunabad, south-west of Kermanshah.

FRANCE.

Mr. Ribot's Appointment.

Frenchmen Eminentely Satisfied.

LONDON, March 19.

The appointment of a sagacious, experienced and authoritative statesman M. Ribot generally satisfies France. He is regarded as eminently fitted for the Government.

New Government's Manifesto.

Long Years of Oppression Ended.

PETROGRAD.—The Provisional Government in a manifesto to the citizens proclaims that the "Coup D'Etat" has set the keystone upon long years of struggle and recalls the promise of constitutional liberties in 1905 and traces the subsequent withdrawal of rights granted till the country had relapsed into an abyss of absolute rule and administrative arbitrariness and the country found itself faced with power steeped in vice and infamy. The Manifesto says the Government undertakes to provide to the utmost what is necessary to bring the war to a victorious conclusion and declares its intention of observing foreign alliances and agreements.

The French Cabinet has been formed as follows:—

Premier and Minister for Foreign Affairs:—M. Ribot.
Minister of War:—M. Painleve.
Minister of Marine:—M. Lacaze.
Minister of Munitions:—M. Thomas.
Minister of Finance:—M. Thierry.
Minister for Interior:—M. Malvy.
Minister of Commerce:—M. Clementel.
Food Controller:—M. Violette.
Minister of Labour:—M. Bourgeois.

Best Elements.

LONDON, March 20.

The formation of the French Cabinet proceeded without hitch. The Cabinet represents the best elements in Socialist and Radical parties of the Chamber retaining the most successful members of the old ministry like M. Ribot, Stern, Financial Economist, Thomas dubbed French Lloyd George, Lacanza, who has charge of naval operations in the Mediterranean, and Painleve "Godfather of French aviation" whose agitation led to the introduction of aeroplanes in the French Army. He is the foremost Mathematician in France and was for long time connected with the Army Committee of the Chamber.

Cause of Resignation.

LONDON, March 20.

The resignation of Mr. Briand is scarcely understood. It was seemingly due largely to personal jealousies and enmities. Sober Paris journals regret the resignation at the present juncture, but the whole press emphasises there is no diminution of enthusiasm regarding the war.

RUSSIA.

Great Things Expected.

LONDON, March 20.

The National Union of Finland hopes great things of M. Raditcheff, the New Governor. He has always been a staunch defender of Finnish rights.

A New Generalissimo.

PETROGRAD.—A Government of the "Times" says that the Provisional Government has decided that it is necessary to appoint as Generalissimo a person not connected with the Romanoff House.

TELEGRAMS.

Censorships Suppressed.

LONDON, March 20.

PETROGRAD.—The Government has suppressed all censorships except the military censorship. A Committee of Arts and Letters, presided over by M. Maxim Gorky, has been formed to ensure the safeguarding of palaces and artistic property.

AUSTRIA.

Pola Bombarded.

LONDON, March 19.

ROME. It is announced that a Franco-Italian air-squadron bombarded Pola. Five enemy aeroplanes were repulsed after an aerial duel. A number of enemy aeroplanes dropped bombs at Grado doing slight damage. Italians retaliated by bombing Lloyd yards near Trieste.

AMERICA.

Speeding up Naval Construction.

LONDON, March 20.

WASHINGTON.—Dr. Wilson has authorised the expenditure of one hundred and fifteen million dollars to speed up naval construction and for the purchase of auxiliary craft. 374 additional naval officers have been secured by drafts from the Naval Academy.

The Agreement.

NEW YORK.—The Railway agreement grants the men an eight-hour day, and overtime pay of at least one and one eighth of the daily rate per hour.

SUBMARINISM.

A Vessel Attacked but Escapes.

LONDON, March 20.

STAVANGER.—The Dutch Steamer "Selien" Rotterdam for New York in ballast which was flying the relief flag reports that she was attacked by a submarine. The boat was lowered containing eight men and all were killed. The "Selien" proceeded at full speed and escaped.

'Memphis' Crew Landed.

LONDON, March 20.

Sixteen of the crew of the "City of Memphis" have been landed. They state that the ship was torpedoed on Saturday evening by two submarines. The steamer carried no cargo.

Bulgarian Relief Members Shelled.

LONDON, March 20.

AMSTERDAM.—Two of the five Belgian Relief Vessels provided with German safe conducts have been shelled by a German submarine. Seven men were killed. The Captain and nine of the crew of the City of "Memphis" are still missing.

Indian Telegrams.

[BY WIRE.]

MYSORE.

Mysore Land Revenue Act.

A Proposed Amendment.

BANGALORE, March 20.

At a meeting of the Mysore Legislative Council to-day Mr. A. R. Bannerji moved that the Bill further to amend the Mysore Land Revenue Act be read in Council. The object of the Bill was to amend section 210 of the Code vesting with Revenue Commissioner power to decide all revenue matters and taking away the right of appeal to the Government. Eight of the non-official members opposed the motion which was not subsequently pressed by the mover.

UNITED PROVINCES.

Over Seven Lakhs Subscribed in U. P.

ALLAHABAD, March 20.

The total subscriptions to the Indian War Loan in the United Provinces up-to-date amounts to over seven lakhs.

Drowning Fatality in Allahabad District

ALLAHABAD, March 20.

A serious boating accident is reported to have taken place in the Ganges near Resulabad in the Allahabad district. A boat carrying a large number of men, women and children capsized and nearly all were drowned. About 57 bodies have been recovered up-to-date.

Ajodhia Raj Accession Case.

Sanction to Prosecute for Perjury Refused.

ALLAHABAD, March 20.

In the sequel to Ajodhia Raj accession case, the District Judge of Fyzabad has delivered judgment in the matter of applications for sanction to prosecute, presented by the Deputy Commissioner of Fyzabad against Lala Tribhuvannath Singh, plaintiff and four of his witnesses for having given false evidence and for having fabricated false document before the Additional Judge, who tried the case. The District Judge has held having regard to the circumstances in which the case came before the Judge, has no jurisdiction to entertain applications for sanction which were refused.

CALCUTTA.

War Loan.

CALCUTTA, March 20.

Applications for the War Loan now amount to Rs. 3,51,31,500. Details are as under:—

TELEGRAMS.

Bengal Rs. 1,70,34,100.
Bombay Rs. 1,28,13,400.
Madras Rs. 7,34,900.
The United Provinces Rs. 9,17,100.
The Punjab Rs. 20,92,400.
Burma Rs. 8,42,600.
Behar and Orissa Rs. 1,30,300.
The Central Provinces Rs. 3,60,900.
Assam Rs. 33,300.
Indian Treasuries Rs. 1,72,500.

RANGOON, March 20.

The total number of all volunteer ranks including Burma Military Police, mounted infantry and signallers who have left for active service is 6580 and 1,000 more will be leaving soon.

Raja Pratap Singh Bahadur of Partabgarh has vested in the Treasurer of Caritable Endowments landed properties producing a gross income of nearly Rs. 45,000 annually for the maintenance of several public charitable institutions including Ajit Sombanai High School.

Latest Telegrams.

LONDON, March 20.

Sir Albert Stanley President of Board of Trade announces that steps have been taken to establish an organization to be called the British Trade Corporation which will be given a charter and whose principal object will be to facilitate and establish a Trade Credit Bank connected with existing banks for the purpose of developing British Trade abroad.

PARIS:—Ex-Premier Viviani has been appointed Minister of Justice.

Fifteen of the crew of the American steamer Vigilancia including seven Americans were drowned. The ship which was flying the American flag and Ensign and had its name printed on both sides was torpedoed without warning on Friday morning. Two torpedoes were fired first missed but the second struck her on starboard side and she sank in ten minutes. Twenty-five men were accidentally thrown into the sea as boats were being lowered. Ten were picked up but others were lost owing to swell.

Boats reached land at four on Saturday afternoon. One of the crew was paralysed owing to exposure.

The French Communique says:—There was little change during night. From Avre to Aisne our advanced elements progressed slightly and continue to maintain contact with the enemy. One advance has become more difficult owing to the destruction of all means of communication and bad weather.

An artillery struggle in Champagne ended without infantry action. Our fire heavily repulsed German attacks between Avocourt Wood and Hill 304. Two enemy aeroplanes were brought down.

LONDON, March 20.

Last night's British Communique says in spite of less favourable weather considerable progress was made on greater part of front of our advance southward of Arras and a further fourteen villages were cleared of enemy. We have now passed general line through Canizy Estrees-Eu-Chaussee Norlu Velu and St. Leger. We drove off a counter-attack southward of Arras. We made a raid north-east of Neuville St. Vaast bringing back prisoners.

Our aeroplanes bombed with good results important ammunition depot. During air fights a German machine was brought down in flames and two were driven down. Three of ours are missing.

The first of a series of Historic Cabinet Conferences, at which the Dominions and India were represented, was held at the Premier's house to-day. Groups of journalists and photographers had gathered in Downing Street, but bleak piercing wind prevented anything like a crowd.

The first to arrive was Mr. Walter Long who spoke on behalf of the Crown Colonies. He was followed by Mr. Morris, Premier of Newfoundland who only returned from France last night. Following the arrival of Cabinet Ministers came a succession of motors bringing Messrs Borden Hazen Ward and Massey Mr. Chamberlain with the Maharajah of Bikaner Sir James Meeson and Sir S. P. Sinha walked over from the India office. General Smuts was the last to arrive. He and the Bikaner Maharajah were in uniform; all the others in mufti.

Representatives of Dominions were greatly impressed by the tone of the Cabinet proceedings, which opened with a speech by the Premier, to which Messrs Borden, Massey, Smuts, Morris and Bikaner replied. Cabinet then proceeded to the ordinary business.

Subsequently the representatives attended the Dardanelles debate in the Commons.

The War Cabinet sat for two hours and a half.

The Captain of the Norwegian sailing vessel "Collingwood" which was submarined on 12th instant says crew of submarine were drunk.

A Telegram from Athens dated 19th instant says Entente Ministers have returned. Cargo of wheat is being discharged at Piræus for relief purposes.

Italian Naval communique says:—448 vessels of tonnage 429060 entered Italian ports during week ending 15th instant, while 458 boats of tonnage 461795 left. Only one small sailing ship and a small steamer were sunk.

Imperial Legislative Council.

Resolution on Public Services Commission's Report.

Animated Discussion on a Point of Order.

MR. BASU'S SPIRITED QUESTIONS.

(From Our Own Correspondents).

(BY WIRE).

Indian Agricultural Service.

DELHI, March 20

A meeting of the Imperial Legislative Council was held this morning the Hon'ble Mr. Lowndes, Vice-president presiding. The attendance of visitors was small. Sir K. G. Gupta was present.

The Hon'ble Sir Claude Hill laid on the table a statement showing the number of leave and other vacancies that have occurred in the ranks of the Indian Agricultural Service during the last ten years and the proportion thereof which has been filled by the members of the Provincial or Subordinate Agricultural Services in reply to a question asked by the Hon'ble Maharaj Sir Manindra Chandra Nandi on the 8th February 1917. It should be borne in mind that except in Madras there is as yet no properly organised provincial service. Many of the vacancies shown in the list had to be left unfilled.

A Bill to Amend Indian Arms Act.

After interpellation the Commander-in-Chief introduced a bill further to amend the Indian Arms Act of 1911. He explained that the object of the Bill was threefold, namely (1) to enable family maintenance to be made to dependants of prisoners of war, (2) to confer power of summary court martial by an Officer Commanding a detachment as enjoyed now by an Officer Commanding a Corps or detachment and (3) to confer power upon high military authorities of pardon and remission in respect of sentences imposed in trial for civil offences held by Court Martial under Section 49. He said that the changes proposed were of technical nature. The Bill was taken into consideration after suspension of rules of business, after which the Bill was passed.

Bill to Consolidate Indian Paper Currency Act

Sir William Meyer introduced a Bill to consolidate the Indian Paper Currency Act and explained that under the Ordinance 7 of 1916 power was taken to issue currency notes up to a minimum limit of 30 crores against the British Treasury Bills equivalent to the value of 30 crores, and held by the Secretary of State. As the ordinance would expire shortly they would place it on the statute book for the period of war and six months. He said it was an emergency enactment. The Bill was taken into consideration after suspension of rules of business.

The Hon'ble Mr. Wacha congratulated the Finance Member and said that owing to the war paper currency department was very skilfully administered.

The Bill was passed.

The Late Oudh King's Property Bill

On the motion of Mr. J. B. Wood a Bill to validate certain deeds of conveyance and a trust deed relating to certain properties of the late King Wajid Ali Shah was taken into consideration and passed.

Bill to Tax Railway Goods.

Sir Robert Gillan moved a Bill to impose tax on goods carried by railways or inland vessels and said representations had been received from steamer companies pointing out that they were in competition with country boats. Sir Robert indicated that powers of exemptions have been taken and cases would be considered on merits.

Mr. K. V. Rungaswamy Iyengar

advocated that metal carried for district boards should be exempted to which Sir Robert assented.

Rai Sita Nath Roy said that after hearing Sir Robert Gillan he supported the Bill.

The Bill was passed.

Prevention of Cruelty to Animals Bill.

On the motion of Sir Reginald Craddock the Select Committee's reports on Prevention of Cruelty to Animals Act Amendment Bill was taken into consideration and the Bill was passed.

Patna University Bill Postponed.

Sir Sankaran Nair moved that presentation of the report of the Select Committee on the Patna University Bill be postponed till the first meeting of the Simla session of the Council and that in the meantime leave be given to republish the Bill. He added that the Bill had been modified and improved and the report was unanimous. The motion was put and agreed to.

Amendment of Indian Trust Act.

Sir Fazulbhoy Currimbhoy in moving for leave to introduce a Bill to amend the Indian Trusts Act, 1882, said that the acceptance of the amendment would give great impetus to co-operation. After outlining briefly the circumstances under which Bombay Central Co-operative Bank came into existence he remarked that the fact that the bank was registered under Co-operative Societies Act and not under the Indian Companies Act necessitated the introduction of this amending bill, for under the law as it existed trust moneys could not be invested in debentures though the interest on it might be guaranteed by the Secretary of State if they were issued by a society registered under the Co-operative Societies Act 1912. After pointing out how the Government had already granted certain privileges to co-operative societies he explained briefly the nature of the security the banks debentures offered and remarked that the assets of the bank including share capital deposits and reserve fund and other funds were pledged for redemption of debentures. The

present position was that while the assets were worth twenty lakhs of rupees the debentures issued and subscribed amounted to only 68,000. Continuing he said it was presumed when the debentures were first issued that as the interest on them had been guaranteed by the Secretary of State they would rank as securities sanctioned under section 20 (c) of the Indian Trusts Act for the investment of trust money. Through the influence of promoters of the Bank practically the whole of the first two issues of debentures of the value Rs 630,000 were underwritten before the bank was floated, but investment in a 4 percent non-trustees security is hardly attractive and in spite of their best efforts the directors of the bank have found it impossible to make the debentures marketable security. My friend Sir Shapurji Broacha, the president of the Bombay Stock Brokers Association, till recently a director of the bank, was of opinion that he could not assist in placing the debentures on the market unless they were recognised as securities authorised under section 20 of the Indian Trusts Act. There is also no doubt that the proposed amendment of the Act is desirable for the purpose of extending the range of safe and profitable investments in the interest of beneficiaries and those who act for them. Such investment has been proposed by several holders of trust funds. The motion was put and agreed to.

Pandit Madan Mohan Malaviya intimated that he would introduce his bill to abolish imprisonment and fine as punishments for failure or refusal to fulfil an agreement to work or labour in the September session of the Council and asked for its postponement.

The motion was agreed to.

The University of Dacca.

Nawab Ali Chaudhuri in moving a resolution about the establishment of a university at Patna said that he did not intend to embarrass the Government in their earnest desire to improve university education in Bengal. The Education Member's announcement that the Dacca University scheme had been postponed until the report of the Calcutta University commission was received did not satisfy the people of East Bengal and its indefinite postponement and the neglect at the hands of the Government impelled him to move the resolution. The people of East Bengal both Hindus and Mahomedans keenly felt that the proposed University which was promised them had too long been withheld and the cause of higher education had consequently been given a serious set back. The speaker clearly understood that there was room for improvement in the Calcutta University which was much too unwieldy and only an affiliated institution at best. The proposed Dacca University was to be a Residential and Teaching University on the lines of Oxford and Cambridge Universities and was to be a model for any future University and as such was eagerly looked forward to by the people of East Bengal. He then related how the idea was originated by Lord Hardinge after the modification of the partition of Bengal and how definite hopes were held out from time to time both by him and Lord Carmichael for speedy fruition and how they were backed up by the Government in England. The people were made to understand that financial difficulties alone withheld the scheme, which was formulated by a committee of experts and which was commended not only by the Government of Bengal but secured the approval of the Government of India and in the main features of the Secretary of State for India. But when they found that there was no obstacle for bringing the Patna University scheme now they were naturally suspicious that some sinister Calcutta influence was at work. He next dealt on the numbers of University students who came from East Bengal and proved that a second University was essential. He concluded his speech by saying that if after all this travail and serious expectations, almost tantamounting to the proposed University was to be snatched away from them or smothered under Calcutta influences the Government could not be misled to inflict on the education of Eastern Bengal a heavier and more deadly blow. He said that the people of Eastern Bengal strongly felt that they had been sacrificed to the clever manoeuvres of certain sections of the Calcutta University and Calcutta Press. He hoped, therefore, that a Bill for the purpose might be introduced into the Council at least during the next Simla Session.

Mr. B. N. Basu - Sir, I rise to a point of order. The speaker's language is unparliamentary.

Mr. Lowndes - I don't know whether it is unparliamentary, but certain latitude might be allowed considering that the Honourable member is carried away by his feelings on a matter like this.

Sir S. Nair.

On the conclusion of Nawab Ali Chaudhuri's speech Sir Sankaran Nair explained the attitude of the Government of India towards the question and the position taken up by them. He said that the Hon'ble Member was labouring under some misapprehension and he (Sir Sankaran Nair) rose at this early stage to remove this misapprehension. He said there was no intention on the part of the Government to depart from the promise made by Lord Hardinge and no wavering on the part of the Government to establish a University at Dacca and he said really all he had to do was to assure the members that there had never been any doubt about this University or indeed about the other Universities which were, before the

Council, and though there had been difficulties which had delayed and modified the Dacca scheme there was no intention whatever to abandon the principle. Sir Sankaran Nair explained the alterations and modifications which had occasioned the opposition and which practically brought the bills into the list of controversial measures, which would have to be postponed during the duration of the war. But only yesterday matters had so far been changed that the Patna University Bill when republished might be found so generally acceptable as to be no longer a controversial measure. He referred to the University Commission which was coming to India and he said there would be great advantages in postponing the scheme so as to have their schemes investigated by this impartial tribunal, and though there would be no objection on the part of the Government to introduce a Bill as amended by the Select Committee, Sir Sankaran Nair thought that as the scheme, as introduced would have to be considered by this Commission, the question might be postponed till that time.

At the conclusion of Sir Sankaran Nair's speech Nawab Ali Chaudhuri rose to reply to the effect that after the assurance given by the Education Member he would not press the resolution.

A Point of Order.

Mr. B. N. Basu rose to a point of order and asked whether the debate was going to be confined only to the mover of the resolution and the official member. Certain serious allegations had been made by the mover of the resolution to which he felt it his duty to reply. At this stage a discussion followed as to the procedure provided by rules.

The Dacca University.

This morning when after Sir Sankaran Nair had spoken on the Dacca University resolution and Nawab Ali Chaudhuri began to speak the following discussion took place.

Nawab Ali Chaudhuri - Sir, I must express my sincere thanks for the kind and sympathetic way.

Mr. Basu - Do you mean Sir, to confine this debate merely to the mover of the resolution and to the Government Member. There have been serious charges made against us.

The Hon'ble the Vice-President proposed to allow the Hon'ble member who moved the resolution the opportunity of withdrawing his resolution if he wished to do so after having heard the speech of the member in charge.

Vice-President - I propose to do nothing else. I do not propose to close the resolution. If the Hon'ble Member who moved the resolution wishes to withdraw it I propose to give him the opportunity of doing so.

Nawab Ali Chaudhuri - I must express my sincere thanks for the kind and sympathetic way in which the Hon'ble Member has assured.

Mr. Basu, Sir is it open -

Vice President - I think must be a little tolerant with the Hon'ble Member. I am only giving him an opportunity at this stage of withdrawing his resolution if he wishes to do so. If he wishes to do so gracefully I am sure none are more willing that that should be done than the Hon'ble Mr. Basu.

Mr. Basu - Do you mean Sir, that if the Hon'ble Member withdraws we shall have no more opportunity of answering the charges made.

Vice President - Under the rules if a resolution is withdrawn any member can ask that it be put to the vote. If the Hon'ble Member desires to withdraw his resolution I am sure the Council will allow him to do so in graceful terms.

The Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya - May I rise to a point of order. I submit when a speech has been made traversing over a large area it is only fair to the Hon'ble Members -

Vice-President - The Hon'ble Member must not contest the ruling of the chair.

Nawab Ali Chaudhuri - I must express my sincere thanks for the kind and sympathetic way in which the Hon'ble Member has assured us. My request as is obvious was quite a moderate one and I am glad that the Educational Member has been pleased to accede to it. It is a relief to me.

Vice President - I think the Hon'ble Member must realise that he is exceeding the license which I accorded to him.

Nawab Ali Chaudhuri - My object was to have the Bill introduced and he has given us the hope that we will get a University though it might be improved by certain suggestions of the Commission. We therefore expect that we will have a University and that a Bill will be introduced. So I do not want to press the resolution, and I beg to withdraw it.

Mr. Basu - I beg to ask that the proposed resolution be put to the vote and be debated upon. I do not consent to the resolution being withdrawn.

Vice President - I regret that under the rules the only power I have when a resolution is withdrawn is to put it to the vote, if any Hon'ble Member asks that it be put. There is no power under the rule to discuss a resolution that has been withdrawn.

Pandit Madan Mohan Malaviya - May I ask whether in proposing that the resolution be put to the vote a member is entitled to state his reasons for doing so? I ask for a ruling on that point.

Vice President - I must rule that the only right a member has is to ask that a vote be taken not to speak on the resolution.

Mr. Basu - While we must submit to the ruling of the chair I must say that it is obviously - I will not use the word unfair - very hard on us against whom allegations have been made of a most reckless and unfounded character that we should be compelled to sit quietly down under it without having a word to say in reply.

Vice President - I am quite sure that the Council will be willing to give the Hon'ble Member an opportunity of moving a resolution of his own to correct it. But it is possibly an unfortunate part of our procedure that a resolution is not open to discussion once the Hon'ble Mover after making his speech has withdrawn it.

Mr. Basu - That is, if I may say so, to stop the mouths of other members of the Council.

Vice President - We had a striking instance of that the other day. I can only decide according to the rules. That is my interpretation of the rules and I am sure the Hon'ble Members will accept it as the only possible ruling in the circumstances.

The Hon'ble Dr. Tej Bahadur Sapru - But if there are any unparliamentary expressions in the speech of the Hon'ble mover as I understood you sir, to hold there were.

Vice President - I certainly did not so hold.

TELEGRAMS.

Dr. Sapru:—I thought, sir, you had said that there were one or two unparliamentary expressions in the hon'ble member's speech.

Vice President:—I said that nothing I had heard was an unparliamentary expression.

Dr. Sapru: I ask for a ruling whether it is not right that unparliamentary expressions should be expunged from the proceedings of this Council.

Vice President:—I have already ruled that there were no unparliamentary expressions which reached my ear.

I can only now give any Hon'ble Member who wishes to ask that the resolution be put to the vote an opportunity of doing so. If not I propose to give leave to withdraw it.

MR. BASU:—Supposing I give an Hon'ble Member a kick on his back and then I say I withdraw my kick is that enough. Should not the speech be withdrawn. If he withdraws his speech I have nothing to say. But if you allowed to administer a kick and then to say "I withdraw" it is very unfair to us. If you do not want what we have to say in our defence or in our justification, I do not question your authority sir, but I certainly submit that the procedure that you are putting forward before us is one which is calculated to give an impression that both sides of the question may not be heard.

Mr. Jinnah:—Sir, I rise to a point of order. Is the Hon'ble Member entitled to make a speech?

Vice President:—I really think the Hon'ble Member is going far beyond the license which I desire to accord to him. I am quite sure that he does not wish to question my ruling or make a speech on this subject. Under the illustration the Hon'ble Member put if he felt aggrieved the courts would be open to him.

Mr. Basu:—Unfortunately our proceedings are privileged.

Vice President:—I think that the Council will feel that this discussion must cease. Unless any Hon'ble Member wishes to ask that a vote be taken, I will give leave to withdraw the resolution. I can only hear, therefore, any request for a vote to be taken.

Pundit Madan Mohan Malaviya:—I want your leave to put another point of order before you, if you will permit me. So far as to-day's ruling is concerned I must bow to it and I do bow to it. But there are two matters provided for in the rules. One is where a member makes a speech and withdraws his resolution before any other member has spoken. In that case it is only open to any other member of council to say that the resolution should be put to the vote without speaking. I bow to that ruling. But when another member gets up and speaks as for instance the Hon'ble Sir William Meyer did the other day on my resolution, then I ask you sir, to rule whether after that it is not open to other members of the Council to express their opinions on the matter placed before the Council.

Vice President:—Surely the Hon'ble Member understands that I have already ruled on this point. I am sure he does not wish to dispute my ruling. I now give leave to withdraw the resolution.

The resolution was by leave withdrawn.

The Public Services Commission.

Pandit Madan Mohan Malaviya then moved the following resolution:—The Council recommends to the Governor-General that the Government should not take action on the recommendations of the Royal Commission on the Public Services in India until reasonable opportunity has been given to the members of this Council to bring forward such resolutions as they desire on the recommendation contained in the report.

Pundit Malaviya began by quoting from the speech of the Viceroy of the 7th ultimo in which he had given a rough outline of the procedure the Government would adopt in dealing with the report, and drew attention to the fact that the recommendations covered a wide field and the issues raised demanded urgent attention. He also reminded the Council that it was in pursuance of a resolution of the Council that the Commission was instituted. It was, therefore, but meet that the Council should have an opportunity to deal with the report before it was finally acted upon. Besides the larger questions of policy, the recommendations of the Commission would also involve a large expenditure recurring and non-recurring. Further more the decisions arrived at now would hold good for a long time. Thus there was a great need why representatives of the people of this Council should have some opportunity to express their views, and this need was further intensified by the war. The Commission was appointed prior to the war and had reported when the war was on, but it did not seem to be actuated by any change in the angle of vision. The problem dealt with by the Commission had agitated the Indian public for over a generation and it was plain that the results arrived at by the Commission did not agree totally with those from the Indian point of view, though that had been expressed by Messrs. Abdul Rahim and Chaudhary.

Pundit Malaviya then dealt with

The History of the Question

from 1883 and paid a warm tribute to Mr. Dadabhai Naoroji. Coming to the Indian Commission report he remarked that the very withholding by the Government of the report from publication showed that they entertained certain apprehensions as to the welcome it would receive, and those apprehensions were justified by the utterances on platform and in the Press. Continuing he said that the Charter Act of 1833 had led Indians to expect to be treated on a basis of equality with the Europeans. After that there was the Proclamation and that had been followed by utterances to the same effect by Secretaries of State and Viceroy. Yet they found in the year of Grace 1917 a Commission whose report would place Indians in a position in many respects worse than previously. He then discussed at length the recommendations of the Commission regarding the Police and Civil Service, and declared that what Indians wanted was fair play. If they fail let them be ruled out, but if they succeed let them be permitted in the service on terms of equality with Europeans. But the recommendations of the Commission were such that no self-respecting Indian could submit to them and they were entirely opposed to the spirit of the Charter Act of 1833 and Proclamation of 1858.

The proposals of the Commission regarding age limit and stay of candidates in England were grossly unjust. That was holding the door against Indians while it was nominally held that it was open. Pandit Malaviya characterised the method adopted to keep down the Indian element as distasteful. He then dealt with the question of salaries and said that further increasing them or otherwise incurring additional expenditure in view of the normal poverty of India and further burden that should be called upon to bear in consequence of the war, could not be viewed with equanimity. Hence it was necessary that the proposals should be closely scrutinised. Nothing was likely to be lost while much might be gained. In conclusion, he said that on a termination of these questions depended the larger question of self-government.

The Hon'ble Mr. B. N. Basu

in supporting Pandit Malaviya's resolution said he took the first opportunity to rise, so that the mover of the resolution might not make a cowardly attack on others and take shelter behind the unjust ruling of the Chair. He knew that his esteemed friend Pandit Malaviya was incapable of any such cowardly behaviour, yet he thought he would not wait. Mr. Basu urged that students should pass the Indian Civil Service examination in this country and then sent to England. Alluding to the recommendations, he criticised the reduction of ages and Curriculum and ended by saying that the Queen's Proclamation had been done away with. One example was enough to clearly demonstrate what would not be acceptable in India. Plain speaking they understood and not subterfuge. What was the use of the Commission? He warned the Government to abandon the commission's report and urged that they should consult public opinion. If the commission's report was abandoned India would not be sorry. He was sure that if the recommendations of the commission were given effect to there would be greater discontent, greater irritation in the country. In conclusion Mr. Basu said "Do what you may, but consider before you do".

Home Member's Reply.

The Hon'ble Sir Reginald Craddock said that he had every sympathy with the desire of certain members of the Council to have an opportunity of discussing the recommendations in the Commission's report but he said he was not in a position to express any opinion for or against the recommendations in the report. He added the recommendations dealt with practically every phase of the Government service and in these circumstances it would be impossible for the Government to accept an omnibus resolution of this character which would hamper the action of the Executive Government. But he was prepared to state that no great question of policy would be settled without this Council having its opportunity of expressing its opinion and he hoped that the Hon'ble Members would be satisfied with this assurance and would not insist on the passing of a resolution which would bind the hand of the Executive Government even on quite minor dealings of administration.

The Hon'ble Mr. Jinnah

said it was very unfortunate that the report of the Public Services Commission had been published at this juncture. They were utterly disappointed with it. He was glad that the Home Member had given the assurance that principles embodied in the recommendations would be carefully considered.

Mr. Shafi

The Hon'ble Mr. Shafi acquiesced in the views of Mr. Jinnah.

The Hon'ble Pundit Madan Mohan Malaviya said if assurances were given that expenditure regarding recommendations would be withheld he had nothing more to say.

The Hon'ble Sir Reginald Craddock said that this naturally being time of war no appreciable expenditure would be incurred.

The resolution was withdrawn and the Council adjourned till to-morrow.

Questions and Answers

At to-day's meeting of the Imperial Legislative Council in reply to a question the following statement was made:—(a) Satish Chandra De is a state prisoner under Regulation of 1818. (b) He has been in confinement since August 1916. As regards the term solitary confinement the Hon'ble Member is referred to the answer given in this council on the subject on the 16th January, 1917. (c) and (d) A report was recently received that Satish Chandra was suffering from headache and sleeplessness and that he was under medical treatment. The Government have no further information as to his health at present. But, as the Hon'ble Member has already been privately informed, they have called for a special report about him. (e) Satish Chandra De was a student in the Presidency College, Calcutta. We passed the B. Sc. examination in 1914 and was studying for the M. Sc. examination.

Indians and Commissions in the Army

The following questions were also put at to-day's Council:—(a) Has the attention of the Government been directed to the statement circulated by Reuters agency that the Secretary of State for India recently announced in the House of Commons that His Excellency the Viceroy has informed him that Indians would be eligible for commissions under the Indian Army Act in the Indian United of the new Indian Force as soon as they qualified themselves. (b) Will the Government be pleased to state what is intended by Commissions under the Indian Army Act? Do they include Commissions granted to European British subjects of His Majesty? (c) Will the Government be pleased to lay on the table the correspondence between the Government of India and the Secretary of State on the subject.

H. E. the Commander-in-Chief replied:—(a) The answer is in the affirmative. (b) Commissions under the Indian Army Act are those granted to persons commissioned gazetted or in pay as Officers holding Indian Rank in His Majesty's Indian Forces as defined in the manual of Indian Military Law, page 103. They do not include commissions granted to European British subjects of His Majesty. (c) The answer is in the negative. It would not be in the interest of the Public Service to do so.

In reply to a question by Mr. V. S. Srinivasa Sastry Sir Reginald Craddock said that the Government were not prepared to give an undertaking that publicity should be given to the records of conferences that were intended to be held in connection with the public Service Commission Report.

The British in Baghdad.

Proclamation to Inhabitants.

Britain's Object in Mesopotamia.

DELHI, March 20.

With the approval of H. M.'s Government the General Officer Commanding Mesopotamia expeditionary force has issued the following proclamation to the inhabitants of the city and village of Baghdad "In the name of my King and in the name of the people whom he rules I address you as follows: (1) Our military operations have as their object the defeat of the enemy and the driving of him from these territories. In order to complete this task I am charged with the absolute and supreme control of all regions in which British troops operate, but our armies do not come into your cities and lands as conquerors or enemies but as deliverers. (2) Since the days of Halaka your cities and your lands have been subject to the tyranny of strangers, your places have fallen into ruins, your gardens have sunk in desolation and your forefathers and yourselves have groaned in bondage, your sons have been carried off to wars not of your seeking, your wealth has been stripped from you by unjust men and squandered in distant places. (3) Since the days of Midhat the Turks have talked of reform, yet do not the ruins and wastes of to-day testify to the vanity of those promises. (4) It is the wish not only of my King and his peoples but it is also the wish of the great nations with whom he is in alliance that you should prosper even as in the past when your lands were fertile, when your ancestors gave to the world literature, science, and art and when the Baghdad city was one of the wonders of the world. (5) Between your people and the Dominions of my King there has been a close bond of interest, for two hundred years have the merchants of Baghdad and Great Britain traded together in mutual profit and friendship. On the other hand the Germans and Turks who have despoiled you and yours have for twenty years made Baghdad a centre of power from which to assail the power of the British and Allies of the British in Persia and Arabia. Therefore the British Government cannot remain indifferent as to what takes place in your country now or in the future for in duty to the interests of the British people and their allies the British Government cannot risk that being done in Baghdad again which has been done by Turks and Germans during the war. (6) But you people of Baghdad whose commercial prosperity and whose safety from invasion must ever be a matter of the closest concern to the British Government are not to understand that it is the wish of the British Government to impose on you alien institutions. It is the hope of the British Government that the aspirations of your philosophers and writers shall be realised and once again the people of Baghdad shall flourish, enjoy their wealth and substance under institutions which are in consonance with their sacred laws and their racial ideas. In the Hedjaz the Arabs have expelled the Turks and the Germans who oppressed them and proclaimed Sherif Hussain as their King and His Lordship rules in independence and freedom and is the ally of the nations who are fighting against the power of Turkey and Germany. So indeed are the noble Arabs, the Lords of Koweit, Nejd and Asir.

8. Many noble Arabs have perished in the cause of freedom at the hands of those alien rulers who oppressed them. It is the determination of the Government of Great Britain and its great powers allied to Great Britain that these noble Arabs shall not have suffered in vain. It is the hope and desire of the British people and the nations in league with them that the Arab race may rise once more to greatness and renown among the peoples of the earth and that it shall bind itself to this end in unity and concord. People of Baghdad remember that for 36 generations you have suffered under stranger tyrants who have ever endeavoured to set one Arab house against another in order that they might profit by your dissensions. This policy is abhorrent to Great Britain and her allies, for there can be neither peace nor prosperity where there is enmity and disagreement. Therefore I am commanded to invite you through your nobles and elders and representatives to participate in the management of your Civil Affairs in collaboration with the political representatives of Great Britain who accompany the British army so that you may unite with your kinsmen in the north east and west in realising the aspirations of your race.

CALCUTTA.

Meetings of Students' Hall Literary Society.

Farewell Address to Hon Mr. Lyon.

CALCUTTA, March 20
This evening the Members of Students' Hall Literary society gave a farewell address to the Hon'ble Mr. Lyon, Executive Council Member, retiring on the 31st March. Maharaja Adhiraja of Burdwan presided. The Hon'ble Mr. Lyon replying to the address said that never were Indian questions better recognised and understood than at the present moment. The policy of trust in the people of India had been making remarkable development as was evident from the imposition of cotton duties against Lancashire opposition. The invitation to the Maharaja of Bikanir and Sir S. P. Sinha to assist the Secretary of State in the War conference was another eloquent testimony to the policy of trust on the part of the Government. It was the revolutionary propaganda in Bengal that had been fighting tooth and nail against the policy of trust. He impressed on the young men present that it was by love and loyalty and not by violence and hatred that national development could be achieved and concessions won. He appealed to the students to enlist in large numbers in the Defence of India Force and to show to the world they were capable of self-sacrifice. It was by deeds that Bengal would be weighed.

Karachi Subscription.

KARACHI, March 20
The Saving and Holding Bank, founded by the War League, so far have received for Rs. 4,000 in the Indian War Loan on behalf of the constituents of the bank. The Bank expect to apply for a further two or three lakhs in the next few days when replies regarding the disposal of the constituents' money are received.

బ్రహ్మపుర వార్తలు.

(మా స్వకీయవిలేజుల వద్దనుండి)

కాలమానము.

బరపురము మర్చి 11:- ఈ సంతకర్తము మామూలుగా ఈ సెలయందుండవలసినవేడిమి కన్న, ఎండవేడిమి తీవ్రముగా నే ఉన్నది. దోమలబాధమిట్లుగా నున్నను, రాత్రుల యందు చల్లగాలి వీచుచున్నందున ప్రజలంతగ ఎండవేడిమి గమనించుటలేదు. మధ్యాహ్నమునకు సరికి ధూళి యపరిమితము గా నెరిగి ప్రవహింపువారికి బుండుల గలిగించుచున్నది. పుర పాలక సంఘమువారు గోడ్లను తిడిపి, ప్రజల యిబ్బందులను త్వరలోనే దీర్చెదననిముచ్చుచున్నాము.

వ్యాజ్యములు - విందులు.

చిన్న భిమిడి జమీందారీకి తమ కుమారులను చాక్ల గలదని వ్యాజ్యమును జేసిన పెద్దభిమిడి జమీందారుగారి కేసు గతనెల 28న తేదీ మొదలు విచారింపబడి యిటీవల తీర్పు చెప్పబడినది. పెద్దభిమిడి రాజుగారి వ్యాజ్యము కొట్టివేయబడినది. ఈవిషయమున మాపురమున జరిగిన సందడి యంత యని జెప్పు నలవికాదు. పెద్ద భిమిడివారి తరపున బెంగాల్ ఏడ్వ కేటు జనరల్, బి. సి. మిత్రుగారును, చిన్న భిమిడివారి తరపున, మద్రాసు ఏడ్వ కేటు జనరల్ శ్రీనివాసయ్యగారు గారు ను వచ్చియుండుటయేగాక, మాయూరిలో ప్లీడర్లలోని కొంద రకుగూడ గిరాకీ తగిలినది. వ్యాజ్యములమాట దేవుడెరుగును గాని, విందులు మాత్రము గొప్పగా జరిగినవనుటకు సందియ ములేదు. ఇరువురు హైందవ ఏడ్వ కేటు జనరల్లు వచ్చియుం డినప్పుడు విందులకేలా? పల్లెట ప్రాసిక్యూటరు, గవర్న మెంటు ప్లీడరు వరహగిరి వేంకటజీగయ్య పంతులుగారి నూ తనగృహమున జరిగిన సాంఘిక సమావేశమును, గాదె రావున రావు పంతులుగారింట జరిగిన వైష్ణవప్రీతిభోజనమును, సత్యంత్త వైభవోపేతముగా జరిగినవి.

జిల్లా కలెక్టరు.

మండలాధిపతి మేజిస్ట్రేటు ఎం. ఏ. ఐ. సి. ఎస్ దొర వారు కోయంబత్తూరు మండలమునకు బదలాయించబడినా రని ప్రజలెంతయు సంతసించుచున్నారు. వీరు ప్రజానురంజ కులు కారు. వచ్చిన క్రొత్తరికమునందు జిల్లా జడ్జిగా నుండిన కాలమున ప్రజాను రంజకులుగా నుండిరి! వీరి మండలమును విడిచిన సందర్భమున "కర్ణాటక పరిపాలనమున కైనను అంతయు గలదు!" అని నడిచిన కీర్తికేళులైన లోకమాన్య గోపాల కృష్ణ గోఖలేగారి వాక్యములు జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నవి.

అమృతవారి పండుగలు.

ఆంధ్రదేశమునందు జరుపబడు గొప్ప యుత్సవములలో మా యూరం రెండేండ్ల కొకసారి జరుపబడునట్టి అమృ తవారి పండుగ యొకటి యని చెప్పుక తప్పదు. వేలకువేలు ప్రజలు నానాప్రాంతములనుండి దీనిని జూడ వచ్చెదరు. ఈ యుత్సవము రమారమి ఒకపక్షముదినములు జరుపబడుచుండును.

అం:

భారతీయ యుద్ధముణమునకు గాను వచ్చిన దరఖాస్తుల మొత్తము 256,90200 రూపాయలు, కలకత్తాలో 14060600, బొంబాయిలో 8100400 చున్న ప్రతిలో 494700, బంగాళములో 8000 సంయుక్త రాష్ట్రములలో 46,8400, పంజాబులో 1651500, బర్మాలో 651900, బీహారు ఒరిస్సాలో 40000, మధ్య పరగణాలలో 166800, అస్సాములో 7000, ఇండియా కోశ ములకు 56900.

గోదావరి జిల్లా రామచంద్రపురం తాలూకా వెదురు పాకలోని సనాతనధర్మ సభయొక్క "తృతీయ వార్షికో త్సవము" ఏప్రిల్ నెల 1 తేదీని సాయంకాలము గంకిలకు కాకినాడ వాస్తవ్యులును, దేశసేవాకంఠులును అగుదుగ్గి రాల నూర్యప్రకాశరావు పంతులు బి. ఎ. గారి యాధిపత్య మున జరుగును.

బందరులోని, భక్తిప్రచారణసభాసభ్యులిట్లు వ్రాయు చున్నారు. పరివత్తును స్థాపించి ముఖ్యకార్యదర్శిగ పనిచేయు చున్న సేమారి రాంజీరావు పంతులుగారు ఇటీవల రెండు మాసములవైపుండి చాలజబ్బుగ నుండుటబట్టి బహుమతులను ఇప్పించు సభజరుపవలన పడినదిగాదని వెలుపుటకు జెంతిల్లు చున్నాము. ఇప్పుడిప్పుడే వారికి ఆరోగ్యము కలుగుచున్నది. బహుమతులను రాజీవు జాలె నెలాఖరులోపల యిప్పించెద మని వెలుపుచు బహుమతిచార్జ్ నిరుత్సాహులు కాక శాంతిచిత్తులై యుండుటకు వేడుచున్నాము.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక సహితమైన డా॥ పి. డి. సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆపరిశుభ్రపు రక్షణకులన జనించుబాధ్యములకు కీరీటుమంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను తొలగించు, ప్రాంతోష్ణులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్షుభ్రకారిణి (28)

నవాపిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. కీరీమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణబంధమును నోష్ణులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. కీరీరాశోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 శోభాలకర మందుటకు 4 టోన్సుల బుడ్డిలలో అమృతమున.

ప్రాప్తిటరు:- పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2 BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి. ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. వల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము. ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయము, 6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఏకభాషాలిప్రశంస ఇది కన్నెలకంటి అప్పారాయు విరచితము. వల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము. ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయము, 6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆనంద గ్రంథమాల తృతీయ కుసుము శ్రీమహాభారతము-వచనము.

"భారతం పంచమో వేదః" అన్నట్లు ఇదియు వేదమను ట జగద్విదితము. వేద వేదాంతములకంటె నధికమైనది. ఇందు రాజోత్తముల యుద్ధాత్త చరిత్రములును, మహర్షుల మహ త్వ విశేషములును, కృష్ణుని పరమ పౌలభ్య వైభవములును, వల్లభకృష్ణ ధర్మములును, ప్రవృత్తి నివృత్తిధర్మములును, స్వామి భృత్య ధర్మములును, ఆపదధర్మములును, సాంఖ్యము, యో గము, న్యాయము మొదలగు సమస్తధర్మములును, సమస్త పురుషార్థముల స్వరూపములును దత్తత్యాగధనములును గలవు. 1వ వాల్యం ఆదిపర్వము 1-4-0 2వ " " సంపూర్ణము 1-0-4 3వ " " సభాపర్వము 1-8-0 4వ " " శాంతిపర్వము ప్రా భా 1-4-0 21వ " " ద్వితీ భా 1-6-0 22వ " " తృతీ భా 1-4-0 23వ " ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో, ఆనంద ముద్రాలయము, మద్రాసు. (285)

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో కులభేదము లేల కలిగి ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాటో ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియు న్నవి. గొప్పనా రీగ్రంథమునై మంచియభిప్రాయము నిచ్చి యున్నాడు. తెలిమిగుల సులభము. 900 పుటలు. అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర మున్నవి వల 5.0-0 కర్పణులు వేలు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములకులపు. మంచికాగితములపై అచ్చు, కాలికోజైండు ధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు వేలు. 26] జనమంచి కేసాద్రీశర్మ, తెలుగు పండితుడు. మునిసిపల్ ప్రెస్, మద్రాసు, కడప.

మదరాసు నస్యము (700)

మేలైన బందరాకుతో తయారు చేయబడ్డది.	
ఒకపాండు లేక 18 పలములు	రు 1 0 0
ఒకపేరు లేక 8 పలములు	" 0 12 0
ఒకపేరే లేక 40 పలములు	" 3 0 0

ఎస్. డిల్ సిలి అండ్ కో, మదరాసు. ఈ. S. Woolseley & Co., MADRAS. E.

ఆత్మజ్ఞానా. శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్ననై చక్కనిగ్రంథము వల రు. 0-8-0. మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయు గలగుటకును కిరీపీయరు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో ఏయే భాగములు ఏయేపనులచేయునో అని చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంతముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అందులకు ఫీజు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఏప్రిల్ నెల 1 వ తేదీ నుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈనెల 31 వ తేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును పాఠశూరి విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావాసంగ బడును. ఈక్రింద నుదాహరించువారికి వ్రాసికొనుడు. (41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras. Telegraphic Address:- "GALY" Madras.

మోటారు నడపుట.

మూడుమాసములలో మోటారుకార్లు నడు పునట్లు చేసి గవర్న మెంటు సర్టిఫికేటు ఇప్పించె దము. ఫీజు రు50-0-0; 2 మాసములలో తయారు చేయుటకు రు 60-0-0.

రాంనాయక్ అందుకంపెనీ మోటారు ఇంజనీర్సు 722 మద్రాసు.

మోటారు బస్సుకార్లు.

కాంటినెంటల్ అందు రిఫబ్లిక్ బస్సు కార్లు సకాలముగ అతిశీఘ్రముగ సరఫరా చేయుటకును హిందూదేశ పరిస్థితులకు తగునట్లును రేడియేటరు వగై రాలతో సహా 20 లేక 25 ముది కూర్చుండు టకు తగినవి యున్నవి.

విలాసము:- వెల్కోజు, రాయపేట, (664) మద్రాసు.

మోటారు బస్ సర్వీసు.

ద్రాక్షరామమునుండి, } బిక్కవోలునుండి, }
బిక్కవోలునుండి, } ద్రాక్షరామమునకును. }

ఇందువలన సమస్తమైన జనులకు తెలియ పరచడ మేనునగా బిక్కవోలు స్టేషను నుండి ద్రాక్షరామమునకును, ద్రాక్షరామము నుండి బిక్కవోలు స్టేషనునకు పోవుటకును ప్రయాణికు లను ప్రతి రైలునకు తగు సమయములలో చేప్చే లాగున మోటారుబస్సు తగు సులభమైన కేట్లలో నడపించుటకు యేర్పలుచేయడ మైనది. 696 ఇంగ్లీషు సైకిల్ అందు మోటారు ఇంపోర్టింగు కంపెనీ, కాకినాడ.

“గణపతి”

మార్కు

హిందూదేశీయ పోస్టులెండు సీమెంటు

బ్రిటిషు స్టాండర్డు వారిచే కోరబడిన అన్ని పరీక్షలకును నెగ్గినది.

పి. ప్రియ. డి. ప్రియ. మొంటు వారు కంట్రాక్టరులు, గృహనిర్మాణములు
అందరును ఉపయోగించు చున్నారు.

మదరాసులో ఈ క్రింది పేరుగలవారిచే నిలువ చేయబడియున్నది.

ది సౌత్ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్ కంపెనీ, లిమిటెడ్.

పోస్టుబాక్సు నెంబరు 37, మదరాసు.

ఎ. హోషాంగు బ్రదర్స్, మిషన్ బిల్డింగ్స్,

(661)

విశాఖపట్టణము.

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువు శాలా (లిమిటెడ్)

వై విచారణాధికారులు: మెసర్స్ ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం.

ఈ, పోస్టు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెజు, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖిచ్చి, పయ్యళ్లను, దుంప, ఫలవృక్ష
ములను, మొక్క తీగవనై రాలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు.
ఇవి మున్నెము వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి తా
లూకు భూములమట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణా గుణములను అను
సరించి తయారు చేయుచున్నారు. ‘శాస్త్రోక్త ఎరువు’ అను మాసంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరవం, కన్నడం,
మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి,
ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీన్దార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచేష్టిన పత్రికను, ఇంకా ఎరువు
విషయముగా ఇతర అంశములను ఈ క్రింద నడచుచుండియుండు వైబిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

PARRY & Co, Post Box No 12, Madras.

మోసపోకుడు

పుష్కలత్వమునుండి చేయరానిగులను తక్కువధరలకు కొని మోసపోకుడు.
అట్లు తుప్పుపట్టకుండా చేయనది యొక్కటియే.

వెయిలెస్ డక్ అండు కంపెనీవారి “బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్.”

Willes Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని నంతెలకు కప్పులకును నువ్వయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల
మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలను ముగిసిపలువారు పల్లికు
నర్పువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ
చూచినను వాడుచుండురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏజెంట్:—ది సౌత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్.

తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,

389

మదరాసు

(వై కామోజుషన్ గోరునప్పుడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

లోక

గర్భాశయ నిగనివారికి:—శ్రీలకు గలుగు
ముతుకూల బహిష్టి కాకుండుట. అకాలబహిష్టి, మెల బాహి
గాను, తక్కువగానుపోవుట, కుసుమరోగము, సంతాపహీనత,
రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పలు,
అరికాళ్లు, ఆరవేతులు నంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధు
లను కుదుర్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అమృత

రక్తశుద్ధి ప్రావేశము:—ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధ
కము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పలు, సోమరితనము, మేహ
ప్రణములు, నుటపంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట
మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని
ముఖమునకు లేజును యిచ్చును

పెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అర

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
166 9, బందరువీధి, మద్రాసు.

ప్రాంత:—సికింద్రాబాదు ఆండ్ నెల్లూరు.

ఇందుమతీ పరిణయము.

కుమారభూటి కృతాంధ్రకావ్యము రు. 0-10-0

అప్పారాయ యశశ్చంద్రోదయము

సంస్కృతాలంకారశాస్త్రము రు. 2-0-0

వైశింజినీ ఏకకాలమున గోరువిద్యాభ్యుదయము, పుస్తక
భాండాగారములకును, సకము నెల. ఈమార్చి నెల ఆఖరువరకు
పే. వేజరు, మునుమూరు యజ్ఞేలు

628

మాజీహి, కృష్ణజిల్లా.

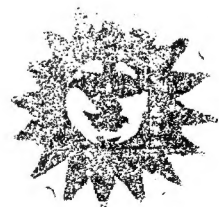
హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో,
[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక చిత్రమయిన మంచి
పస్త్రపులు వీరు బహు చవుకగ సప్లయిచేతురు.

ఒకసారి ఆర్థు యిచ్చిచూచినచో తమకే
తెలియగలదు.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దదొరుకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరన్నాడెన్న మొదలగునవి

ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ.

(53)

21. హమ్మంపేధి, బొబ్బిలి.